

SRBIJA / PARLAMENTARNE VOLITVE

Milošević, kot kaže, ostaja predsednik

Svet pa že odločno ugovarja

BOGO SAMS

BEOGRAD - Slobodan Milošević je ob 19.30 po srbski televiziji razglasil svojo zmago.

Po podatkih, ki upostevajo 21 odstotkov volilcev, se jih je 56 odstotkov izreklo za Miloševića (volilna udeležba je bila 65-odstotna), za Panića pa je glasovalo 34, 8 odstotkov volilcev. Paroski je dobil

13, 18 odstotkov glasov, Vasiljević in drugi kandidati pa niti ne enega odstotka.

Po povsem neuradnih podatkih in po številnih poročilih iz različnih krajev Srbije so večino glasov za srbsko skupščino dobili socialisti. Zelo visok odstotek glasov so dobili Seselj in njegovi radikali, Depos

naj bi jih prejel tretjino, manj kot 10 odstotkov pa Demokrati.

Podatki so povsem zmedeni, prihajajo s strahotno zamudo in se med seboj sploh ne ujemajo. Predsednik mednarodne komisije opazovalcev je že opozoril na številne nepravilnosti. Tako več kot 100 tisoč osemnajstletnikov sploh ni bilo vpisanih v volilne sezname, številni so bili primeri pritiskov na volilce, hkrati pa so volilne rezultate ugotavljale kar občinske komisije, kjer ni bilo nikakršnega strankarskega nadzora.

Opazovalci menijo, da je kakih 5 do 10 odstotkov volilnih rezultatov ponarejenih. Zato prevladuje mnenje, da bodo opazovalci predlagali razveljavitev nedeljskih volitev. To zahtevajo tudi Pancević in drugi.

Oglasil se je tudi State Department. Njegov tiskovni predstavnik Richard Boucher je izjavil, da so bili volilni postopki premalo verodostojni. Ameriški in drugi opazovalci so opazili številne nepravilnosti zlasti pri volilnih seznamih. Mnogi volilci zaradi tega niso mogli glaovati. Če bo potreben drugi krog, "priskajemo, da bodo tudi ti volilci lahko oddali svoj glas".

Dobrica Čosić je v pogovoru za neki ameriški časnik dejal, da nedeljske volitve sicer niso uvod v državljansko vojno, prepričan pa je, da je Srbija z njimi stopila na prag obdobja vse večjih nemirov, vse večjih nasprotij in izjemno velikih težav.

IZRAEL-LIBANON / PO IZGONU IZ IZRAELA

Tudi Libanon zavrača izgnane Palestince

Včeraj se je 415 Palestincev zamen poskušalo vrniti: na meji jih je pričakal ogenj Lahadovih minometov

Ceber je postal lonec, lopata pa kuharica. Posnetek zgovorno prica o tragediji palestinskih beguncev (Telefoto AP)

JERUZALEM - Izraelsko vrhovno sodišče bo šele danes na novo odločilo o preklicu izгона za 415 Palestincev. Trpljenje za te islamske fundamentaliste, ki so jih kljub mednarodnim protestom in obsodbi OZN v cetrtek izgnali iz Izraela, se bo torej nadaljevalo, saj so sedaj med kladihom in nakovalom. Libanonska vojska jim je najprej prepovedala vstop v državo, včeraj pa jim je vlada »svetovala«, naj se vrnejo v Izrael. Svoj »nasvet« je okrepila s prepovedjo vsem človekoljubnim ustanovam in Rdečemu križu, da bi nesrečnikom pomagali.

Zacel se je torej »protovoljni« pohod izgnancev proti mejnemu prehodu Zumrajah, ki loci Libanon od izraelskega varnostnega pasu. Lahadove enote so začele streljati z minometi, da bi s pravo ognjeno zaveso zaustavile napredovanje izgnancev. Za vsak primer so minirale celotno območje, na pomoč pa so poklicale tudi gasilce, ki bi morali z vodnimi curki zaustaviti kolono povratnikov. Sinocnje vesti s tega območja so bile do skrajnosti pomankljive in protislovne. Trije Palestinci naj bi bila ranjeni, eden od teh teže.

Izredno napeto je bilo tudi na vseh zasedenih arabskih ozemljih. V Khan Junisu, kjer so v soboto izraelski vojaki ubili sedem Palestincev, so včeraj izbruhli novi nemiri, ki so terjali življenje 11-letnega Palestinca; ena žrtev je bila tudi v Gazi.

Vendarle sporazum?

SARAJEVO, ZAGREB - Po tridnevni trdi pogajanjih so se vse tri sprte strani v Bosni in Hercegovini sporazumele o demilitarizaciji Sarajeva. To je danes sporočil bosanskohercegovski radio, pri čemer se je poročevalec skliceval na izjavo so-predsedujočega na mirovni konferenci o nekdanji Jugoslaviji lorda Owna. Radio je tudi poročal, da naj bi na podlagi doseženega sporazuma ustanovili več delovnih skupin, ki bi jih sestavljali predstavniki vseh sprtih strani v Bosni. Te skupine naj bi reševale posamezne perece probleme in eno prvih vprašanj, ki naj bi ga rešile, bi morala biti demilitarizacija neposredne okolice sarajevskega letališča. Kot je navedel bosanskohercegovski radio, naj bi po besedah lorda Owna s tem sporazumom dosegli splošen sporazum za Sarajevo, v prihodnje pa naj bi veljavnost sporazuma razširili na celotno območje Bosne in Hercegovine.

Sicer pa so danes dopoldanske in prve popoldanske ure v Sarajevu minile brez topniških napadov. Le iz obrobni delov starega mesta in iz Novega Sarajeva so se razlegli posamezni strojnični rafali in strelj ostrostrelcev.

Po skoraj mesecu dni je danes ponovno začel delovati zračni humanitarni most. Na sarajevskem letališču je po poročilih sarajevskega sedezja Unproforja, pristalo britansko letalo s humanitarno pomočjo, do konca dne pa pričakujejo se 20 letal.

Najnovejša poročila pa pravijo, da je sarajevsko letališče zajela gosta megla, tako da sta lahko do- slej pristali le dve letali s humanitarno pomočjo.

OZN / O BOSNI

Ministri posredujejo pri Butrosu Galiju

WASHINGTON - Prvi dan obiska v Washingtonu so se zunanji ministri Srednjeevropske pobude pogovarjali z generalnim sekretarjem OZN Butrosom Galijem. Vodi jih avstrijski zunanji minister Alois Mock, v delegaciji pa je tudi slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel. Ministri so predstavili svoj pogled na reševanje vojne v Bosni in Hercegovini in se zavzeli za odločnejše posredovanje in odpravo embarga na uvoz orožja v to državo.

Gali, ki je še do nedavnega nasprotoval vojskemu posredovanju, tokrat ni bil tako odločen proti. Izjavil pa je, da tako stališče zastopa večina članic Varnostnega sveta in svetovne organizacije. Vojskemu posredovanju nasprotujeta tudi so-predsedujoca konferenca o nekdanji Jugoslaviji Vance in Owen, ki menita, da lahko tak poseg ogrozi modre celade in pošiljanje človekoljubne pomoči. Ministri bodo razpravo nadaljevali v torek, z razmerami v BiH pa bodo seznanili tudi ameriškega predsednika Busha.

NESREČA / PRI FARU STRMOGLAVILO NIZOZEMSKO ČARTERSKO LETALO

Letalska tragedija na Portugalskem

Silen sunek vetra je med pristajanjem nagnil letalo, ki se je razklalo in vnelo - Začasni obračun nesreče je 52 mrtvih, 6 pogrešanih in 282 ranjenih - Na zloglasni »počitniški prog« doslej že številne letalske nesreče

Reševalci na delu med razbitinami nizozemskega letala (Telefoto AP)

LIZBONA - Nova letalska tragedija na zloglasni »počitniški prog«, ki iz Evrope pelje proti Azorskim in Kanarskim otokom. Carter-ski DC-10 nizozemske letalske družbe Martinair se je vnel in razklal med pristankom na portugalskem letališču Faro. 52 mrtvih, 6 pogrešanih in 282 ranjenih med 327 potniki in 13 člani posadke, je tragica in verjetno le začasni obračun poleta soncu in brezskrbnim počitnicam naproti.

Včeraj zjutraj so se nad Farom razbesneli vsi naravni elementi, saj je tedaj bilo glavno mesto Algarveja sredi silovite atlantske depresije. Dvakrat je pilot carter-skega letala iz Amsterdama med bliski, močnim vetrom in silnim nalinom neuspešno poskusil pristati. Pri tretjem poskusu je nenadni sunek vetra nekaj deset metrov pred pristajalno stezo nagnil letalo v levo; pri tem je s

krilom udarilo ob tla, letalo pa se je razklalo in vnelo. To verzijo potrjuje tako pilot kot kopilot, ki sta se resila brez hujših poškodb, saj je požar zajel zadnji trup letala od kril do repa in je prizanesel prednjemu delu in pilotski kabini.

Nekateri preživeli potniki sicer trdijo, da je v letalo udarila strela. To verzijo je odločno zavrnil neki portugalski pilot, ki je potrdil verzijo nizozemske posadke o nenadnem sunku vetra med pristajanjem, saj je sledil pristajalnim poskusom nizozemskega DC-10. Kaj se je v resnici zgodilo, bo ugotovila preiskovalna komisija, kateri bo verjetno olajšalo delo dejstvo, da sta obe »crni skatli« nepoškodovani.

Številnim ranjencem so nudili zdravniško oskrbo v krajevnih bolnišnicah, nekatere so odpeljali celo v Lizbono. Vsi imajo v glavnem

opekline, osemdeset so jih po nujenju prve pomoči ze odpustili, deset pa jih je v kritičnem stanju, tako da so si zdravniki pridržali prognozo. Identifikacija žrtev bo precej težka, ker so trupla popolnoma zoglenela, tudi pogrešani so skoraj gotovo med žrtvami, tako da je verjetno končni obračun nesreče 58 mrtvih.

Včerajšnja letalska nesreča je kot receno le zadnja v nizu podobnih tragedij na tej zloglasni »počitniški prog«. Na tej prog se je 27. marca 1977 pripetila najhujša letalska nesreča vseh časov, ko je pri trčenju dveh boeingov na Kanarskih otokih izgubilo življenje 579 oseb.

Zadnja iz serije nesreč na tej sončni prog se je pripetila 8. februarja 1989, ko je na Azorskih otokih strmoglavil ameriški boeing 707; življenje je izgubilo vseh 137 italijanskih potnikov in 7 članov posadke. (voc)

Gradimo skupaj.

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Inflacija v Italiji je rahlo padla

Statistični zavod ISTAT je sporočil, da so v Italiji v preteklem letu zabeležili 4,7 odst. letne inflacije. Gospodarska kriza pa ostaja še vedno zelo huda.

stran 4

Napolitano proti procesu zoper stranke

V svojem božičnem pozdravu novinarjem je predsednik poslanske zbornice Giorgio Napolitano izrekel svoj odločni NE procesu zoper stranke, vendar pa je v isti sapi poudaril potrebo, da se stranke korenito spremenijo, da bi spet pridobile zaupanje državljanov.

stran 4

Na Repentabru zamenjava župana

Pavel Colja zapuša po sedemnajstih letih župansko mesto na Repentabru. Danes ga bo zamenjal na čelu občinski uprave dosedanji podžupan Aleksij Krizman.

stran 6

Promotrieste zadovoljen

Leto 1992 je bilo uspešno za konzorcij Promotrieste, ki vodi kongresni center na tržaški pomorski postaji. Njegov predsednik Umberto Fabricci je včeraj na tiskovni konferenci povedal, da je bil center letos zaseden za 320 prireditvenih dni z 42.200 prisotnostmi.

stran 6

Goriški delavci demonstrirali

Delavci šestih podjetij na Goriškem so včeraj z demonstracijo pred sedežem združenja industrije in Trgovinske zbornice v Gorici protestirali zaradi neizpolnjevanja obvez pri iskanju izhoda iz težke krize mnogih podjetij.

stran 8

Goričani žrtve pretepev v Sloveniji

Trije mladeniči so se zatekli po pomoč zdravnikov goriške splošne bolnišnice, rekoč, da so bili žrtve dveh pretepev v Sloveniji. Zlasti eden od dogodkov, ki naj bi se pripetil v Vrtojbi, pa je še dokaj skrivnosten zaradi nekatereh malo verjetnih navedenih okoliščin.

stran 8

Božič pred vrati

Fotoreportaža o tem, kako se pripravljajo na božič v Londonu, v Rimu, v daljni Avstraliji in v Sarajevu, kjer je božiček - kot kaže gornja slika (AP) - obiskal in skromno obdaril otroke. »Seveda« samo hrvaške.

stran 16

Nova priložnost za Girardellija

Bell cirkus se je po Kranjski gori že preselil na avstrijsko Korosko, v Bad Kleinkirchheim, kjer bo danes na sporedu moški superveleslalom. Današnja tekma bo nova priložnost za Marca Girardellija, da prehiti Alberta Tomba, ki se današnjega super-G ne bo udeležil.

stran 19

KOMENTAR

Preobradi in skrivalnice

MILE ČUK

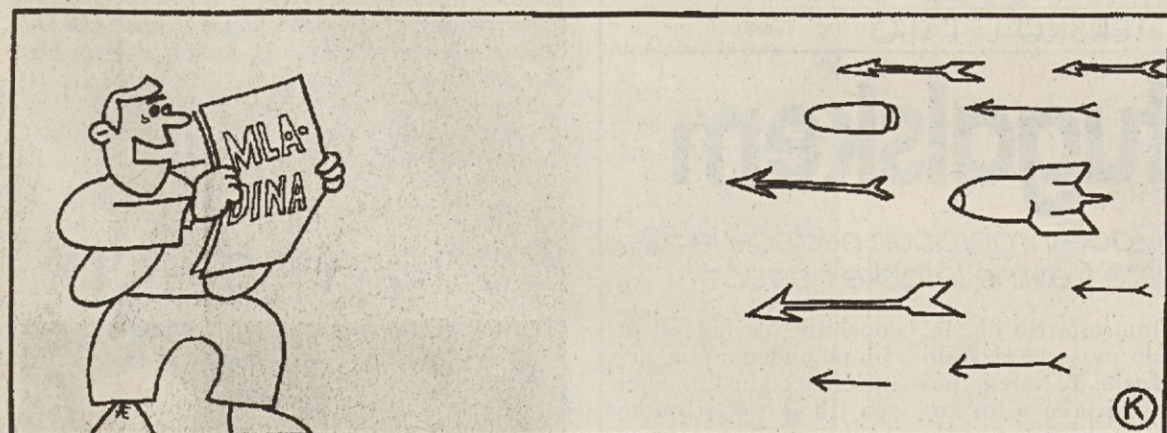
V minulih dneh in tednih smo bili prica res neverjetnim censkimi preobratom in skrivalnicami, ki so si jih privoščili tako imenovani monopolisti. Kar po vrsti so namreč najprej zviševali cene, temu so sledile na hitro sklicane tiskovne konference, na katerih so dokazovali, da novinarji (in sicer kar vsi) izjav in podatkov nismo dobro razumeli, pristojni pa so zatirali, da ostajajo cene nespremenjene.

Zacelo se je z »odkritjem« podrazitve elektrike, ki naj bi jo vlada na skrivaj sprejela že pred nekaj tedni. Tudi po tiskovni konferenci ministrstva za energijo so novinarji poročali o podrazitvi elektrike za gospodinjstva za 27,7 odstotka in znižanju cene kilovatne ure za veliko industrijo za 22 odstotkov. Sledila je se ena tiskovna konferenca, na kateri je minister za energetiko zatiral, da je bil napacno razumljen in da elektrika torej ne bo dražja. Na koncu se je izkazalo, da na poloznicah res ne bo višjih zneskov, ker so elektrifikarji v tem letu že tako preveč zaračunali priključno moč in je zato v naslednjih mesecih ne bodo obračunavali. Cena same kilovatne ure pa se bo vsekakor podražila za omenjeni odstotek, kar je na eni zadnjih tiskovnih konferenc potrdil tudi minister za planiranje Davorin Kracun.

Komentarji o tej » aferi « se niso povsem potihnili, ko je završalo pri cenah poštinskih storitev. Novico o tem, da se je podrazil telefonski impulz, so v podjetju PTT nemudoma zanikali, pozabili pa so pristaviti, da so že 1. decembra zvisali ceno telefonske naročnine (kar je v njihovi pristojnosti) s 500 na 600 tolarjev brez 5-odstotnega davka.

Poglavje zase pa so seveda Slovenske železnice. Upravni odbor, ki ga je kot organ upravljanja imenovala slovenska vlada, je sprejel sklep o podrazitvi cen v železniškem tovornem prometu za 17, (za kar je ta organ pristojen) v potniškem prometu pa za 15 odstotkov. Slednjega država visoko subvencionira, zato so Slovenske železnice dale ministrstvu za trgovino vlogo za soglasje pri podrazitvi teh cen. Namesto soglasja je vlada ostro kritizirala upravni odbor, ki ga je postavila sama, in poslovanje SZ ter celo zagrozila z zamenjavami.

Ceprav je jasno, da v letu, ki se izteka, vlada z restriktivno cenovno politiko tudi pri tako imenovanih monopolistih dokaj uspešno uresničuje osrednja cilja ekonomske politike (makroekonomsko stabilizacijo in zavezitev inflacije) pa bi v prihodnje le veljalo izbirati druga pota, predvsem pri pravočasem in natančnem obveščanju javnosti; ce ne zaradi drugega vsaj zato, da bi se izognili mucnim tiskovnim konferencam in nepotrebnim zanikanjem.

ZAKAJ LJUDJE VOLIJO TAKO, KOT VOLIJO

Osebnost strankarskih kandidatov

VID PEČJAK

Učbenikih sociologije in socialne psihologije je natančno razloženo, kakšni so uspešni kandidati: na primer dobri govorniki, tople osebe, zmerno dominantni, odločni, niti pretirano radikalni niti pretirano konservativni. Toda to je odvisno od njihovega volilnega telesa. Jelincicevi volilci se gotovo navdušujejo nad radikalnostjo svojega voditelja.

Prav tako je ustreznost osebnosti odvisna od družbenih razmer. Velikemu delu srbskih množic ustreza ravno Milosevič, tak kot je, čeprav nima lastnosti, ki jih navajajo učbeniki. V kriznih razmerah imajo velik odmev prav dominantni, odločni in napadalni voditelji, ki bi v normalnih razmerah na volitvah propadli. Ni redko, da z ureditvijo razmer odidejo s političnega odra. Zmagovalec Churchill in njegova stranka sta na primer takoj po koncu druge svetovne vojne na volitvah propadla. Ali se ne dogaja nekaj podobnega tudi namemu Jansu?

Ker stranke se niso utrjene (kar dokazujejo poleg drugega pogosti prestopi), je vpliv osebnosti v Sloveniji večji kot na Zahodu. S tem si lahko razlagamo osupljive razlike med rezultati posameznih strank in njihovimi kandidati za predsednika republike. Kandidat zmagovite Liberalno-demokratske stranke Ljubo Sirc je dobil samo poldrug odstotek glasov. Kaj takega ne bi bilo mogoče nikjer na svetu. Pristasi Liberalno-demokratske stranke so očitno za predsednika volili nekoga drugega. Prav tako si ni mogoče razložiti neverjetno nizkega volilnega rezultata Alenka Zagar Slana. Njen program je edini zadovoljil 19 odstotkov glasov, ki so jih skupaj dobile stranke skrajne desnice. A tudi ti so volili drugega. Zdi se, da so bili edini, ki so disciplinirano volili predstavnika svoje stranke, čeprav v javnosti se ni bil posebno znan, krcanski demokrat.

Mnoge od teh neskladnosti si lahko razložimo s Kučanovo osebnostjo (pri tem ne mislimo na njegovo pravo osebnost, temveč na osebnost, kot jo vidi opazovalec). Volile so ga levica, sredina in tudi velik del desnice. Kako je to mogoče? Kaj je na Kučanu takega, kar privlači tako nasprotno si sloje prebivalstva?

Pred volitvami leta 1990 so časopisi poročali, da je neka starka dejala: »Stiri deset let sem volila komuniste, zdaj bom pa Kučana.« V teh besedah je ključ za razlago Kučanove skrivnosti. Njegovo umirjeno vedenje, nepristranost, prilagodljivost in videz skromne, skrbne, tople in spravljive osebe so pretehtali vse obtožbe zoper njega. Marsikdo mu steje v prid, da je dobro vodil državo med desetletno vojno, v obeh ljudstva je se večji zmagovalec Jansa, ki je kljub temu dobil malo glasov.

V nastopih Kučana in protikandidatov je prihajalo do učinka, ki mu v psihologiji pravimo »učinek Davida in Goljata«. Kadar veliko številčnejši ali glasnejši nasprotnik napada sibkejšega, se posebej, ce napadi niso dovolj podkrepjeni z dokazi, se simpatije gledalcev obrnejo k žrtvi. To se je očitno dogajalo v nastopih leta 1990 in tudi zdaj. Mali Kučan se je gledalcem preprosto smilil. Vsaka ostra beseda nasprotnika mu je zato pridobila nekaj novih glasov.

Nekaj podobnega se je nedavno pripetilo celo amerškemu predsedniku Bushu. Poznejše ankete so pokazale, da je tedaj, ko je izgubil živce in obtožil Clintonu strahopetstva in izogibanja vojaške službe med vietnamsko vojno, pridobil Clintonu veliko povernov. Bojda si med volilnimi kampanjama na Zahodu napadalci dostikrat razdelijo vloge: manjša ri-

ba pomembnega kandidata brezobzimo napade, nato pa ga večja riba brani - pa ne preveč.

Zanimivo je, da ima tudi Drnovsek, ki v anketa javnega mnenja običajno zavzema drugo mesto, nekatere podobne lastnosti kot Kučan. V manjši meri celo Peterle, ki se prav tako zadržuje na visokem mestu. Na gledalca delujeta umirjeno in mu zbujata zaupanje. Kučanova osebnost najbrz ustreza slovenskemu nacionalnemu značaju. Introvertiranemu Slovencu se bolj prilaga miren in ne preglasen voditelj (v nasprotju z napadnim Milosevičem ali kricavim Panicom). Tako vlogo ima tudi oče v slovenski družini. Erih Fromm je menil, da je oče naroda posnetek očeta družine.

Blišč in beda politične reklame

Vsiljiva politična reklama daje vtis, da je poglavitni dejavnik politične izbire. Gledamo jo na zidovih, dobivamo v pisemskih nabirnikih, caka na nas v časopisih. Kljub temu pa strokovnjaki menijo, da prispeva k izboru samo od 2 do 5 odstotkov. Kadar je moč strank izravnana, to ni tako malo. Z dodatnimi dvema odstotkoma bi večina slovenskih odpadlih strank prišla v skupščino. Združena lista pa bi dosegla drugo mesto. To se ne dogaja samo nam. Na nedavnem referendumu v Svisi so zagovorniki evropske gospodarske integracije izgubili samo za 0,3 odstotka. Sicer pa je v postsocialističnih deželah, v katerih stranke se niso utrjene, vpliv reklame verjetno večji kot na Zahodu. Tudi v razmerah z velikim številom »nomadov« je večji. Reklama je namenjena v prvi vrsti volilcem, ki politično se niso opredeljevali.

Nacistični propagandni minister Goebbels je rekel, da učinkuje propaganda predvsem s tem, da se ponavlja. Znan je njegov stavek: »Laz, ki se ponavlja, postane resnica.« V amerških volilnih kampanjah pa se je pokazalo, da ponavljanje prav nič ne vpliva na vernike, ki so prepričani v drugo resnico. V naših razmerah bi to pomenilo, da prepričnega krcanskega demokrata, liberalnega demo-

krata ali jelincicevca nobena nasprotna propaganda ne more spreviti iz tira. Propaganda ima učinek le na neodločene oziroma premalo odločene volilce.

Korelacija med številom letakov in volilnim izidom je praviloma nizka. Demokratska stranka je imela na primer mnogo velikih letakov in oglasov, a je dobila malo glasov, nacionalna stranka pa je imela majhne letake, a je dobila razmeroma veliko glasov. To pač pomeni, da so na izbor pomembnejše vplivali drugi dejavniki. Stranki, ki je izgubila svoje volilno telo, se tako veliki in številni letaki ne morajo pomagati.

Ena od pomembnih funkcij volilne reklame je obveščanje volilcev. Reklama obvešča, kdo so kandidati posameznih strank, kakšni so voditelji, kaj ponujajo volilcem in podobno. Sprico velikega števila strank v Sloveniji (podobno kot v drugih postsocialističnih deželah) in številnih prestopkih iz ene v drugo stranko (na primer Jansa, Oman, Jazbinsek) je bilo obveščanje ključno poplavi letakov in oglasov neucinkovito. V anketi med študenti filozofske fakultete kar 25 odstotkov vpraša-

nih ni vedelo, da je Jansa kandidat Socialdemokratske stranke. Uvrščali so ga med Demokrate (nekot je bil njihov) in celo v Ljudsko stranko.

Bolj kot letaki vplivajo na glasove nastopi kandidatov. Ker nastopi na strankarskih srečanjih poslušajo le »verniki« (s pičajo in jedajo skušajo privabiti tudi druge), so pomembnejši nastopi, ki jih prenaša televizija. Gledajo jih tudi nasprotniki in, kar je pomembno, nomadi in neopredeljeni. V ZDA se po vsakem nastopu predsedniških kandidatov razmerje glasov za kakih 5 odstotkov spremeni, čeprav učinek ni trajen in se čez nekaj časa približa prejšnjemu razmerju.

Prav pri nastopih pa je večina slovenskih kandidatov pokazala, da so amaterji. Ker niso imeli ves čas pred očmi svoje volilne baze, so ni nakopali več nasprotnikov kot somišljenikov. Izjeme so bile redke (na primer Kučan, Setinec, Bizjak, Kacin, Jelincic). Na primer: Danica Simčič, ki se je sprva dobro držala, ga je polomila, ki je kategorično izjavila, da Demokrate nasprotujejo vrnitvi nacionalizirane zemlje Cerkvi. V Sloveniji je od 50 do 70 odstotkov verju-

cih ljudi (prav nenavadno je, da ankete religioznosti navajajo tako različne podatke) in mnogi niso bili zadovoljni z odgovorom. Lahko bi se ognila z dvoumnim odgovorom: Smo za omejeno vračanje zemlje, nismo za vrnitev celotnega zamljišča, posebno triglavskega parka. Podobno napako je naredil Pučnik pred dvema letoma, ko je kot kandidat Demosa (v katerem so delovali tudi krcanski demokrati in kmetje) izjavil, da je ateist. Lahko bi se izognil z diplomatskim odgovorom: Vsakdo v nekaj veruje (kar bi moralo biti vsaj za politika tudi res). Takih spodrsiljev je bilo v nedavni politični propagandi veliko. Storman je bil celo tako neumen, da se je pred TV-kamero pohvalil, kako je nezakonito vdrl v neko stanovanje. Morda je mislil, da slovenski politični prostor obvladuje lumpenproletariat.

Parlamentarna demokracija je potrebvala dvesto let, da je dosegla danesnje stanje. V Sloveniji in drugih nekdanj socialističnih državah je stara komaj dve leti (ce odpisemo obdobje pred prvo svetovno vojno, ko je bila demokracija v Jugoslaviji zelo pomanjkljiva). Zato ni čudno, da jo bodo se dolgo dajale otroške bolezni.

(Konec)

POGLED

Veste, kdo lahko vodi državo?

PETER BOZIC

Dve leti (in se nekaj mesecev več) demokracije oblasti sta razkrili marsikaj in prinesli vrsto novih izkušenj. Med njimi se mi zdi predvsem (z zadnjimi volilnimi rezultati vred) najpomembnejše spoznanje, da volilci zelo upoštevajo civilizacijske standarde medsebojnega obveščanja.

Stranke, ki so več ali manj delovale pod temi standardi, pa cutijo tudi vse posledice, čeprav za njihovo izginotje ni vzrok samo to.

Gre preprosto za to, da so nam na TV in tudi v drugih medijih ustvarili podobo javnih delavcev, ki si v javnosti ne morejo in ne smejo privoščiti vedenja in navad, kakršne gledalci oziroma bralci in poslušalci že desetletja ne stejejo za spodobne, sprejemljive.

Poduka, ki ga je dobil dr. Dimitrij Rupel kot predsedniški kandidat pred dvema letoma (ko je naselil provokacijam Bostjana M. Zupancica in zasel v neprimerno prepirljivost in arogancijo, da je v hipu padel njegov rating, tako da ni bil izvoljen), si ni nihče vzel k srcu.

Nasprotno, vrsta strankarskih pravkov se je v parlamentu in javnosti izživljala s podtikanji, lazmi in obrekovanjem. Taki so z volitvami kratkoma izgubili, skupaj z njimi pa tisti, ki so jim krsitve dopustnega dokazovali in dokazali.

Ni dvoma, da je bil ta kriterij pri volilcih odločilnejši od programov, čeprav so bili profili strank prav tako pomembni.

Upam si trditi, da so te volitve dokazale, da je bilo oboje pomembnejše od osebnega sarma zaslužnosti, razen kaksne izjeme (Kučan, Drnovsek).

Presenečenje je bilo pravzaprav eno samo, in sicer visoka volilna zmaga LDS. Razloga za to ni mogoče kar tako potegniti iz rokava, z izjemo tistega, kar so ves čas ugotavljale raziskave (zlasti Toševa), da je sredinska usmerjenost Slovencev njihov zascitni znak.

To pa zanika visoka Jelinciceva zmaga, ce ne upoštevamo dejstva, da ni radikalna nacionalizem nič drugega kot evropski trend tega trenutka in pogojenosti, za katero ima »zasluge« postsocializem povsod na Vzhodu.

S tega vidika pa je Jelinciceva bera pravzaprav majhna, saj ima npr. La Pen v Franciji kar 14 odst., in povrh se brez komunistične dediščine. Nemčija pa dokazuje, da takih strank ni dobro prepovedovati, saj se potem takšen radikalizem seli na ulice.

Parlament je tukaj zato, da ni vojn, ki se začnejo s populizmom in njegovimi ideologijami.

Ob vsem tem bi rad navedel eno samo presenečenje (za tiste, za

katere je to pač bilo). Demokrati so komaj ostali v parlamentu. Razlog za to pa je v njihovi volilni in siceršnji paradigmati. Navsezadnje tli v vsakem državljanu vsaj podzavestno odpor do 45 let trajajoče oblasti, ki je temeljila na zaslugah iz NOB (ne glede na to, ali so bile to zasluge osvoboditeljev izpod fasizma ali pa izpod predvojne kapitalistične izkoriščevalske družbe). Na tej ideologiji je temeljila prejšnja oblast in ljudje so jo siti do grla, zlasti zaradi ozke oblastne elite, ki je imela edina vse zasluge.

Gre torej za politični elitizem, ki temelji na osvoboditeljskih zaslugah. Ali se vam zdi kaj čudno, ce ni uspeha ob slikah šestih najzaslužnejših mož na telopih in splošnih? Sest najodločnejših. Premiki in Državne skrivnosti, kjer smo silno in predvsem samo zaslužni itd.

Logika sveta pa je hvala bogu taka, da tistim, ki jih je gnalo poslanstvo, da so gradili državo, tlakovali pot do samostojne države kar nekaj desetletij, ne dovoljuje, da bi po svojem opravljenem delu vodili državo. Lahko jo vodijo le nezaslužni pragmatiki, ciniki, kompromisarji, pogajalci, ki v tem ne vidijo nobenega posebnega lastnega poslanstva, temveč sivo garaško delo.

Tako so se namrec odločili volilci!

Deveti stolpec

Z upanjem v novo leto

Volitve so sedaj za nami in vprašanje je, ali bomo odslej prej Slovenci ali prej strankarski pripadniki. Kaj bi bilo produktivnejše za slovenski narod in državljane Republike Slovenije? Ali prihaja čas politične in tudi siceršnje stremenitve?

Prvo, kar bi bilo treba reči, je neizpodbitno dejstvo, da očitno se nismo dovolj zrel, da bi v politiki znali ločevati doslednost od nedoslednosti. In drugič, predvolilna kampanja ni obrodila zelenih sadov.

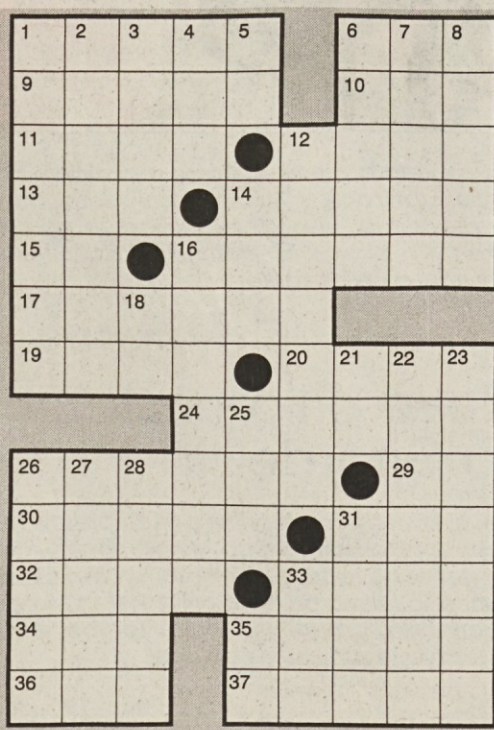
Državljeni Republike Slovenije s(m) o očitno (večina) od prve demokracije vlade pričakovali otipljive izboljšave zlasti na gospodarskem področju. Ker pa se to po pričakovanju ni zgodilo, na kar so nas sicer odkrito opozarjali Demosovi prvakci že na začetku svojega delovanja, s(m) o se slovenski volilci odločili tako, kakor s(m) o se.

Redno hodim k masi, prejemam zakramente in vsak dan molim; sem pa za tistega, ki nas bo izpeljal iz gospodarske krize. Tako in podobno so se vrstili dokaj številni povolilni odgovori naših ljudi. To mora biti mogočan izziv za vse, ki želijo biti v vladni koaliciji. Tudi bodoca opozicija bi se morala nad tem globoko zamisliti.

Kljub nenakljivenosti sredstev javnega obveščanja, predvsem Slovenskim krcanskim demokratom, ki so (sredstva) slovensko poslušalstvo pozdravljala z »Dobro jutro, revščina«, smo na volitvah le dobili okrog 16 odstotkov glasov in se ne poutimo poraženi, kakor trdi g. Bucar v zadnji sobotni prilogi Dela.Treba je tudi povedati, da je bila vzgoja mladine v starem sistemu ateistično usmerjena in Cerkvi tu ni mogla ustvarjati čudežev in delovati proti vetru. Resnični porazenec pri zadnjih volitvah pa so prav Bavarji demokrati, čeprav so jim bila sredstva javnega obveščanja se kako naklonjena. Sprasujem se, kako si g. Bucar razlaga njihov dejanski poraz. Strinjam pa se z njim, da Slovenci ne maramo ekstremizma (nisem rekel ekstremistov), vendar tudi Ruplovih in Bucarjevih ne!

V zadnjem obdobju smo priče nadalje hujšega razpihovanja strasti med Slovenci in Neslovenci, kar postaja naravnost zaskrbiljujoco: z gesli in orožjem se ne da nicesar rešiti. Zato moramo biti previdni v svojih izjavah in skrbno gledati pod nogo, da ne bomo stopili na pot skrajnosti. In kaj naj si Slovenci in vsi slovenski državljani zazelim za bozic? Predvsem to, da bi postali bolj ljudje. Bog se je uveločil, da bi se mi pobožanstvili, in ne zato, da bi nas oblaodovala temne sile. Bozic je poleg izrazito verske vsebine predvsem praznik miru in prav zadeva miru je ena najpomembnejših prazniških komponent. Tudi novo leto je dan miru. Ponavadi vsaj v božicnih in novoletnih praznikih utihne orožje, tudi zato bi se moral vsak posameznik pogledati v problem mira in nacrtovali svojo osebo odgovornost na tem področju, saj vendar se nismo pozabili, da je tako imenovana zgolj kolektivna odgovornost pokopala Jugoslavijo; ali naj pokopije se Slovenijo?

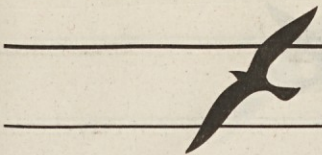
Ivan Pepic,
Naši pogledi

Vodoravno: 1. priprava iz lesa, ki obdaja sliko, 6. kacija ugriz; tudi barva kart, 9. naslov opere skladatelja pod 12. navpčno, 10. Hercegovci, 11. površina, območje, 12. ptica, 13. kričanje, vpitje, 14. velika domaca ptica z dolgim golim vratom in golo glavo, 15. Carli Novak, 16. dlaka, 17. nekdanji prebivalec Italije, 19. papirnato pokrivalo, 20. sivanka, 24. je in ti si skušana, 26. otopski lok med Severno in Južno Ameriko, 29. Oliver Twist, 30. krilo, del zgradbe, 31. spodnji del posode, 32. prečni tramci v kozolcu, 33. ime norveškega pisatelja Duuna, 34. ime filmske igralka Gardner, 35. nemški fizik, Nobelovec, ki je odkril cepitev spektralnih crt v električnem polju (Johannes), 36. navadno luknjicav mlečni izdelek, 37. iskalo.

Navpčno: 1. trava tretje kosnje,

Zmago Pezdirc

Newyorška opera Metropolitan uprizorila delo avantgardnega skladatelja Philipa Glassa.

V sedemdesetih letih tega stoletja je bila - ob takrat že klasičnem Johnu Cageu - najpomembnejša ameriška progresivna glasbena smer minimalistična glasba (minimal music), ki je prinesla kar nekaj skladateljskih imen. Ta so se ob pomoči Evrope bolj ali manj prebila v prve vrste svetovnih glasbenih gibanj. V tem valu se je pojavil nekoliko starejši La Mont Young, pozneje Steve Reich, John Adams, Arvo Paert in najpopularnejši med njimi Philip Glass. Čeprav je moralo preteci veliko časa, da je Amerika sprejela svoje skladatelje, so kmalu začeli navdihovati številne umetnike v drugih medijih, od nedavna pa jih izvajajo tudi na velikih tradicionalnih ameriških odrih. Tako so na primer pred kratkim uprizorili novo opero Philipa Glassa *The Voyage* v Metropolitanu v New Yorku. Ob tej priložnosti sva se pogovarjala z avtorjem.

Kako je nastala opera *The Voyage*?

Projekt sem ponudil Metropolitanu leta 1988, da bi z njim proslavili Kolumbov prihod v Novi svet. Zelo jih je zanimal. Pogovarjali smo se o tem in šest mesecev pozneje sem prišel s predlogom, nacrtno zgodbe, in zamisel, da sem začel

komponirati spomladi 1988. Glasbo sem končal leta 1990; v arhivu je ostala do leta 1991, kot režiserja sem povabil Davida Pountneya. Ko sem naredil nacrt zgodbe, se mi je pridružil tudi David Henry Hwang kot libretist. Pountney, Hwang in jaz smo potem skupaj izpilili libreto. Bob Israel je prišel kot oblikovalec v začetku leta 1990.

Za kaj gre pri tej novi operi?

Pravzaprav so posamezni deli zelo različni. Prvo dejanje, ki se dogaja v ledeni dobi, je v bistvu spektakel z veliko dogajanja, drugo dejanje pa je zelo lirčno. V njem nastopi pravi Kolumb, posebej pa so naglaseni prizori med njim in kraljico Isabelo. Mogoče je operi se najbolj podobno drugo dejanje, saj ga najlaže povežemo s tradicionalno opero. Tretje dejanje je narejeno na komičen način, medtem ko v prvih dveh delih tovrstnih prvin ni najti. Vsa tri dejanja povezuje jezik glasbe, ki temelji na zamisli rastocih triad. To uporabljam kot temeljno glasbeno idejo celotnega dela. Glasbena argumentacija se prepleta skozi celotno opero, razrešuje pa se v dialogu; tako se vsi trije deli povezujejo v celoto.

Zanimivo je, da ste pri svoji zadnji operi delali

Avantgarda se stara

GORAN SERGEJ PRISTAS IN JELENA RAJKOVIĆ

izključno z akustičnimi instrumenti. Zakaj?

Ker jih v Metropolitanu imajo. Poleg tega premorejo velik orkester in zbor. Opero lahko zmeraj ustvarjam s sintetizatorjem, ki mi je zmeraj pri roki. Delo z orkestrom, ki je tako velik in kakovosten, pa seveda ni nekaj, s čimer bi se skladatelj lahko srečal vsak dan. Zame je bila enkratna priložnost, ko sem lahko sodeloval z izjemno dobrim opernim orkestrom.

Presenetljivo je, da ste dobili naročilo prav od Metropolitanu, stare in

konzervativne operne hiše. Ali naj bi to pomenilo tudi priznanje vašemu slogu v tistih krogih, ki so blizu tradicionalni operi?

Tako je, seveda. Za marsikoga, ki se prištevata med tradicionalne ljubitelje opere, je bilo presenečenje, da se 'Met' loteta taksnega projekta. Moje opere so bile uprizorjene v različnih državah - to je že moja deveta opera - v Nemčiji, Belgiji, na Nizozemskem, v Angliji in po vsej ZDA. A saj veste, da je svet opere zelo tradicionalen. Slog, v katerem pišem, se večini

tradicionalnih ljubiteljev opere zdi preveč avantgarden. Dejstvo, da 'Met' uprizarja moje delo, ki je doseglo tudi določen uspeh, je zame zelo pomenljivo.

Pred kratkim ste obnovili svojo znamenito uprizoritev opere *Einstein on the Beach*. Čeprav ima veliko obiskovalcev, je bilo slisati tudi komentarje o zastarelosti odrske postavitve. Kaj mislite vi?

Moj vtis je, da je delo se bolj radikalno, kot je bilo leta 1976. Bob (Wilson; op. prev.) je uvel del nekaj sprememb pri

osvetlitvi, samo delo pa je dobesedno takšno kot leta 1976. Vendar je medtem prišlo do spremembe: gledalski svet je postal večinoma bolj konservativen. Avantgarda, s katero smo se ukvarjali mi v zgodnjih šestdesetih in sedemdesetih letih, je bolj ali manj izginila, vsaj v ZDA. Mislim, da je na to bistveno vplivala televizija, ki ne prikazuje del, ki bi trajala dolgo, ali resnih del. Ponavadi predvaja različne kratke reci. To je uničilo neko vrsto pozornosti, ki so je ljudje sicer sposobni, a delo, kakršno je Einstein, katerega upri-

V naslovu: Philip Glass (foto: arhiv) Spodaj desno in v sredini: Ivo Ban in Polona Vetrin, glavna igralka v drami Ob letu osorej (foto: arhiv)

zoritve v celoti traja skoraj pet ur, se zdaj zdi ljudem zelo radikalno. Mislim pa, da je za gledalce prava osvežitev, ko ponovno gledajo Einsteina. To jim tudi obudi spomin na določeno vrsto avantgarde, ki je prej obstajala, zdaj pa je skoraj ni več.

Kako živite danes?

Od svojega 40. leta živim od glasbe. V Ameriki obstajajo vsakdanja dela, kot jim pravijo tam. Veliko umetnikov jih opravlja zato, da se lahko ukvarjajo z umetnostjo. V Severni Ameriki je že kar običaj, da umetniki preživijo svojo mladost ob vsakdanjih delih, in ce pri 30 ali 40 postanejo dovolj znani, se lahko začnejo preživljati samo z glasbo. Ze skoraj 14 ali 15 let lahko živim samo od glasbe.

S čim se ukvarjate ta hip?

Zdaj delamo Einsteina v New Yorku in Parizu. Ukvarjam se s končnimi popravki dela, ki nosi naslov Orfej. To je komorna opera, ki temelji na Cocteaujevem filmu. Skupaj z Bobom Wilsonom sva napisala novo opero z naslovom White Raven, ki jo bova začela vaditi februarja na Dunaju. Spomladi me čaka velika turneja, ki sem jo že omenil, nacrtnem pa se nekaj oper, ki bi jih rad napisal... Pravzaprav sem zelo zaposlen.

ALI JE CESAR NAG? / KOMERCIALNO IN EZOTERIČNO

Kriteriji uspešnosti v gledališču

BLAZ LUKAN

Gledališče je prilagodljiva, »kompatibilna« umetnost. S tem, ko zrčali, odraža socialni kontekst in se nanj odziva, in s tem, ko se tudi v njem samem izraza imanentna hierarhija tega konteksta, je eminentno konstitutivni in kooperativni člen natančno določenega socialnega prostora. Znotraj tega prostora pa gledališče vselej deluje po principu »premisleka« in distance. Vsi konflikti, preobrti ali spremembe se na koncu praviloma obrnejo njemu v prid. Njegov iztržek je v času, ko se delajo obračuni, praviloma ugoden tako v socialnem (ideološkem in političnem) kot tudi v estetskem smislu. Pomislimo samo na to, kakšne probleme imajo same s seboj literatura, likovna umetnost ali glasba. Pravzaprav je v boljši

poziciji edinole film. Gledališče skozi različne bolj ali manj spektakularne družbene prevrate vedno pristane na nogah, pa naj njegovi (tudi slovenski) protagonisti se tako glasno zatrjujejo drugega. Gledališče je tdoziva umetnost.

Spomnimo se vsaj dveh zvelicavnih kriterijev za presojo kvalitete gledališke uprizoritve, ki sta bila v veljavi se ne tako daleč nazaj: kriterij politične provokativnosti, ki je bil nadomestilo za prikriti ali se nedefiniran strankarski aktivizem, pri čemer je bila priznana kvaliteta vselej prenosorazmerna z reakcijo oblasti in je bil višek njene uspešnosti prepoved uprizoritve, ter kriterij osvobodene glada-

liške evforije, ki se utemeljuje predvsem na slabo premišljeni ideologiji in estetiki »neverbalnega« gledališča, v sebi pa združuje različne žanrske nanose: zadnja leta (ki se se niso povsem končala) v naši nekdanji državi bodo ostala v spominu tudi po neokusnem povzdigovanju najrazličnejših gledaliških hibridov na množici vsedravnih festivalov.

Zadnji krik v produkciji »avtohtonih« gledaliških kriterijev je gotovo kriterij uspešnosti. Velikih »domačih« festivalov ni več, stankarska mentaliteta je nekaj, kar je v umetnosti že potrebno zaničevati in presejati (takih pojavov bo po zadnjih volitvah še več), »cista« gledališka umetnost pa se povečini izcrpava v samozadostnosti in je torej premalo odmevna. Na pohodu je kriterij uspeha (do nedavnega negativni kriterij) - vendar ne več samo uspeha pri specializirani gledališki kritiki in tudi ne več samo tistega v disident-skih krogih, pri lokalnih ali centralnih politikih, temveč predvsem uspeha pri publiku, uspeha na tržišču, finančnega uspeha. Pomemben je uspeh in njegova tesna zveza z medijsko uporabnostjo. Gledališče zazenja služiti vsemu in vsakomur, lahko igramo ob svetovnem dnevu gledališča, za begunce, v strankarski kampanji, za managerje in direktorje, važno je, da se o gledališču govori, da je dvorana polna, da gle-

dališče proizvaja »uspešnice«.

Kriterij komercialne (financne) uspešnosti je pri nas nekaj novega. Propad socrealistične doktrine »antikapitalistične« umetnosti, propad države kot vrhovnega tutorja umetnosti (in gledališča), rojstvo trga: vse to je v usta različnih zagovornikov »novega« gledališča prineslo nov jezik, ki ima za skupni imenovalček besedico uspeh. Vendar pa so pojmi kot: produkcija, natančno definiran žanr, zvezde, medijska uporabnost, prodaja vstopnic ali delitev dobicka, pri nas se popolnoma neartikulirani oziroma z njimi manipuliramo prikriti in zgolj parcialno. Produkcija predstave za nekatere pomeni samo pisanje prošnje za sponzorstva; natančno definiran žanr je v našem gledališkem prostoru redkost; nase zvezde so ob odsotnosti relevantne filmske produkcije čista eksotika; medijska eksploatacija je veliko več od razvlečenih zastojnih oddaj na spraviziranih tv-postajah; prodaja vstopnic je dejstvo iz gledališke ekonomije in delitev dobicka pomeni »legalni finančni aranžma«, kot je zapisano v članku o podobnih rečeh v novembrski številki revije Plays & Players.

Gledališče brez temeljitega razmisleka o gledališkem tržišču torej ne more delovati uspešno, ne more biti »komercialno«. Gledališče, ki si ni na jasnem, kakšen naj bi bil njegov končni iztržek, ne more iztržiti več kot

Uspešnice v talilnem loncu

ALDO MILOHNIĆ

Ko govorimo o gledaliških uspešnicah, se na prvi pogled zdi vse lepo in prav; sešteješ vse ponovitve kake predstave, in ko to število preseže določeno imaginarno mejo (pri nas je to 100), jo gledališče razglasi za svojo uspešnico. Fenomen pa vendarle ni tako preprost.

Ko so nas iz gledališkega oddelka CD obvestili o velikem uspehu predstave Ob letu osorej, ki je v treh letih nabrala 150 ponovitev in tako »dosegla rekord v zgo-

dovini slovenskega gledališča«, smo že po hitremu slalomu skozi numeralije Repertoarja slovenskih gledališč morali nekoliko popraviti podatek. Ob letu osorej je namreč po številu ponovitev res prekosil nekatere nedavne uspešnice (npr. Moj ata, socialistični kulak (1930) in Malomeščanska svatba (108) ali pa Pod Presernovo glavo (144) iz Mestnega gledališča Ljubljana), je pa absolutni rekordir vendarle ljubljansko Lutkovno gledališče. Njihove produkcije namreč pogosto presegajo magično številko 100. Publikacija Repertoar slovenskih gledališč 1982-1987 nas pouči, da je imela predstava Zlato jajce 253 ponovitev, Sapramiska celo 393. Tudi mariborski lutkarji pogosto svoje predstave odigrajo več kot stokrat.

Kako je z opero? Verdijevega Trubadurja (premiera l. 1920) so ponovili 69-krat, kar je bila takrat že velika številka. Stefan Vevar meni, da je eden izmed

razlogov za redke ponovitve gotovo veliko število premier v tistem času. Po 2. svetovni vojni se je število že povzpelo nad 100 - npr. Verdijeve Traviata (149) iz leta 1949, Rossinijev Seviljski brivec (110) iz leta 1953, Smetanova Prodana nevesta je v Mariboru dosegla 129 ponovitev (premiera l. 1950) in v Ljubljani 131 (premiera l. 1955).

Seveda je ob vsem tem kvantitativna primerljivost uspešnic na trhlih nogah, saj se pogosto pozablja na spremenljivko, ki ilustrira realno gledanost predstave. To je zagotovo število obiskovalcev. Ob letu osorej si je do zdaj ogledalo približno 40.000 gledalcev, Dramski observatorij Zenit, katerega stoto ponovitev so v Mladinskem že zdavnaj praznovali, pa (zavoljo specifičnega režijskega koncepta) bistveno manj. Gre torej za primerjanje neprimerljivega, kar je se zlasti opazno, ce v analizi zajamemo se kvalitativno dimenzijo. Ali je sploh mogoče primerjati tako različne uspešnice, kot so to npr. Glejeva Ela (107 do l. 1987), Alica v čudezni deželi (135) SMG in Ob letu osorej? Čeprav smo se v tem primeru omejili na »dramsko« gledališče, je primerljivost tako različnih poetik vsekakor zelo vprašljiva. Če si torej ne želimo nekakšen slovenski »melting pot«, je treba o fenomenu uspešnic spregovoriti kritično in ohlajeno. Zlasti v družbi, ki si strasansko prizadeva, da bi cimprej postala potrošniška.

neadekvaten sprejem pri publiku in nekonsistentno notranjo podobo. Brez sprenevedanja reci: profit (vendar tudi: umetnost; dualizem znotraj gledališča mora postati dejstvo) - v tem je skrit tisti pogum, ki teater lahko reši pred nevarnostjo, da bo »po bistvu« poniknil v sivino nerazločljive »umetnosti vsakdanjaka«.

Gledališče, ki ima za ideal razprodano dvorano, s profitom, ki ga nato producent razdeli med sodelavce po plačilnem spisku, preživi samo v gledališko razvitem socialnem in kulturnem, predvsem pa tržno učinkovitem prostoru. Nas prostor ni gledališko razvit v nobenem od teh pogledov, razvita je samo masinerija uprizorjanja predstav kot posledica »planskega« avto-

matizma in delno premisljena je v tem prostoru samo neodvisna produkcija, ki pa je kljub nekaterim znčilnim dosežkom minimalna. Brez cinizma moramo ugotoviti, da se novi kriteriji pri nas sele formirajo in da živimo v prehodnem času. Zato o stopetdeseti ponovitvi neke (na videz) gledališke uspešnice ne moremo govoriti kot o necem izjemnem, temveč zgolj kot o lepi številki, ki nam bo pomenila relevantno dejstvo sele, ko bomo premislili in izdelali celovit vrednostni sistem gledališča »na trgu« oziroma gledališča v novih družbenih razmerjih.

Ce pa upoštevamo našo izhodiščno trdzo o prilagodljivosti in trdozvočnosti gledališča, nam na to gotovo ne bo treba prav dolgo čakati.

ZDAJ IN NIKOLI

Navdušenje in profesionalnost

ANDREJ BLATNIK

Začel bom karseda neposredno, neke tam, kjer sem končal prejšnji: navdušenje in profesionalni pogoji dela se ne izključujejo. Se več, nemara predstavljajo skupni conditio sine qua non za resničen uspeh. Zal pa slovenska kulturna izkušnja mestoma kaže, kot da bi drugo oviralo prvo, in dejstvo, da se z razlago tega paradoksa ukvarjajo nekatere izpeljave sistemskih teorij, ni nikakršna tolažba. Z množico takšnih in drugacnih ustanov se zagotavlja enostavno obnovo ustaljenih kulturnih obrazcev, novi koncepti pa porabijo večji del energije za svojo institucionalizacijo, ki jo, ce jo, dosežejo veliko prepozno.

Institucije: da, ker so nujne. Tudi zato, ker je sistem komuniciranja v svetu v veliki meri sistem medinstitucionalnih stikov. Vsak kulturnik ve, da bo za pridobivanje sredstev za gostevanje v tujini potreboval predvsem »uradno« vabilo, tega pa lahko priksrbi le ustanova. Slovenski kulturni voz, tolikokrat izrazen v razkoraku med financiranjem, receno s strokovnim zargonom, »redne dejavnosti« in »akcij«, pri katerem po vloženih sredstvih močno prevladuje prva, po njihovem izkoristku pa druga skupina, je pravzaprav zategnjen izven polja kulture.

Ne bomo pogrevali starih zgodb o tem, kako problem kulturnih ustanov ustvarja v največji meri splošna zakonoda-

ja, ki zagotavlja delovno mesto kljub temu, da zanj delavec (razen morda na spejemnem pogovoru) ne pokaže nikakršne volje ne sposobnosti. To zgodbo pravzaprav malokdaj obrnemo; malokdaj se vprašamo, zakaj je tako težko priti do novih ustanov, ki bi odsevale spremenjeno stanje na področju kulture. (Pustimo ga strani ugovor, da je že starih preveč; ta kaže zgolj nemoc, da bi posegali v njihov obstoj.)

Eden bistvenih razlogov je seveda popolna odsotnost kulturnega menedžmenta, ki sili ustvarjalce, da se ob umetnosti ukvarjajo se s posli. Katera od teh dejavnosti čez čas postane dopolnilna, je odvisno od posameznega primera, vsem pa je skupno, da vrhunskih rezultatov na obeh poljih hkrati ni in jih tudi ne more biti. Druga razlaga je bolj perverzna: med Slovenci se je udomila miselnost, da takšne in drugačne kulturne ustanove zagotavljajo nujno povprečniško ponudbo, ta pa je navsezadnje tudi humus, iz katerega se vzpnjevo v naprej nepredvidljivi vrhunski »akcijski« dosežki.

Razlaga, ki ji logike ne manjka, postane pa ta logika skrajno problematična, ko je izvajalcev socialni status se zmeraj status navdušenca, četu di se »nepredvidljivi« odlični rezultati vsekoli ponavljajo v nič zmanjšanem sijaju. V nezmožnosti družbe, da bi takim ustvarjalcem status spemenila, marsikdo

razbira tudi med vrsticami zapisano sporočilo, da vse, kar odstopa od povprečja (zagotovljene ga z obstoječimi ustanovami!), niti ni tako nujno potrebno in zazeleno. In potem se odloči, kot se pac odloči. Teško bi rekli, da ne moremo razumeti tistih, ki vrhunske rezultate zamenjajo za socialno varnost, morda v okviru iste ustanove, ki je posredno onemogočila njihov umetniški obstanek na višjem nivoju. Zanj jim, ce jim, ostane prosti čas in individualna trma. Nekam nenavadno, da so vrhunski izidi velikokrat odvisni od tega, ne pa od (recimo) profesionalnih pogojev dela.

Zato sem nenavadno zadovoljen vsakokrat, ko si lahko kupim novo številko Mzina, nemara najbolj zanimive slovenske kulturne revije, ki ne izplačuje nikakršnih honorarjev, in zato sem hkrati besede Tanje Zgonc, ki je prejem nagrade Zlata ptica pospremila z besedami, da priznanje razume kot znak družbe, da je plešalcem pripravljena pomagati z denarjem in prostori, poslušal s slabim občutkom. Zal je takšno navdušensko delovanje s svojimi vrhunskimi rezultati vred najraje razumljeno kot znak, da je mogoče tudi brez denarja in da ga bomo tam, kamor ga že doslej nismo dajali, pač najlaže prihranili.

Kaj izgubljam s takim prihrankom, se ne sprašuje, kot kaže, nihče. Dobrodošli v deželo protocasovnih dejavnosti.

NOVICE

Dve osebi umrli, dve v komi najbrž zaradi zastrupitve s hrano

PISTOIA - V kraju Quarantaquattresimo parallelo v občini Pistoia so se štiri osebe po vsej verjetnosti zastrupile s hrano. Gasilci, ki so prišli v stanovanje družine Bonti, so pri se pogrnjeni mizi našli dve trupli, medtem ko sta dve mlajši osebi brez zavesti ležali v bližini mize na tleh. Mlajši osebi, gre za dva zarocenca, so prepeljali v bolnišnico, kjer so si zdravniki zaenkrat pridržali prognozo. Do tragičnega odkritja je prišlo na pobudo matere dekleta, ki je večer prej šla na večerjo k materi svojega zarocenca; ker hčere ni bilo domov, je sla mati na dom zarocenca. Beatrice Cenci in Athos Bonti - tako se imenujeta zarocenca - sta v kritičnem stanju v bolnišnici, gospa Bonti in zaenkrat se neidentificirana ženska srednjih let pa sta mrtvi. Prvi izvidi kažejo na to, da so se osebe zastrupile, vendar zaenkrat še ni znano, katera jed je bila tako smrtonosna.

Kardinal Pappalardo v bolnišnici zaradi nenadne slabosti

PALERMO - Palermskega nadškofa Pappalarda so morali sprejeti na nevrološki oddelek bolnišnice Villa Sofia, ker ga je med masevanjem obsla slabost. Kljub temu je obred, ki so se ga udeleževali postni uslužbenci, vseeno končal in šele nato pristal, da ga prepeljejo v bolnišnico. Zdravniki so izjavili, da gre za manjšo slabost, ki bi morala v kratkem miniti. Vzrok za slabo počutje je preobremenjenost kardinala, ki se v tem predprazničnem obdobju udeležuje številnih obredov oziroma srečanj z verniki. Dan prej je na primer kar petnajst ur govoril z verniki, s katerimi je izmenjal božična voščila.

Pri Neaplju zasegli 15 stofov umetnih ognjev

Prazniki so vse bližje in zato so v polnem teku zadnje priprave za njihovo praznovanje, kar za Neapelj in okolico pomeni, da morajo pripraviti tudi ognjemete. Kot vsako leto v tem času so agenti raznih teles zelo pozorni na skladišča tega vnetljivega materiala, ki je že velikokrat povzročil številne tudi smrtno žrtve. Tokratna precejšnja zaloga je bila skrita v osamljeni kmečki hiši pri kraju Sant'Anastasia, v kateri pa so karabinjerji poleg potrebnega za pisane ognjemete našli še dve puški in pištolo z ustreznimi naboji in 5.000 nabojev za signalno pištolo in se 10 gramov kokaina. Lastnika hiša sta 54-letni Antonio Roffo in 27-letni Giuliano Terracciano: prvega so aretirali, medtem ko se drugi že tri leta skriva, odkar ga dolžijo udeležbe pri umoru.

RIM / PREDSEDNIKA POSLANSKE ZBORNICE IN SENATA V BOŽIČNIH ČESTITKAH

Napolitano in Spadolini za korenito reformo političnega sistema

Occhetto pripravlja nezaupnico za vlado predsednika Amata

VOJIMIR TAVCAR

RIM - Odločen NE takemu procesu zoper italijanske stranke, ki bi spominjal na tistega, ki so ga takoj po vojni zavezniški priredili v Nürnbergu proti nacističnim zločincem. Tako sta v popolnem sozvočju poudarila včeraj predsednik poslanske zbornice Giorgio Napolitano (arhivski posnetek Pd) in predsednik senata Giovanni Spadolini med srečanjem s predstavniki zveze parlamentarnih novinarjev. In na to vprašanje se bosta predsednika spet povrnili jutri, ko bo - kar je novost v odnosu med italijanskimi državnimi institucijami - predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro obiskal zbornico, senat in predsedstvo vlade za izmenjavo božičnih in novoletnih voščil.

Besede predsednikov obeh domov italijanskega parlamenta zadobijo poseben pomen v času, ko kriza pretresa vse tradicionalne italijanske stranke, ki so jih na upravnih volitvah volilci krepko po prstih. Zaupanje v stranke stalno pada saj po javnomnenjskih raziskavah bi se v teh dneh okoli 42 volilcev opredelilo za protestni glas (spomladi je protestni glas oddalo 30 odstotkov upravičencev).

Med politično in civilno družbo je zazevala globoka vrzel. In v tem vzdušju sta z vso svojo moralno in politično avtoriteto stopila v areno Napolitano in Spadolini, ki sta poudarila, da so stranke temelj demokracije in zato ne smejo zginiti.

Stranke se morajo po oceni Giorgia Napolitana globoko prenoviti in to jasno dokazati. In nekaj pozitivnih signalov v tej smeri predsednik poslanske zbornice vidi v razpravi za nov volilni zakon, v soočanju za nov zakon o javnem financiranju strank, predvsem pa v številnih in zelo hitrih odvzemih parlamentarne imunitete tistim poslancem, ki jih sodstvo dolži kaznivih prekrškov.

Skratka, stranke je treba reformirati in jih spet postaviti v vlogo, ki jim jo pripisuje ustava, vendar ohraniti se morajo, ker so temelj republike in demokracije, pravita Napolitano in Spadolini. Toda vsi ne soglasajo s tem in zopetni napad je prišel tako z desne kot z leve. Tako Zeleni kot misovci so včeraj pisali predsednikom obeh domov parlamenta z zahtevom, naj ne bodo priznani javni prispevki tistim strankam, ki so bile najhuje vpletene v

podkupninsko afero. To bi bil po nekoliko demagogičnih besedah misovcev in zelenih pomemben dokaz javnemu mnenju, da se politični sistem prenavlja. In proti sedanjemu parlamentu strelja tudi Stranka komunistične prenov, ki meni, da je sedanj parlament delegitimiran in zato ne more spremeniti volilnega zakona v smislu večinskega volilnega sistema. Bolje takojšnji razpust in predčasne volitve trdi SKP, ki pripravlja tudi predlog resolucije z nezaupnico Amatovi vladi.

Toda kriza brez predhodne alternative bi bila skok v brezno je v polemiki s SKP poudaril včeraj tajnik DSL Occhetto, ki je na tiskovni konferenci ob koncu leta poudaril, da je sedanja vlada sicer delegitimirana, toda predčasne volitve brez reforme volilnega zakona bi bile porazne. V tej »dramatični situaciji, ki bi lahko postala še bolj zaskrbljujoča« Occhetto predlaga zamenjavo vlade, v kateri bi lahko sodelovala tudi DSL, pod pogojem, da bi bila to vlada z reformatorskim programom in pozorna zlasti do socialnih vprašanj in problemov zaposlitve.

Nov obrat na Trbižu

VIDEM - Industrijski obrat, ki bo zamenjal delovanje rabeljskega rudnika, bo zrastle na področju (ki je last Dezele) sedanjega kemijskega laboratorija, med bivo pralnico in Lavernico (Rio del Lago). Oportunist te izbire, ki je bila dolocena po podrobnih proučitvi številnih vprašanj, ki so povezana z zaščito okolja, je bila sprejeta včeraj na sestanku v Vidmu s podpredsednikom deželne vlade Sarom in odbornikom za finance Longom; sporazum so podpisale vse zainteresirane stranke, na srečanju pa so bili prisotni tudi predstavniki trbiške občinske uprave, sindikatov, tovarniškega sveta ter industrijske skupine Cividale.

Na tem področju ne obstajajo problemi geološkega značaja, ravno tako ga ne bremenijo urbanistične vinkulacije. Skupina Cividale bo sedaj vložila ustrezno dokumentacijo; v roku šestih mesecev bo zgradila potreben objekt, deželna uprava pa bo v te namene prispevala 2 milijardi lir.

ITALIJA / STATISTIČNI PODATKI

Letna inflacija rahlo padla

Produkcija pa ne narašča

V zadnjem letu so cene na drobno narasle za 4, 7 odst.

RIM - Letna stopnja inflacije znasa v Italiji 4, 7 odstotka. To je včeraj sporočil državni statistični urad ISTAT, ki je tudi ugotovil, da so cene na drobno v mesecu novembru narasle le za 0, 1 odst., splošna slika italijanskega gospodarstva pa je vse prej kot rožnata. Potrošnja je na vseh področjih močno padla, iz dneva v dan pa narašča tudi število nezaposlenih, posebno v industrijskem sektorju, ki ob padcu proizvodnje najbolj občuti hudo gospodarsko krizo.

ISTAT je svoje mesечно poročilo o stopnji inflacije izdelal na osnovi poročil, ki prihajajo iz osmih največjih mest. V preteklem mesecu so cene najbolj narasle v Tr-

stu (0, 3 odst.), v Milanu in v Benetkah pa sploh ni prišlo do podražitev. S temi podatki so seveda najbolj zadovoljni potrošniki, a tudi trgovci, ki so jih mnogi glasno obtožili, da so po poletnih pocitnicah neupravičeno "navili" cene. V nekaterih mestih je glede tega prišlo tudi do ostrih polemik, obtožb in podobno, ponekod pa so tudi posegli prefekti, ki so poostri nadzor nad nekaterimi cenami, posebno živili in nekaterih družbenih storitvah.

Vladi socialističnega ministrskega predsednika Giuliana Amata je torej, kljub številnim notranjim težavam, uspelo zaježiti oziroma omejiti letno inflacijsko stopnjo.

In to kljub devalvaciji lire, ki je po eni strani na nek način spodbudila italijanski izvoz, po drugi pa močno osibila nekatere pomembne gospodarske sektorje. Izkazalo se je tudi, da Italijani v zadnjih mesecih vse manj kupujejo tuje izdelke, ki so se sprico devalvacije lire v zadnjih mesecih precej podražili.

Namestnik tajnika največje sindikalne organizacije CGIL Ottaviano del Turco je rahli padec inflacije (od 4, 9 na 4, 7 odst.) označil kot pozitiven signal, ki pa ga je treba zelo pozorno oceniti. »Italijani v tem kriznem času trosijo vse manj denarja in zelo pazijo, kaj pravzaprav kupujejo«, je rekel sindika-

list, ki je dodal, da največje breme ekonomske krize se vedno v največji meri nosijo odvisni delavci in upokojeanci.

Rimski parlament je pred nekaj dnevi, ne brez težav in političnih trenj, med strankami odobril proračun in finančni zakon, ki zelo močno omejuje državne izdatke in hkrati s tem tudi že načrtovane investicije za produktivne sektorje. Nekateri ugledni ekonomisti so prepričani, da bo leto 1993 se vedno "črno" leto za italijansko gospodarstvo in da bo produkcija narasla komaj leta 1994, ko bo "ameriška ekonomska lokomotiva" končno res poglala v pozitivno smer.

Darilo za Rezijo

REZIJA - Rezijani bodo pod božično jelko dobili lepo darilo: v nedeljo, 27. decembra bodo namreč na Ravenci odprli podružnico Kmečko-obrtno posojilnice iz Zabnic in s Trbiža.

V banki bo za začetek delovalo le avtomatsko okenčce, čez nekaj mesecev pa bodo uradi usposobljeni za normalno poslovanje. Za Rezijo bo pomenila bančna podružnica veliko pridobitev, saj so se doslej morali za takšne posle, ki jih nihče malo, voziti oddaljeni v Moggio Udinese. (R.P.)

VIDEM / NAJVEČ PRISTAŠEV IMAJO »POPOLARI« V ČEDADU

Tudi v furlanski KD vre Segnijevo gibanje močnejše

Segnijevi pristaši se bodo sestali januarja v Vidmu

RUDI PAVSIC

CEDAD - Kriza tradicionalnega strankarskega sistema je pustila vidne posledice tudi na Videmskem, kjer se je posebej znotraj Krščanske demokracije in socialistične stranke začelo včasih boleče preverjanje. O notranjih razhajanjih se skuša zelo malo govoriti in o njih le poredkoma poročajo sredstva obveščanja, ki se naslanjajo v glavnem na vsebine tiskovnih sporočil in na bolj ali manj verodostojne izjave posameznikov. Razumljivo je, da v strankah želijo »umazano perilo« prati v izključno domačem krogu in nočejo, da bi se temu dalo preveliko reklamati.

Pisali smo že o

razhajanjih znotraj socialistične stranke se posebej s strani takojmenovane baze, ki hoče zamenjavo celotnega vodstva in bi hotela nove sile. Poznavalci videmske politične stvarnosti zatrjujejo, da se bodo razhajanja delno razčistila na deželnem, se prej pa na pokrajinskem kongresu, ki ju bodo pripravili januarja.

Podobno kot v socialistični stranki tudi v vrstah KD je položaj vse prej kot normalen. Tudi na Videmskem se veča število Segnijevih pristašev gibanja »Popolari per la riforma«. In prav v Ceadadu to gibanje beleži največ privržencev, ki se

zbirajo okoli krožka »Circolo etica e politica«, ki je bil ustanovljen oktobra letos in steje več kot 300 članov.

Segnijevi pristaše najdemo v velikem številu tudi v Huminu, Codroipiu, Palmanovi, Cervinjanu, Latisani in Lignan. Neke vrste kongres bodo pristaši gibanja imeli januarja v Vidmu, ko bodo v furlanski prestolnici odprli pokrajinski sedež in zbrali okoli sebe nekatere vidne predstavnike pokrajinske KD in tudi drugih laičnih strank. Kot Miglio velja za duhovnega očeta Severne lige, tako je sociolog Bruno Tellia deželni vodja Segnijevih pristašev. O njih

pravi, da so zvečine katoliško usmerjeni z močno motivacijo za politiko. Deli pa jih v tri osnovne kategorije. V prvo sodijo tisti, ki ne verjamejo v preobrazbo Krščanske demokracije; v drugi najdemo tiste, ki so prizanesljivejši do KD in z opredelitvijo za Segnija želijo Martinazzolijevo stranko vzpodbuditi k reorganizaciji. V tretji pa so radikalci, tisti, ki ne verjamejo v tradicionalni strankarski sistem in se opredeljujejo za nova politična združevanja. Kolikšna je preprečevalna moč tega gibanja na Videmskem? Odgovor je vsekakor težaven, saj pri uveljavljanju Segnijevih pristašev igrajo odločilno vlogo številni faktorji, nenazadnje opredelitev same Cerkve.

RIM / ARETIRALI SO »KURIRJA«

Agenti prestregli milijardo ponarejenih bankovcev

RIM - Agenti letkega oddelka so zasegli ponarejene bankovce po 10.000 lir v skupni vrednosti ene milijarde lir. Ponarejeni bankovci - tako so rekli izvedenci - so bili zelo lepo izdelani in verjetno bi sli odlično v promet. Policija je tudi aretirala 45-letnega Uga Moccia po rodu iz kraja Nicastro (Catanzaro), ki pa je zivel v Rimu. Pravzaprav je možki, ki so ga bremenile že druge obtožbe, prejšnjo soboto skušal oddati sto tisoč ponarejenih bankovcev, ki jih je prevazal v kombiju. Agenti so moske-

mu že nekaj časa sledili in tako so ga v soboto prestregli s ponarejenim denarjem. Domnevajo, da je skušal umetelno ponarejeni denar prodati kaksni organizaciji, ki bi ga nato začela razdeljevati po državi. Pri tem upoštevali tudi možnost, da je Moccia hotel denar oddati skupini organizirane kriminala, ki naj bi imela centralni sedež v Kalabriji. Odkrili pa so že tiskarno, v kateri so bankovce tiskali: gre za obrat v rimskem predelu Appio latino.

Zaprl za promet rimsko mestno središče

Zaradi močno onesaženega zraka s v Rimu včeraj zaprl za promet vse mestno središče (Telefoto AP)

TRST / OB SPREMENBAH V DEŽELNEM ODBORU

Slovenska deželna komisija PSI čestitala D. Tersarju ob imenovanju za odbornika

TRST - Ob zadnjih spremembah v deželnem odboru Dezele Furlanije Julijske krajine nam je tiskovni urad slovenske deželne komisije PSI poslal tiskovno sporočilo, ki jo objavljamo v celoti.

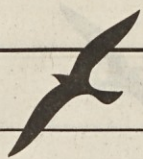
Slovenska deželna komisija PSI čestita Dariu Tersarju, dosedanjemu načelniku socialistične skupine v deželnem svetu, ob sprejemu odborniške odgovornosti. Z zamenjavo po odstopu Gianfranca Carboneja se nagraduje prizadevanje in resnost dela, ki je odlikovalo Tersarjev pristop v deželnem svetu.

Slovenski socialisti so prepričani, da bo Dario Tersar znal tudi na tem odgovornem mestu delati v korist celotne skupnosti in se posebno za vprašanja, ki zadevajo našo narodnostno skupnost.

Slovenska deželna komisija z veseljem ugotavlja, da je deželna vlada zagotovila, da ne bo vložila priziva na Državni svet proti razsodbam Dezelnega upravnega sodišča v zvezi z rabo slovenscine v statutih občin Doberdob in Sovodnje.

Takšno ravnanje,

ocenjujejo slovenski socialisti, je edino pravilno in pomeni spostovanje vloge in prisotnosti slovenske manjšine v Italiji. Slovenska deželna komisija nadalje poudarja pomembnost sprejete resolucije, ki sta jo med drugimi vložila tudi socialistična predstavnika in Blasig glede zakonske zaščite Slovencev in refinanciranja postavke iz zakona za obmejno območje, ki zadeva kulturne dejavnosti slovenske manjšine v Italiji in italijanske v Sloveniji in na Hrvaškem.

Proračun Dezele Furlanije-Juljske krajine za obdobje 1993 - 1995

V obrambo družbenega in gospodarskega razvoja

Ob nadaljnjem zmanjšanju prihodkov se je morala Dežela odločiti za pogumne in tudi boleče izbire pri odobriti triletnega proračuna. Na vseh manj pomembnih področjih je prišlo do krčenja izdatkov, s prestrukturiranjem deželni ustanov pa je Dežela vse vire skoncentrirala na nekatere prioritete sektorje, da bi ohranili raven socialnih storitev (zdravstvo, skrbstvo in prevozi) in razvoj proizvodnih dejavnosti.

V proračunu za leto 1993 in programskih smernicah do leta 1995 se je Dežela zaslula v težkem položaju, ki ne zahteva samo tradicionalne upravne strogosti temveč narakuje tudi celo vrsto izbir, ki bodo omogočile tudi pazljivo uporabo struktur in storitev deželne uprave.

Okrepitev posebne avtonomije

Zaradi zmanjšanja davčnega priliva v FJK so se prihodki Dezele zmanjšali, predvsem pa so se povečali izdatki - na zahtevo vsedrjavne vlade - v sektorjih, v katerih je Država zmanjšala prispevke. Tako je predvideno, da bo Dežela v naslednjem triletnem izdatku sredstev namenila za zdravstvo preko 926 milijard, v javnih krajevnih prevozih 302 milijardi, katerim pa je treba dodati še druge posege, kot so tisti v kmetijstvu. Ti finančni izdatki pa dejansko zmanjšujejo razpoložljivost sredstev, ki pripadajo Furlaniji-Juljski krajini na osnovi Posebnega statuta o avtonomiji. Vse to predstavlja tudi politični problem, saj smo priča stalnemu manjšanju deželnih financ in s tem tudi dejanske avtonomije, po drugi strani pa izsiljuje tudi potrebo po zelo pazljivi razdelitvi preostalih sredstev.

Prednost zaposlovanju in socialnim storitvam

Ceprav se Dežela nahaja v težkem in delikatnem obdobju, pa je skušala ohraniti ravnotežje virov na področju gospodarskih aktivnosti, socialnih storitev ter okolja in teritorija. Na ta način se skuša prebivalcem FJK ohraniti in če je mogoče še povečati stopnjo zaposlenosti in kvaliteto socialnih storitev, ki je bila dosežena tudi zahvaljujoč posebnim avtonomijam Dezele. Deželna uprava je v tem obdobju menila, da ne zadoščata le korektnost in racionalizacija izdatkov, temveč so tudi zaradi gospodarskih ciljev nujno potrebni prenova in združitev deželnih ustanov in nova organizacija birokratske strukture deželne uprave.

Deželni aparat: prenova in prestrukturiranje

V ta okvir se vključujejo novi deželni zdravstveni načrt z zmanjšanjem števila KZE, zmanjšanje števila in nova ozemeljska določitev gorskih skupnosti, združitev ustanov, reorganizacija uradov in novi predpisi na področju uporabe osebja. Finančni instrumenti in strukturalne reforme predstavljajo torej dva dela načrta za boljše uporabo javnega de-

VIRI 1993 - 1995 razdelitev po večjih sektorjih

%	Višina sredstev v milijardah lir	
18,3%	Gospodarske dejavnosti 739,5	(kmetijstvo, industrija, obrt, turizem, promet, prevozi)
19,8%	Okolje in teritorij 799,2	(ozemlje, okolje, stanovanja, javna dela)
10,6%	Javne ustanove - decentralizacija 428,8	(občine, pokrajine, gorske skupnosti za decentralizacijo in programski dogovori)
19,5%	Socialno skrbstvo 786,9	(zdravstvo, skrbstvo, izobraževanje, kultura, poklici usposabljanje, sport)
23,0%	Dodatek za izdatke za zdravstvo 926,5	
7,5%	Krajevni javni prevozi 302,3	
1,3%	Pravica do univerzitetnega študija 53,0	
100%	Skupaj 4.036,2	

narja, s ciljem ohranitve pravice prebivalcev do gospodarskega in družbenega razvoja posameznikov in celotne deželne skupnosti. Delo, zdravje in socialno skrbstvo so torej cilji, ki jih triletni razvojni načrt in proračun za leto 1993 nameravata zaščititi. Proizvodni aparat Furlanije-Juljske krajine je zašel v krizo, ki jo je povzročila nacionalna in mednarodna situacija. Vse to močno škoduje temu področju, ki se nahaja med Evropsko skupnostjo, ki se le s težavo združuje, in deželami Vzhodne Evrope, ki se iščejo lastne razvojne modele.

Storitve za podjetja

Splošni posegi v podporo podjetjem, ki so zadostovali v preteklosti, zdaj niso več mogoči in zato bo Dežela, ki bo za te namene uporabljala tudi sredstva izven proračuna, namenjala sredstva za iste storitve in podjetja, ki bodo dokazala, da imajo konkretne možnosti za prodor na trge. Kakršne koli oblike asistenci-

alizma niso več mogoče in na dan bosta morala priti profesionalnost in menedžerstvo, ki naj bi omogočila prihodnost podjetij. V tej smeri bo s finančnimi sredstvi posegla tudi Dežela, ki si bo tudi prizadevala za uresničitev zakona o obmejnih področjih in za aktiviranje sredstev za območja v težavah, kot so na primer gorska. Do racionalizacije storitev in zdravstvenih struktur gre za sektor, ki zahteva vedno večja sredstva iz deželne proračuna - bo moralo priti, pri čemer pa bo potrebno imeti pred očmi kvaliteto storitev za prebivalce. Socialno skrbstvo se bo moralo soočiti z večjim številom ostarelih, s potrebami fizično in psihično prizadetih in z naraščanjem števila oseb, ki živijo na družbenem obrobju. Razvojni načrt in proračun za leto 1993 nista le fotografija težavnega obdobja, temveč predstavljata tudi osnovo za prizadevanja, ki imajo za cilj zaposlitev in dobro kvaliteto življenja prebivalstva Furlanije-Juljske krajine.

Pripravi tiskovni urad Dezele

FURLANIJE-JULJSKE KRAJINE

TRST / »VELIKE«RAZSTAVE V VILLI MANIN

Po zlatarstvu Palmanova

Deželni odbornik Antonini še ni obupal nad izvedbo Mittelfesta '93 v Čedadu

TRST - Po zakladu oziroma nakitu bo na vrsti Palmanova: seveda gre za veliko razstavo, ki jo - kot je postala že hvaljevredna tradicija - na pobudo deželne uprave Furlanije-Juljske krajine vsako leto pripravijo v znameniti Villi Manin. Predpraznično obdobje je namreč navdihnilo tudi tiskovno konferenco, na kateri so deželni odbornik za solstvo in kulturo Silvano Antonini Canterin in oblikovalci razstav najprej naredili obračun o razstavi o zlatarstvu v FJK, ki so jo zaprli 30. novembra, nato pa so se predstavili naslednjo razstavo, ki bo namenjena mestu-utrdbi Palmanovi. Na večerajšnji tiskovni konferenci so tudi povedali, da izvedba '93 mednarodnega festivala Mittelfest se ni povsem pokopala: deželna uprava se vedno čaka na pismo italijanskega zunanjega ministrstva, ki bi moralo kriti dve tretjini celotnih stroškov. Če bo toliko pričakovano pismo prišlo do srede ali konca januarja, bo Mittelfest '93 zazivel, ker bo ostale stroške krila Dežela. Finančno breme za cedajsko prirediteljo ni nizko, zato so se pred časom celo v ozjem krogu deželne odbora vnele hude polemike: kot je na včerajšnji tiskovni kon-

ferenci izrecno poudaril odbornik Antonini, pa Mittelfest bo, če bo iz Rima prišlo zagotovilo o kritju 2 milijard lir. Vsekakor pa bodo v bodoče Mittelfest prirejali vsaki dve leti, če se bo v letu 1993 sploh obdržal.

Tovrstne pobude pa se neobhodno potrebuje, ker odražajo in utemeljujejo obenem nujno po medsebojni toleranci s temi mislimi je odbornik Antonini sklenil svoj uvodni poseg, v katerem je postregel tudi z vrsto številčnih podatkov. Razstavo »Ori e tesori d'Europa«si je ogledalo 98.360 oseb, o njej je pisalo 169 dnevnikov, tednikov in mesečnikov, tako da je pregled člankov znesel kar za dve zajetni knjigi. Ob razstavi so organizirali simpozij, poročila in posege pa so izdali v se zajetnejši knjigi. V kratkem nameravajo izdati še eno knjigo, tokrat s podatki in fotografskim gradivom o zlatarjih v Furlaniji-Juljski krajini, gradivo pa so zbrali ob pripravi za razstavo. Skupni stroški se sučejo okrog dveh milijard in sedemsto milijonov lir, ob tem je treba upoštevati, da je imela razstava močnega sponzorja v Hranilnici za Videm-Pordenon. Uspeh razstave je torej več kot zadovoljiv, se

zlasti pa je po oceni prirediteljev in oblikovalcev pomembno dejstvo, da si je razstavo ogledalo veliko sol, nedvomno tudi zaradi ucinaka 70.000 »ucnih zvezkov«, ki so jo organizatorji poslali nizjim in visjim srednjim solam v deželi.

Z včerajšnjo konferenco se je zaključilo delo oblikovalcev razstave o zlatarstvu, ki jih je vodil prof. Bergamini, ki se je posebej zahvalil vsem, ki so posodili razne razstavljene predmete (ustanov in posameznikov) je bilo skupno okrog 2.000. Ze dobro leto pa tečejo priprave na razstavo o mestu-utrdbi Palmanovi, ki jih koordinira prof. Pavan. Razstavo, ki bo razdeljena v dva dela - prvi bo v Palmanovi, drugi pa v Villi Manin - bodo odprli petega junija prihodnje leto, odprta pa bo predvidoma do 15. novembra. Zaenkrat je razstava stala Deželo 900 milijonov lir, predvidevajo pa, da bodo do odprtja porabili še 1.600-1.700 milijonov lir, tudi tokrat po del stroškov kril sponzor. Vsekakor pa razstava ne bo ozko »vojasko« zasnovana, saj bo velika pozornost namenjena nastanku utrdb nasploh in se posebej za casa Beneške republike.(bip)

NOVICE

O institucionalnih reformah na sestanku med Gonamom ter prof. Liviom Paladinom

TRST - Institucionalne reforme, in se zlasti neo-regionalizem, so bili v ospredju pogovora, ki ga je imel predsednik deželne odbora Furlanije-Juljske krajine Nemo Gonano s prof. Liviom Paladinom ter Dariom Rinaldijem, predsednikom statutarne komisije deželne sveta. Prav v teh dneh namreč dvodromna komisija, ki se ukvarja z institucionalnimi reformami, obravnava vprašanja v zvezi z novo ureditvijo države. Ta ureditev naj bi imela bolj regionalističen značaj. Pod pritiskom deželne uprave in statutarne komisije. Ta bo na novo določila značilnosti, ki naj bi se bolj utemeljile razloge, zaradi katerih F-JK sodi med dezele s posebnim statutom. Prav ta posebnost, je naglasil Gonano, je v zadnjih 30 letih omogočila postopno rast na vseh področjih ter razvoj pomembnih zakonskih instrumentov. Gonano je se poudaril potrebo, da pride do srečanja z drugimi deželami s posebnim statutom, da bi skupno proučili številna odprta vprašanja. Obljubil je, da si bo prizadeval, da do srečanja pride že v nekaj tednih.

Deželna območja: jutri ustanovitev »Finesta«

TRST - Jutri bodo uradno podpisali ustanovne dokumente finančne družbe »Finesta« in Centra za usluge in dokumentacijo, ki ju predvideva vsedrjavni zakon št. 19 za »razvoj gospodarskih dejavnosti in mednarodnega sodelovanja Dezele Furlanije-Juljske krajine«. Pokrajine Belluno in obmejnih področij, znan kot ukrep za obmejna območja. Dežela F-JK ter Veneto ter Simest SpA (italijanska družba za mešana podjetja v tujini) bodo stanovni akt »Finesta« podpisali jutri ob 10.30 na sedežu Trgovinske zbornice v Pordenonu, kjer bo tudi sedež »Finesta«. Dokument omenjenega Centra pa bodo F-JK, Veneto in Vsedrjavni inštitut za zunanjo trgovino podpisali jutri ob 16.00 na sedežu Trgovinske zbornice v Gorici.

Zborovanje SUNIA

VIDEM - SUNIA, sindikat najemnikov, bo organiziral danes, 22. decembra ob 18. uri v palači Kechler v Vidmu javno zborovanje, na katerem bodo razpravljali o vrsti vprašanj, ki pestijo najemniki od pogodb do reforme IACP in do najemanja posojil za nakup prvega stanovanja.

MEJ / TRADICIONALNO SREČANJE

Prijateljska voščila

Na Pesku so si italijanski in slovenski cariniki izmenjali tradicionalna voščila (Foto Krizmančič)

Zanimiva pobuda v Bardu

BARDO - Občinska uprava iz Barda je pred časom sprožila zanimivo pobudo, s katero želi spodbuditi med mladimi željo po spoznavanju domačega narečnega jezika, ki je značilen za Terške doline. Priznanemu etnologu in poročevalcu slovenskega narečnega jezika na Videmskem prof. Pavlu Merkuju so naročili sestavo ilustrirane knjige, v kateri bodo predmeti, rastline in zivali označevali v slovenskem narečju, ki ga poznajo v Terski dolini. (r.p.)

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trženskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PR.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715
Fotostavek: ZTT, Trst
Tisk: VITA, Videm
Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR
Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodajno naročniška služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533725 fax: 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publistel
tel: 040-7796611, fax: 040-768697
Italija: podružnice SPI

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec višina 42 mm) 80.000 LIT, finančni in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi 850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Naročnina za Italijo - mesečna 23.000 LIT letna 276.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.200 SIT
Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6-12-1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

NOVICE

Odbornik Benvenuti na Trgovinski zbornici

Na sedežu Trgovinske zbornice so v prejšnjih dneh proučili stanje v kmetijskem sektorju ter operativne predloge, da bi se izboljšalo sedanje stanje. Na srečanju, ki mu je predsedoval posl. Tombesi, je bil prisoten tudi deželni odbornik Benvenuti. Med drugim je dejal, da sedanje gospodarsko konjunktorno stanje negativno vpliva tudi na kmetijski sektor, predvsem zaradi nezadostnih finančnih razpoložljivosti. Zaradi vsega tega bo nujno, da se bosta morala tako pokrajinski kot sicer tudi deželni kmetijski sektor spremeniti v vidiku skorajšnje evropske integracije. V tej optiki pa se morajo spremeniti tudi politični ukrepi v tem sektorju, da bi z njimi primerno odgovorili na nove potrebe gospodarske promocije, na nadzor nad kakovostjo organizacije in proizvodnje. Deželna uprava, v sodelovanju z drugimi pristojnimi ustanovami - je dodal odbornik Benvenuti - že deluje v tem smislu na zakonodajni ravni in pripravlja enotno besedilo vseh ukrepov, ki zadevajo kmetijski sektor.

S svoje strani je predsednik TZ Tombesi - potem ko se je zahvalil odborniku Benvenutiju za pripravljenost k sodelovanju - dodal, da je TZ vedno podpirala delavce in podjetja kmetijskega sektorja. Obenem je dodal, da bo tudi tokrat poskrbela za organizacijo Kmetijskih dnevov.

"Trst v mojih spominih"

Danes, ob 16. uri, v okviru božičnih prireditev, bodo v Domu za ostarele Stuparich v Sesslanu uprizorili predstavo "Trst v mojih spominih", ki so jo pripravili gojenci Sklada dramske umetnosti iz Trsta. Vstop je prost.

Godba rekreatorijev v gledališču Miela

Godba občinskih rekreatorijev bo drevi, ob 20. uri, nastopila v gledališču Miela, na Trgu Duca degli Abruzzi. Koncert sodi v niz božičnih koncertov, razdeljen pa bo na dva dela. V prvem se bo mladinska skupina predstavila z glasbami pod naslovom "Za prijateljsvo med narodi"; z glasbo bo simbolično prehodila pot od And, Arizone, Spanije, Francije, Anglije in Tretjega sveta pa do nekdanjih držav, ki jih pretresajo vojni spopadi, kot sta Jugoslavija in ZSSR. Skladbe je izbral kapelnik Roberto Tramontini. Sledil bo koncert godbe rekreatorijev Gentilli in Toti, ki se bo predstavila z nizom božičnih skladb. Koncert se uokvirja v program manifestacij trzaskе občinske uprave "Božično vzdušje v mestu".

Dela Fincantieri v Mavritaniji

Družba Fincantieri (oddelek za dizelske motorje) je sklenila pogodbo za izgradnjo dizelsko-električne centrale v Mavritaniji. Dela bodo stala okrog 15 milijard lir, pogodbo zanje pa je podpisal generalni direktor oddelka za dizelske motorje Fincantieri inz. Giovanni Revello Lami. Zmogljivost nove centrale bo znašala 11 megawatov, uporabljala pa bo 16-cilindrski motor Sulzer/GMT vrste "ZA 40 S", ki bo nudil električno energijo za izkoriščanje novega rudnika železa v M'Haoudatu. Dela je naročila družba SNIM, ki je bila ustanovljena za izkoriščanje rudnikov železa, enega glavnih gospodarskih virov države. Nacrt gotovo predstavlja se en uspeh za Fincantieri, ki je že pred desetiimi leti izgradil podobno in eno največjih elektrarn v Mavritaniji z zmogljivostjo 57 megawatov.

V nedelje odprte tudi pekarnice

V nedeljo, 27. decembra bodo pekarnice v naši deželi lahko odprte. Tako je na predlog stanovskih organizacij in združenj včeraj uradno sklenil deželni odbornik za trgovino in turizem Gioacchino Francescutto. Pekarnice bodo zaprte za Božič in za praznik Sv. Stefana.

Božičnica na pedagoškem liceju A.M. Slomšek

Danes ob 10.30 bo božična predstava, ki so jo pripravili z velikim veseljem dijaki in dijakinje pedagoškega liceja A.M. Slomšek z mentorstvom profesorjev in režiserja Draga Gorupa. Z njegovo pomočjo bodo bodoči gledališki igralci predstavili premiero igrice z naslovom Kraljevi smetanovi kolacki (na sliki S. Ferrarija včerajšnja vaja). Igrico so pripravili tudi z namenom, da bi lahko gostovali na drugih solah. Povabilo sprejmejo z veseljem. Dekleta II. B so pripravile glasbeno plesno zabavno točko, pri kateri bomo sodelovali vsi dijaki. Solski zbor bo zapel dve pesmi v poklon Mariju Kogoju, dijakinje III. A in III. B razreda pa so pripravile ročno izdelana božična darila. S skupno pesmijo Dona nobis pacem bo ves predhodni licej voščil vsem vesele praznike in predvsem mir v svetu v novem letu.

Barbara Zivec (III. B)

REPENTABOR / ZAMENJAVA ŽUPANA

Pavel Colja: Tudi pri nas potrebujemo spremembe

Občinski svet bo drevi imenoval Aleksija Krizmana za novega župana

BORIS SIMONETA

Na celu repentabske občinske uprave se bo nočujo udeležila kadrovska zamenjava, oziroma že ob začetku mandatne dobe napovedana rotacija v sklopu večinske Napredne liste, ki šteje dvanajst od skupnih petnajstih svetovalcev. Dr. Pavel Colja je v soboto po sedemnajstih letih in pol županovanja, formaliziral občinskemu tajniku svoj odstop in na drevišnji javni seji, ki se bo začela ob 19. uri, bodo po predstavitvi programskega dokumenta nove uprave izvolili novega župana Aleksija Krizmana, ki je doslej bil za županaov namestnik, in pa nekoliko obnovljeni občinski odbor.

S Coljo smo pričeli pogovor z obveznim vprašanjem, kako je pač dozor ta odstop, ki je resnica na ljubo bil v zraku.

»V repentabskem občinskem svetu sem že peto mandatno dobo. Prvih pet let sem bil v opoziciji, ko sem leta 1990 ponovno sprejel župansko mesto, pa smo se dogovorili, da na polovici mandata urednišmo predajo stafete in je prav, da se držimo dogovorov. Smatram za potrebno, da si vzamem nekaj časa za razmislek in počitek, to tembolj sprico težke politične hipoteke v vsedravnem merilu, kar

mece v slabo luč tudi postene upravitelje v periferičnih stvarnostih. Tudi v našem občinskem okviru mora priti do sprememb, kaliti in dozoreti morajo novi kadri. To pa ne pomeni, da ne bom več sodeloval pri delovanju upraviteljev, katerim bom konstruktivno in obenem kritično stal ob strani. Od blizu pa bom sledil dogodkom na tovrstnem postajališču pri Fernetičih.«

Med svojim tako dolгим županovanjem ste močno zaznamovali družbene odnose in uresničili skoraj idealno raven socialnih struktur, ki postavljajo repentabsko občino v skoraj zavirljivi privilegirani položaji.

»Z občutkom zadovoljstva ugotavljam (kar pa prav gotovo vidijo tudi občani), da je občina povsem menjala videz. Preuredili smo vse javne infrastrukture, zgradili smo nogometno igrišče, telovadnico, preuredili Kulturni dom na Colu in dom Albina Bubnica v Repnu, uredili smo park na Mouzarju in razširili smo pokopališče. Uprava je bila aktivno prisotna in je omejila kvrne posledice razlastitev za izgradnjo tovrstnega postajališča pri Fernetičih. To je bil moj prvi preizkusni kamen in uspelo mi je omejiti obseg

Pavel Colja od danes ne bo več repentabski župan

razlastitve, odškodnina je bila takoj izplačana, preprečili smo gradnjo stanovanjskega kompleksa za državne uslužbenke na meji, tako da se ni zaradi tega posega spremenila narodnostna podoba občine. Med največje uspehe si vsekakor štejem, da smo se leta 1981 pobratili z obcino Logatec, s katero negujemo plodne stike.«

Nad katerim svojim delom ste se posebno ponosni?

»Brez dvoma je to bilo leta 1983, ko smo na Colu postavili veliki naravni kamniti spomenik vsem

zrtvam fašizma. Z občutkom sreče in duševnega zadoščenja se živo spominjam, kako je ta pobuda združila naše ljudi, ki so s prostovoljnimi delom postavili ta poglobitveni mejnik tudi za sirso skupnost. Osebnost sem se iz mesta priselil v repentabsko občino komaj pri 24. letu in stik s preprostim, iskrenim in delavnim kraskim življenjem, me je duševno zelo obogatil. Sedaj lahko s ponosom recam, da se imam za polnokrvnega Repenca, in v vseh teh letih so mi prav občani dali moralno moč, da sem vztrajal.«

Ste tu pa tam morda doživeli kako razočaranje?

»Ne, razočaranj ni bilo, ker sem imel dobre sodelavce. Zaskrbja pa me in duševno duši ta odnos Trsta do Slovencev, saj mislim, da smo glede sožitja danes na slabšem kot leta 1975. Tudi padec demografske krivulje je kot tm, ki se nam zadirja v srce in o tem se moramo vsi zamisliti.«

Vi ste bili karizmatična osebnost in nasledniku ne bo lahko prevzeti te zahtevne dediščine.

»Prijatelju Aleksiju Krizmanu v celoti zaupam, ker je dozorel kot upravitelj, ki je vreden zaupanja in spoštovanja. Za prijateljski nasvet mu bom vedno na razpolago.«

Javnoupravne zadeve so doslej krepko pogojevale kvaliteto vašega življenja, ki bo sedaj verjetno dobilo drugačno dimenzijo.

»V vseh dosedanjih dvaindvajsetih letih svojega občinskega delovanja nisem bil nikoli odsoten na delovnem mestu. Če sem izostal sem vzel dopust ali sem to nadoknadil z večernim delom. Obzalejem pa, da je največji "davek" placala družina in v vsega tega ne bi zmogel, če se ne bi zena popolnoma posvetila družini.«

V OSPREDJU ŽELEZARNA

Trst brani svojo industrijo pri vladi v Rimu

Staffieri za usklajen nastop s tržaškimi parlamentarci

Trzaski župan Staffieri je včeraj zaslislal trzaskе parlamentarce oziroma njihove zastopnike, da bi se z njimi dogovoril za usklajen nastop pri rimski vladi v obrambo trzaskе industrije, ki je zabredla, kot znano, v eno izmed najhujših kriz v svoji zgodovini. V bistvu je slo za poglobitev predloga, ki je med drugim prišel od izraza na nedavni skupščini delavcev skedenjske železarne, katere so se udeležili tudi nekateri trzaski politiki.

Eden izmed konkretnih ciljev tega usklajnega nastopa bi morala biti vključitev trzaskе pokrajine med krizna industrijska območja, za katere vlada pripravlja posebne ukrepe. Za prihodnje leto naj bi vlada v ta namen imela na razpolago kakih 800 milijard lir, kar sprico težkega stanja res ni veliko, seveda pa ni izključeno, da bodo s casom nasli v ta namen še dodatna sredstva. Staffieri je parlamentarce obvestil, da mu je minister za industrijo Guarino sredi preteklega tedna v Rimu zagotovil, da bo vlada obravnavala trzaski problem s posebnim obzrom, iz cesar bi bilo mogoče sklepati, da je formalno

priznanje trzaskе pokrajine za krizno industrijsko območje dokaj verjetno. Seveda pa bo tudi od učinkovitosti nadaljnjega nastopanja trzaskih predstavnikov veliko odvisno, kako se bo zadeva razpletla. Med trzaskimi parlamentarci in županom vsekakor ni glede tega konkretnega problema nikakih razhajanj.

V središču pogovorov pa je bil tudi poseben preec problem skedenjske železarne. Za devoj ima zdaj v rokah Medministrski odbor za industrijsko načrtovanje (CIPI), ki bi moral v kratkem odločiti, ali naj vlada nudi obratu jamstvo za 35 milijard lir. To bi moralo železarni omogočiti vsaj 6 mesecev kolikor toliko nemotenega življenja, med katerim naj bi komisar De Ferra dokončno preveril možnost vstopa novih lastnikov. Trzaski poslanec Coloni je glede tega sinoci sporočil iz Rima, da bo CIPI obravnaval vprašanje skedenjskega obrata 23., 24. ali najpozneje 30. decembra. Od podtajnika pri ministrstvu za industrijo Grilla je Coloni tudi zvedel, da so tehniki izrekli ugodno mnenje o nudenju jamstva železarni.

OBČINA / SREČANJE Z NOVINARJI

Staffieri je opozoril na ekonomsko krizo

O političnih problemih župan ni govoril

Trzaski župan Giulio Staffieri je na včerajšnjem tradicionalnem božičnem srečanju s kronisti opozoril na težko krizo, ki jo preživlja naše mesto, posebno na gospodarskem sektorju. Napovedal je januarsko soočanje z rimsko vlado o vseh ekonomskih vzeilih, ki jih je treba po njegovem reševati globalno in ne - kot doslej - z časnimi in vsebinsko omejenimi ukrepi, ki ne koristijo. S tako usmeritvijo, je dejal župan, se strinjajo tudi pokrajinske sindikalne organizacije.

Staffieri verjetno namerno ni govoril o politični situaciji, rekel je samo, da se župani in politične koalicije spreminjajo in vrstijo, Obcina pa ostane vedno ena in ista. Rekel je, da državni zakon st. 142 o reformi krajevnih in izvoljenih uprav nalaga velike pristojnosti občinskemu odboru in hkrati tudi občinski skupščini. Novinarje je pozval, naj tudi v bodočnosti, kot doslej, pazno in kritično sledijo delu občinske uprave.

Srečanje, ki se ga je udeležil tudi zastopnik komisarja pokrajinske uprave Maria Marrosuja, je uvedel predsednik Združenja kronistov Giorgio Cesare. Rekel je med drugim, da morajo novinarji ohraniti svojo poklicno nedvsnost in kritično spremljati delo uprav in politikov. Dogodkov in problemov ne smejo skrivati, ampak jih morajo objektivno prikazati javnemu mnenju.

Cesare, Staffieri in predstavnik Pokrajine (foto Ferrari)

NABREŽINA / PREISKAVA SODNIKA DE NICOLA

Jamstveno obvestilo nabrežinskemu županu Caldiju in predsedniku konzorcija za obrtniško cono Švari

»Odkar sem postal župan, je v teku poskus destabilizacije sedanjega odbora (zgovorna sta bila najprej primera Sesslan-skega zaliva in bencinskih bonov in sedaj se primer obrtne cone). Imam pa mirno vest: skušal sem namreč ustvariti delovna mesta, saj pri nas cveti in uspeva samo brezposelnost, poleg zelenih področij, ki jih hočejo naravovarstveniki, a jih je do danes branilo samo krasko prebivalstvo. Zelo sem zagrenjen, vendar ohranjam zaupanje v pravico in želim, da se vse čimprej razjasni, tako da

bi povrnili ugled tistemu, kateremu se ta ugled skuša pokvariti.«

Tako je menil Vittorino Caldi, župan devinsko-nabrežinske občine, katerega so karabinjerji včeraj izročili jamstveno obvestilo v zvezi z domnevnimi nepravilnostmi glede obrtne cone. Jamstveno obvestilo, ki ga je izdal namestnik državnega pravdnika De Nicola, je dobil tudi Stanislav Svára, predsednik konzorcija, ki je odkupil zemljišče (lastništvo pa je overovil notar). Nadalje naj bi Obcina zemljišče prodala pod ceno (milijarda in 9 milijonov lir, Caldi pa pravi, da so bile vse cenoitve regularno

Konzorcij Promotrieste je zadovoljen z uspehi, ki jih je zabeležil v iztekajočem se letu, kakor tudi s perspektivami, ki se mu nudijo za prihodnje. Kot je včeraj povedal na tiskovni konferenci ob koncu leta njegov predsednik Umberto Fabricci, se ta gospodarski subjekt, katerega glavna dejavnost je vodenje kongresnega centra na trzaski pomorski postaji, med redkimi na Trzaskem lahko pohvali s svojimi dosežki brez strahu, da bi ga kdo postavil na laž.

Pa pogledimo nekaj statistike, ki to potrjuje. V letu 1992 se je na trzaski pomorski postaji izvršilo 155 kongresnih prireditev za 320 prireditvenih dni. Od slednjih je

114 bilo krajevnega značaja s 34 tisoč udeleženci, 13 vsedravnega značaja s 3 tisoč udeleženci in 28 mednarodnega značaja s 5.200 udeleženci. Skupnih dnevnih prisotnosti je torej bilo 42.200, kar vsekakor predstavlja pomembno število v okviru trzaskih turističnih gibanj.

Rezultati res niso slabi, se zlasti če pomislimo, da je konzorcij Promotrieste nastal komaj pred sedmimi leti. Kaj pa perspektive za novo leto? Kot rečeno, so tudi te prav spodbudne. Po večje naj le, da je že prijavljenih 36 kongresnih prireditev za 150 dni s približno 10 dnevnih prisotnosti. Nekatere izmed njih bodo res

velikega pomena. Tako bo npr. od 15. do 17. aprila 1. turistična borza z udeležbo držav Srednjeevropske pobude, se pravi Avstrije, Madžarske, Poljske, Češke in Slovaske, Slovenije, Hrvaske, Romunije in seveda Italije.

Dejavnost Promotrieste se torej uspešno razvija, prav gotovo pa bi se se uspešnejše, ko bi v Trstu imeli več hotelov, ko bi pred pomorsko postajo bila rezervirana parkirišča za udeležence kongresov, pa tudi ko bi imeli večje in boljše dvorane. Predsednik Fabricci je s tem v zvezi povedal, da bodo v bodoče skušali uskladiti dejavnost Promotrieste z delovanjem drugih kongresnih središč v Trstu,

pa tudi, da bodo skušali dobiti na razpolago se kako drugo dvorano, npr. Palaco Tripicovich v bivši avtobusni postaji.

Podpredsednik konzorcija Paolo De Gavar-do, ki je sicer ravnatelj Podjetja za pospeševanje turizma, je na včerajšnjem srečanju s časnikarji pristavil, da bo konzorcij po vsej verjetnosti že prihodnje leto začel večja preureditvena dela kongresnega središča na pomorski postaji. Na tiskovni konferenci je spregovorila tudi Etta Carignani, ki je prejela priznanje v imenu deželnega združenja za raziskovanje raka. Dejala je, da je Promotrieste primer pogumnega podjetništva, kakršnega je v Trstu žal premalo.

ZADRUGA NAŠ KRAS

Za 16. izdajo Kraške ohceti so že v teku prve priprave

Po ze ustaljeni tradiciji so imeli clani zadruge Nas Kras tudi letos letno zaključno predpraznično srečanje v gostoljubni Zadrudni gostilni v Gabrovcu. Udeležba na srečanju je bila zelo številna in poleg članov so se ga udeležili tudi mnogi njihovi prijatelji in kandidati za bodoče člane.

Vsem se je zahvalil za udeležbo predsednik Zadruga Nas Kras Egon Kraus, se bežno ozrl na preteklo poslovno leto, zlasti kar zadeva že po tradiciji številne obiskovalce Kraške hiše v Re-

pnu, predvsem pa je napovedal vrsto pobud in prireditev zadruge Nas Kras v letu 1993, ki sovpada s 25-letnico ustanovitve zadruge, 25-letnico odprtja Kraške hiše in 25-letnico prirejanja Kraške ohceti po starem običaju. Za praznovanje teh jubilejev je predvidenih več prireditev, predvsem pa izvedba šestnajste izdaje Kraške ohceti. Zanj so se odboru že prijavili kar trije pari, o tem, kateri od njih bo izbran, pa bo sklepal odbor repentabskih vascanov v prihodnjih dneh. (jk)

BiH: Jutri v Mieli koncert za mir

Trzasko združenje Anagumba prireja jutri zvečer, z začetkom ob 20.30, v dvorani gledališča Miela dobrodelni koncert za pomoč beguncem z vojnih območij bivše Jugoslavije. Gre za drugo tovrstno pobudo, s katero se člani Anagumba predstavljajo na trzaskem kulturnem prizorišču, da bi javnost spodbudili k zbiranju denarnih sredstev za žrtve tragedije v BiH.

K pobudi so pristopila še druga združenja s Trzaskega (med temi ZSKD, ACLI, krožek ARCI od Sv. Alojzija, druga Bonaventura). Zbrana sredstva bodo prispevala k vsestranskemu mirovniskemu odboru »Dai ruote alla pace«.

Jutrišnji koncert nosi naslov »Grida contro« (Kriki proti), na odru gledališča Miela pa se bodo predstavili Freak Antoni (član skupine Skiantos) in kantavtor Gino d'Eliso kot castna gosta, nastopile pa bodo še trzasko glasbene skupine Notturna, Blind Ambition, Trapatock ter videmski ansambel Eye Temple. (dam)

OPČINE / PROSVETNI DOM

Uspela mešanica glasbe in zabave

Glavno besedo so imele narodno-zabavna glasba in stare tržaške popevke

Z nedeljskega koncerta v openskem Prosvetnem domu (foto Krizmančič)

»Zabavno glasbeni popoldan« so prireditelji poimenovali prireditve, ki je v nedeljo popoldne privabila v Prosvetni dom na Opcinah vse tiste, ki se hranijo spomine na dva uspešna festivala slovenske popevke v trzaskem avditoriju v sezonah 1963 in se 1964, pa se druge poslušalce.

Zamisel, da ponovno postavijo temelje glasbeno-zabavnemu orkestru, da obnovijo festivale z domačimi popevkami, da nudijo našim ljudem nekaj narodno-zabavne glasbe, tudi operetne, je povsem uspela. Takšno je bilo ob koncu mnenje številnih udeležencev, takšen je bil tudi občutek in

razpoloženje organizatorjev.

Prireditve je bila pestra in zanimiva. Starejši ljubitelji narodno-zabavne glasbe so lahko ponovno poslušali skladbe, ki so pred 30 leti navduševale občinstvo; za ostale so bile popevke sicer novost - toda po izvedbi in vsebini le-teh nekaj zelo prijetnega, nekaj, kar je vredno poslušati.

Ves program je povezoval Andro Merku, ki je na začetku tudi predstavil orkester Mix, ki ga vodi Marino Besednjak. Nato pa so se predstavili se pevcu: solisti Edit Kocijan, Mario Simčič, Marta Fabris in Ivica Vergan, ki so izvedli kar 10 skladb -

med temi tudi priljubljeni »Ko si kupim 500 C« in »Pismo iz tujine«, zmogavki takratnih festivalov. Na programu so bile se arije iz operet »Vesela vdova«, »Melodije srca«, itd., pa tudi skladbi »Julij-ska noč« in »Vse pasaje« - prva na besedilo Nadje Svara, druga na besedilo in glasbo Tullia Mozine, ki ju je izvedel Narodni trzaski ansambel.

Večer so obogatili s svojim nastopom se naši znani klepetulji Tonca in Vanka, Fulvio Jurinčič s svojo »fraitonarco« in carodej Bogdan Frass.

Lep večer sta popestrili se dve božični pesmi, primerni prav za to praznično vzdušje. (N.L.)

SLOVENSKI
KLUB
V TRIESTU
Ulica
sv. Frančiška 20/II

vabi danes, 22. decembra,
ob 20.30 v Gregorčičevo
dvorano na srečanje

O SOŽITJU NEKOLIKO DRUGAČE

Nas gost bo don MARIO VATTA, ustanovitelj
Skupnosti San Martino al Campo.

Večer bo uvedla DAMIANA OTA

KINO

ARISTON - 16.00-18.05-20.10-22.15 »Puerto escondido«, G. Salvatore, i. Diego Abatantuono.

EXCELSIOR - 15.30, 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »La bella e la bestia«. Produkcija Walt Disney.

EXCELSIOR AZZURRA - 16.30, 18.20, 21.10, 22.00 »La morte ti fa bella«, r. Robert Zmeckis.

NAZIONALE I - 15.30, 17.45, 20.00, 22.15 »Guardia del corpo« i. Kevin Costner, Whitney Houston.

NAZIONALE II - 16.00, 18.00, 20.10, 22.15 »La ragazza e lo stallone nero«, prepovedan mladini pod 18. letom.

NAZIONALE III - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Pomodori verdi fritti alla fermata del treno«, i. Katty Bates, Jessica Tandy.

NAZIONALE IV - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Al lupo, al lupo«, i. Carlo Verdone in Francesca Neri.

GRATTACIELO - 18.00, 20.00, 22.00 »Mamma, ho riperso l'aereo«, i. Macaulay Culkin.

MIGNON - 16.30, 18.25, 20.20, 22.15 »Osessione d'amore«.

EDEN - 15.30, 22.10 »Profonde visite anali a domicilio«, Prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 17.30, 19.45, 22.00 »La città della gioia«, i. Patrick Swatze.

LUMIERE - 16.30, 19.00, 21.45 »Casa Howard«, i. Anthony Hopkins, Vanessa Redgrave, r. James Ivory.

ALCIONE - 18.15, 20.10, 22.15 »Io speriamo che me la cavo«, r. Lina Wertmüller; i. Paolo Villaggio, Marina Confalone, Paolo Bonacelli.

RADIO - 15.30, 21.30 »La ninfomane, il trans, lo stallone«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

LEKARNE

Od ponedeljka, 21., do nedelje, 27. decembra 1992. Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Pasteur 4/1 (911667), Drevored XX. septembra 6 (tel. 371677), Milje - Mazzini-jev drevored 1 (271124).

PROSEK (tel. 225141/225340) - samo po telefonu za nujne primere. Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. Pasteur 4/1, Drevored XX. septembra 4, Ul. dell'Orologio 6, Milje - Mazzini-jev drevored 1.

PROSEK (tel. 225141/225340) - samo po telefonu za nujne primere.

NOCNA SLUŽBA Lekarne odprte od 20.30 do 8.30

Ul. dell'Orologio 6 (tel. 300605).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELE-VITA

Urad za informacije KZE Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpriznica od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

PRIREDITVE

BRISCIKI - V galeriji Pavla Hrovatina je na ogled razstava umetnin in obrti iz kraskega kamna. Urnik: vsak dan, razen ponedeljka, od 11.30 do 19.00.

SKD BARKOVJE, Ul. Cerreto 12, prireja SILVESTROVANJE, za informacije tel. na st. 363452.

GODBENO DRUŠTVO PROSEK priredi TRADICIONALNI KONCERT 26. t. m. ob 17. uri v Kulturnem domu na Proseku. Vabljeni.

KROŽEK ISTRJA vabi jutri, 23. decembra, ob 18. uri v Hotel Sistiana v Selslan na srečanje s pesnikom in pisateljem Giacomo Scottijem. Gost bo predstavil svojo zbirko poezij z naslovom »Srce življenja«. Sledila bo družabnost.

SKD TABOR - OPEN-SKA GLASBENA SREČANJA - V soboto, 26. decembra, v Prosvetnem domu na Opcinah ob 10. uri bo na sporedu KONCERT za flavto in klavir. Nastopata ERIKA BUZECAN in KATJA MILIC. Na sporedu Bozza, Prokofiev in Poulenc.

ŠOLSKE VESTI

UCENCI OS M. GREGORIC - STEPANCIC priredijo BOŽIČNICO danes, 22. decembra, ob 13.30. Vljudno vabljeni!

COS MARA SAMSA in OTROSKI VRTEC DOMJO vabita na BOŽIČNICO danes 22. decembra, ob 14. uri v osnovno solo pri Domju. Vabljeni!

DIJAKI PEDAGOSKEGA LICEJA A. M. SLOMSEK vabijo starše, solnike in vse prijatelje mladine na tradicionalno BOŽIČNICO, ki bo danes, 22. t. m., ob 10.30.

UCENCI IN UCITELJI COS S. GRUDEN Sempolaj-Slivno vabijo starše in prija-

VSAK POŽIREK PRIPOVEDUJE SVOJO ZGODBO

POPRAVEK

V oglasu koncerta Dekliskega pev-skega zbora Vesna se je vrnila neljuba napaka. Pravilno se glasi: Dirigent Bogdan Kralj.

NABREŽINA / V NEDELJO

Tradicionalni koncert ob zaključku leta

Lep nastop nabrežinske godbe na pihala

Godbeno društvo Nabrežina je v nedeljo v nabrežinski telovadnici priredilo tradicionalni koncert ob zaključku leta. To je bil 14. tovrstni koncert, kar dokazuje kontinuiteto tega več kot 40-članskega pihalnega orkestra. Godbeniki so se številnemu domačemu občinstvu predstavili s sporedom v dveh delih: prvi del koncerta je dirigiral Stanko Mislej (le-ta prav letos praznuje 25-letnico vodenja godbe), drugi del pa Sergio Gratton, ki skupaj z Davidom Sinigojem vodi glasbeno solo v okviru godbe. V prvem delu sporeda so izvajali večinoma skladbe klasičnega, v nadaljevanju pa novejša motiv. Vmes je, kot gost večera, nastopil moski pevski zbor Fran Venturini od Domja, ki ga vodi Ivan Tavcar; zbor je zapel osem pesmi pretežno slovenskih avtorjev. (I.V.)

Nastop godbe v nabrežinski telovadnici (f. Krizmančič)

MILJE / OB 15-LETNICI DELOVANJA

Jubilejni večer zbora Jadran

Na večeru v šolskem centru so sodelovali tudi istrski godci

Ob 15. letu delovanja MePZ Jadran je Društvo Slovencev miljske občine priredilo večer pesmi in ljudske glasbe. V dvorani Slovenskega šolskega centra je tako zapel zbor Jadran, pod vodstvom Mirjane Bonin (na sliki D. Krizmančica), občinstvu pa se je prvič predstavila tudi ženska pevka skupina, ki združuje pevke miljskega zbora. Gre za nov poskus pozitivne zborovske dejavnosti med Slovinci miljske občine glede na težave mešanega zbora, ki ima premalo moskih glasov. Kulturni spored so dopolnili istrski godci Emil Zonta, Marino Kranjac in Dario Marusic. (dam)

Na Videmski univerzi je 16. t. m. doktorirala iz agronomije

Magda Sturman

Cestitoj ji vsi domači P.S. Cestitke gredo seveda tudi oljčni muhi in drugim škodljivcem, ki so sodelovali pri sestavi teze.

Igorju in Maji se je pridružil mali

David

Srečnim staršem iskreno čestitamo, novorojenčku pa želimo vso srečo v življenju

Ansambel Lojzeta Furlana z družinami

OBVESTILA

SD ZARJA BAZOVICA vabi na SILVESTROVANJE v Motelu Kozina. Igral bo ansambel Happy Day. Vpisovanje in informacije v krožku društva vsak večer, razen ob sredah, od 18.30 do 20.00. Na razpolago je še nekaj prostih mest - pohitite!

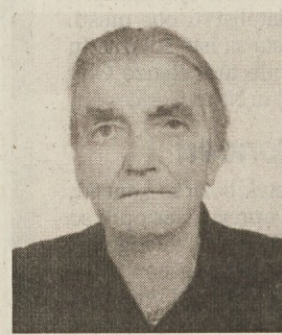
NARODNA IN STUDIJSKA KNJIZNICA priredi danes, 22. t. m., obisk Pionirske knjižnice in knjižnice OS Poljane v Ljubljani. Odhod z osebnimi avtomobili s Trga Oberdan ob 13. uri. Informacije v NSK od ponedeljka do petka od 9. do 19. ure (tel. 635629).

KD IVAN GRBEC, Ul. di Servola 124, vabi vse svoje clane in prijatelje na PRED-SILVESTROVANJE, ki bo v nedeljo, 27. decembra, ob 17. uri v društveni dvorani. Za zabavo bo poskrbel godalni Trio Venturini od Domja.

V 93. letu starosti nas je zapustila naša draga nona in pranona

Jožefa Racman
vd. Umek
(Pepa Drnova)

Pogreb bo danes, 22. decembra, ob 12.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkev na Pesek.

Zalostno vest sporočajo zet Albin z Zivko, vnuka Rado in Sonja z mozem Martinom, pravnuki Kevin, Carol in Kristjan ter drugi sorodniki

Grocana, 22. 12. 1992

Pogreb naše drage

Danile Caharija
vd. Gruden

bo danes, 22. decembra, ob 11.45 iz trziške mrtvašnice v nabrežinsko cerkev.

SVOJCI

Nabrežina, 22. 12. 1992

Ob nenadni izgubi drage mame izreka svojemu predsedniku Ne-venku Grudnu in družini občuteno sozljaje

SD Sokol in KD I.
Gruden Nabrežina

Kolegi in zdravniki

oddelka B socustvujejo z

Bojano ob izgubi drage mame.

Ob težki izgubi gospe Danile Gruden socustvujejo z Bredo in družino

Mito, Sonja, Dora in Victor.

Zapustila nas je naša draga mama, nona in se-stra

Ivanka Doljak
vd. Krizman

Pogreb bo danes, 22. decembra, ob 11. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice naravnost na Repen-tabor.

Zalostno vest sporočajo hci Irma z družino, sestre Milka, Berta in Marcela, brat Marcelo, svak Karlo in svakinja Zofija ter drugi sorodniki

Kriz, Samatorca, Repen, 22. 12. 1992

Ob bridki izgubi drage mame Ivanke izrekajo občuteno sozljaje Irmu, Marku in družini

sodelavci Publiesta

Dekliski zbor Vesna izreka iskreno sozljaje svoji pevki Natasi ob izgubi drage none.

Sekcija ANPI Repentabor izreka iskreno sozljaje družini ob izgubi dragega Emila Skabarja.

Ob izgubi dragega Emila Skabarja izraza prizadeti družini globoko sozljaje

NK Kras

POPOLNA LIKVIDACIJA

zaradi zamenjave poslovanja

s POPUSTI od 20% do 80% pri

HOLLYWOOD

moška in ženska oblačila

TRST - Ul. S. Lazzaro 10/c

NEKAJ PRIMEROV:

- ženska PARKA po 139.000 lir
- ženski SUKNJICI - čista volna 94.500 lir
- FUSO' po 15.800 lir
- ŽENSKÉ SRAJCE viskoza in svila po 39.000 lir
- MONTGOMERY za moške in ženske po 159.000 lir
- moške OBLEKE - čista volna 195.000 lir
- moška PARKA po 99.000 lir
- modni moški SUKNJICI - čista volna po 118.000 lir
- moške HLACE po 39.000 lir
- moške SRAJCE po 29.000 lir

in še mnogo artiklov po izredno ZNIZANIH CENAH

HOLLYWOOD - Ul. S. Lazzaro 10/c - TRST

ODPRTO OB NEDELJAH
IN PONEDELJKIH

NOVICE

Priznanje organizatorju teka in kolesarjenja prijateljstva

Goriški zupan Tuzzi je podelil odlikovanje, srebrni pečat mesta Gorice, novogoriškemu organizatorju Teka prijateljstva in Kolesarjenja prijateljstva Karlu Voncini. Ob podelitvi priznanja je bil prisoten tudi novogoriški zupan Pelhan. Oba zupana sta poudarila velik pomen teh sportnih prireditvev, ki združujeta v prijateljstvu obe mesti. Bronasti pečat mesta Gorica sta za iste sportne in prijateljske manifestacije dobila tudi Renzo Obič iz Gorice in Jordan Kodermac iz Nove Gorice.

Božični zborovski koncert

V gledališču Verdi je bil v petek božični koncert, ki ga je organizirala občinska uprava. Nastopili so zbori "Coral di Lucinis", "S. Ignazio", "Podgora", "Monte Sabotino" in razni solisti glasbene sole "Istituto di musica" iz Gorice. Občinski odbornik za kulturo Ziberna je pred koncertom v priložnostnih besedah poudaril veliko ljubezen Goricanov do glasbe in zborovskega petja.

Na Plešivem slovesnost v obnovljeni osnovni šoli

Na Plešivem je bila v nedeljo pomembna slovesnost celotne slovenske skupnosti s krmskega območja ob priliki obnovitve solskih prostorov, ki je sovpadala s solsko božičnico. Dejansko je sama občinska uprava dala pobudo za priložnostno svečanost, kar je zupan tudi izrecno poudaril. Obnovljena šola na Plešivem je izrednega pomena za Slovence na Krminskem, ker ima poleg pedagoškega tudi velik kulturni pomen. V istem poslopoju je namreč poleg sole tudi sedež tamkajšnega slovenskega kulturnega društva, ki je v bistvu pravo srce in motor vsega, kar se slovenskega tam dogaja.

Na proslavi so nastopili domači otroci, ki so predstavljali solo in slovensko kulturno društvo s Plešivega. Poleg njih pa je nastopil se moški pevski zbor iz Prvčine pod vodstvom Katje Kuštrin. Na slavnosti so bili povabljeni tudi vidni predstavniki iz krajevne skupnosti Medana iz Slovenije. Ob prazniku obnovitve slovenske sole na Plešivem je spregovorila ravnateljica Miroslava Branjnik, ki se je vsem prisotnim zahvalila za trud pri obnavljanju sole in poudarila pomen sole, za Slovence na tem narodnoogroženem območju.

Nesreča na prehodu za pešce

Včeraj se je ob 12.30 v ulici Brigatta Casale pripetila lazja prometna nesreča, ko je 56-letni voznik avtomobila znamke BMW Gino Accurso iz Gorice podrl na prehodu za pešce desetletnega Adriana Peteanija, prav tako iz Gorice. Deček je ob padcu na tla dobil lažje poškodbe kolka in udarec v stegno. Zdravil se bo pet dni.

KRIZA / SINDIKALNA MANIFESTACIJA

Protest delavcev šestih podjetij

Družba Indusvi ostaja še na papirju

MARKO MARINC

Sindikati so tudi v teh dneh predbožične nakupovalne mrzlice hoteli opozoriti na probleme v industriji, kjer v mnogih obratih delavci tvegajo delovna mesta. Včeraj dopoldne so priredili v Gorici demonstracijo zaposlenih v tovarni Compensati Friuli iz Mariana, ter v podjetjih Goriziane iz Vileša, Techno Est in HFE iz Gorice, Roen Est iz Ronk in OMI iz Romansa. V vseh teh obratih je kriza privedla že do krčenja stevila delovnih mest. Delavci so se zbrali pri spominskem parku in sli najprej do sedeža Zveze industrijske nato pa se do Trgovinske zbornice.

Protest pred tema dvema sedežema so sindikalisti zvez CGIL, CISL in UIL organizirali z namenom, da bi opozorili na neizpolnjene obveze glede sanacijskih ukrepov, ki naj bi jih izvajali preko družbe Indusvi. Ta mešana družba, v kateri so ob sindikatih predstavniki industrijske in Trgovinske zbornice, sredstva pa naj bi delno prispevala Dezela, naj bi zelo konkretno posegala v primerih kriz v podjetjih in pomagala v iskanju možnih rešitev.

Sindikati so včeraj kritično ugotovili, da

dezelni odbornik za industrijo se ni uresnil večkrat danih obljub s tem v zvezi, povsem negativno pa je tudi za držanje goriških industrijske, ki doslej se niso trenili z mezinem. Rezultat je na dlani: kriza

se zaostruje, poseganje po dopolnilni blagajni je na Goriškem v povprečju celo večje kot v južni Italiji, mnoga podjetja so na robu stecaja. Izgledi za novo leto torej res niso spodbudni.

Včerajšnji protest delavcev (foto Studio Reportage)

Svet je včeraj končno odobril bilanco

Goriški pokrajinski svet je včeraj končno le odobril proračun za leto 1993. Kot smo poročali, je vrsto maratonskih sej izsilil misovski svetovalec Cosma, ki je predložil več desetih amandmajev in prisilil vse svetovalce k glasovanju oz. poslušanju njegovih posegov ob vsakem popravku.

Na včerajšnji seji bi kmalu spet spodletelo, to pa zaradi številnih odsotnosti v vrstah sicer široke večine, ki steje kar 20 od 24 svetovalcev. Zaradi odsotnosti celo nekaterih odbornikov skupin je v začetnem delu seje bil svet sklepčen le zaradi prisotnosti svetovalcev opozicije, ki so dejala, da zaradi čuta odgovornosti ne bodo zapustili dvorane.

Proračun so po glasovalnih izjavah predstavnikov posameznih strank in po repliki uprave odobrili s 15 glasovi svetovalcev večin (KD, DSL, PSI, SSK, PSDI), proti so glasovali trije svetovalci, misovec in dva zelena, vzdržal pa se je republikanec.

DOBERDOB / NA POBUDO GODBE KRAS

Praznični koncert za otroke begunce

Ob godbi nastopili zbori in izkazali, da ima Doberdob res zavirljiv glasbeni potencial

MARKO JARC

Postala je že ustaljena tradicija, da godba na pihala Kras iz Doberdoba priredi novoletni koncert, kjer nastopa ves doberdobski glasbeni potencial. V zupniški dvorani v Doberdobu se je tudi letos zbrala množica ljudi, da bi prisostvovala koncertu, ki je bil tokrat namenjen otrokom in vsem drugim žrtvam vojne v bivši Jugoslaviji.

Prvi so nastopili osnovnošolski otroci, gojenci doberdobske sekcije glasbene sole E. Komel. Zborček je nastopal pod vodstvom Marte Fer-

letič in Lucije Lavrenčič. Nato je stopil na oder mešani zbor Hrast, ki se je predstavil pod vodstvom Hilarija Lavrenčica. Pesmi so spremljali diaprojektivi zasneženih Julijcev, kar je prispevalo okolju božični car. Sledil je nastop kvinteta gojenčev godbe na pihala Kras in moškega zbora Jezero, ki se je pod vodstvom Marjana Pavlice predstavil s tremi pesmimi. Prava novost je bil krstni nastop novoustanovljenega ženskega zbora Jezero. Skupina je bila sestavljena pred nekaj meseci, za-

to se ni mogla predstaviti z peštrim programom. Vodi jo Novogoričanka Patricija Rutar.

Koncert je zaključila godba na pihala Kras pod vodstvom Stojana Ristovskega. Naj omenimo, da je skupaj z godbo nastopil tudi solist Jože Colja. Poudariti gre, da je bila na večeru zaobeta vsa glasbena dejavnost v Doberdobu, s kakršno se lahko ponosa le malo slovenskih vasi. Tudi nabirka za žrtve vojne je bila uspešna saj so zbrali nekaj nad sedemsto tisoč lir.

Nastop zborčka učencev na sobornem koncertu (foto Studio Reportage)

ŠTEVERJAN / VEČER DRUŠTVA BRIŠKI GRIČ

Voščilo s koncertom in razstavo briških motivov

Nastopil kvintet trobil Akademije za glasbo - Slike in grafike N. in S. Bevčarja, V. Klanjščka in H. Jusse

Ljubljanski kvintet in del občinstva na večeru v Števerjanu (foto Studio Reportage)

V Kulturnem domu na Bukovju je bilo prejšnji četrtek res praznično vzdušje na večeru "Srečno v leto 1993", ki ga je pripravilo društvo Briški grič s sodelovanjem Kmečke banke in skupine briških vinogradnikov ter podjetnikov. Ob voščilu pred prazniki je večer povezal glasbo in likovno umetnost. Glasbeni del je prispeval Trobilni kvintet Akademije za glasbo v Ljubljani s prijetnim programom in kvalitetno izvedbo. Izvajalci so predstavili peter izbor skladb od tudi širši publiki znanih Bachovih in Händlovih skladb pa do glasbe sodobnih ameriških in drugih avtorjev.

Ce je bil glasbeni del v izvedbi trobilnega ansambla za marsikoga med številnim občinstvom priložnost za novo

prijetno odkritje, pa je likovni del pomenil ponovno srečanje z umetniki, ki so nam zelo blizu saj živijo in ustvarjajo v našem goriškem oz. celo v ožjem briškem prostoru.

Na razstavi, ki so jo odprli v četrtek so namreč na ogled dela slikarjev in grafikov Nadje in Silvana Bevčarja, Hijacinta Jusse in Vladimirja Klanjščka. Likovnike je v odmoru koncerta po pozdravu Silvana Pittolija v imenu društva Briški grič predstavil kritik Jozko Vetrh. Razstava je strnjena v tematsko precej predstaven izbor iz novejšega ustvarjalnega obdobja starih avtorjev in nam razodeva njihov odnos, do okolja v katerem živimo, je dejal. Motivika se, tudi ko je likovna govorica nekoliko abstraktna, navezuje

predvsem na briško zemljo. Briška pokrajina, je se ugotovil Vetrh, je v delih teh avtorjev posrečena metafora, ki povezuje cutenje našega človeka s cutenjem človeka nasploh. »Zato«, je ocenil kritik, preden je spregovoril o specifičnih značilnostih posameznih avtorjev, »lahko uvrstimo tudi ta dela med izpovedi zamejskega človeka in med dokaze njegove trodovitosti na tem robu slovenstva, obenem pa jih lahko smatramo za osebo in originalno razmišljanje posameznih avtorjev o sodobnem človeku in njegovem življenju.«

Razstava starih umetnikov bo v domu na Bukovju odprta do 31. decembra. Ogled je možen ob delavnikih od 8. do 12. in od 13. do 17. ure. (M.M.)

SKP/IZJAVA

Somalijski naj bi raje kot vojake poslali pomoč

Stranka komunistične prenove nasprotuje pošiljanju italijanskih vojakov v Somalijo, ker je to v nasprotju s členoma 11 in 52 ustave. Po mnenju SKP ne gre za humanitarno pobudo, ampak za uresničevanje "novega svetovnega reda" pod ameriškim poveljstvom. Nadalje ugotavljajo, da bi bilo koristneje, če bi denar za vojsko intervencijo porabili za nakup pomoči. To meni SKP tudi sprico odgovornosti, ki jih ima Italija za nastali položaj, saj je dolgo podpirala diktatorja Siada Barreja.

NASILJE / ŽRTVI SLOVENSKE SKINHEADSOV?

Skrivnostne okoliščine pretepa dveh mladih

Trdita, da so ju napadli v nedeljo v Vrtojbi

JURI PALJ

V nedeljo dopoldne so ob 10.30 v splosni bolnišnici v Gorici sprejeli dva fanta s precej težkimi poškodbami. Gre za zamotano in za sedaj se nič kaj jasno zdogodi o nekem pretepu, ki naj bi se pripetil na slovenski strani meje, po pripovedovanju poskodovancev v Vrtojbi pred neko diskoteko. 24-letni M. V. iz Zagorja ima prebit usneni bobenec in hujše rane po glavi in obrazu: po prvi pomoči so ga odsvolili iz bolnišnice, predvidoma pa se bo zdravil okrog 60 dni. 20-letni M. S. iz Gorice, ki je bil z njim, pa ima zlomljenih nekaj reber in je na 30-

dnevnom zdravljenju v kirurškem oddelku splosne bolnišnice. Po pripovedovanju ranjenih mladeničev, naj bi ju v Vrtojbi pred diskoteko v nedeljo ob treh zjutraj obkolila skupina okrog petnajst "obritih glav"-skinheadsov. Nagovorili naj bi ju slovensko in, ko se nista odzvala, ju opsovala ces da sta Italijana. Brez razloga naj bi ju potem pretepli in to celo pred očmi prisotne patrolje slovenske policije, ki naj ne bi niti s prstom mignila v njihovo korist. Poklicali smo novogoriško policijsko postajo, da bi preverili to zgodbo, ki se zdi dokaj ne-

verjetna. Povedali so nam, da o pretepu ne vedo ničesar, diskoteka v Vrtojbi, da je zaprta, tudi obmejni organi o tem ne vedo nič. Zagotovili so, da bodo primer raziskali in se tudi povežali z italijansko policijo (ki o stvari včeraj se ni vedela ničesar), da se primer povsem objasnijo.

V goriški bolnišnici se zdravi tudi 19-letni D. Z. iz Gradeza, ki ima razbit nos in se bo zdravil trideset dni. Tudi njega naj bi prejšnjo noč pretepli v Sloveniji, vendar na razliko od ostalih dveh naj bi se to zgodilo v novogoriški diskoteki Odeon.

PISMO UREDNIŠTVU

Dopolnilo k poročanju iz Sovodenj

Trditve načelnika opozicije o neizročitvi gradiva so se izkazale za neresnične

Mislím, da je moja pravica oz. dolžnost, da dopolnim za bralce poročanje s seje občinskega sveta v Sovodnjah, ki je bilo objavljeno dne 2.12.1992 v PD. Sprva se nisem nameraval oglašati, ko pa sem prebral se celo vrsto laži na ta račun tudi v drugih časopisih, sem se odločil, da le nekaj napišem.

Približno tretjina poročanja je bila posvečena odsotnosti in zamudi svetovalcev (večine seveda!) z namigovanjem o brnenju telefonov, ki naj bi trajalo tako dolgo v noc, da je sum celo omešil objektivno poročanje o poteku seje, na kateri se je vendar razpravljalo o proračunu 93, o triletnem proračunu 93-95 in o obračunu 91 ter o uporabi njegovega izostanka. O

slednjih točkah je bilo povedano v dopisih bolj malo. Očitno je važnejše brnenje in obupen klic telefonov od skopih stevilk raznih proračunov in obračunov (sic!).

Dopolnilo zasluži tudi dogodek, ki v nobenem poročanju ni dobil pravega pomena. Načelnik manjšine je pred sejo izjavil, da se ne bo udeležil glasovanja o proračunu 93-95 in obračunu 91, ker naj bi mu ne bila izročena ustrežna dokumentacija, ko naj bi jo prisel iskat na občino isti dan zjutraj. Po preverjanju z uslužbenci, potem ko je bila seja časovno prekinjena in ko so telefoni burno brneli, se je izkazalo, da načelnik SSK sploh ni prisel tisto jutro na občino, ampak je samo po telefonu povprašal po

dokumentaciji, ki mu bila tudi dana. Jasno je, da je skušal prevarati ves občinski svet in upravo, češ da ni opravila svoje dolžnosti, z zahtevo, da se seja prenese na drug datum. To bi pomenilo neodobritev proračuna 93-95, obračuna 91 in uporabe njegovega izostanka za nakup kamiona za pobiranje smeti, za kar je bil zadnji termin pravi isti dan. Je mar to pokazatelj sodelovanja ali poskus podiranja delovanja uprave za vsako ceno? Naj bralci razsojajo!

Kot zadnje pojasnilo se to: opozicija se je vzdržala glasovanja o uporabi izostanka iz obračuna 91 in ni volila proti, kakor se razbere iz netočnih dopisov.

Podzupan Igor Petejan

GOSTUJE CANKARJEV DOM LJUBLJANA

Bernard Slade

OB LETU OSOREJ

Igrata Polona Vetrh in Ivo Ban.

Režija Boris Kobal.

Danes, 22. 1. m., ob 20.30 v gledališču »G. Verdi« v GORICI
Abonma RED A in RED B.
Autobus vozi po običajnem voznem

PRIREDITVE

V OS P.BUTKOVIČA v Sovodnjah bo danes ob 10. uri skupna božična prireditev vseh osnovnih sol in otroških vrtec v sovedenjski občini.

V DOBERDOBU bo skupna akademija osnovne in nižje srednje sole ter vrtca danes ob 16. uri v zupnijski dvorani.

BOŽIČNICA v slovenski osnovni soli v Romjanu bo danes ob 11.30.

OS O. ZUPANCICA vabi danes na božično prireditev. Predstavili bodo recital - splet zbornih recitacij in pesmi - s katerim so nastopili na prireditvi v Katoliškem domu.

SEKCIJA SG-SRG DOM GORICA vabi na božično akademijo v telovadnici Kulturnega doma v Gorici jutri ob 20.30. Prostovoljni prispevki v dobrodelne namene.

VRHOVSKI CERKVENI ODBOR vabi na božičnico v cerkvi sv. Lovrenca na Vrhu v nedeljo, 27. t.m., ob 11. uri. Spored: prizorček učencev osnovne sole, nastop ženskega cerkvenega zbora, blagoslov otrok.

KINOATELJE vabi jutri zvečer na Gorica kinema party v kinu Vittoria. Voščilo ob praznikih bosta spremljala filma goriških režiserjev: »Sejem pripadnosti« Danijela Jarca in »Under the sea level« Roberta Dordita. Ansambel Artrobis bo predstavil svojo glasbeno kaseto.

OBČINA DOBERDOB vabi upokojeince na srečanje ob božičnih in novoletnih praznikih, ki bo v sredo, 23. t.m., ob 16. uri v občinski elovadnici v Doberdobu.

OBVESTILA

SPD - SMUCARSKI ODSEK sporoča, da se bo tečaj smucanja začel 10. januarja. Vpisovanje danes in jutri od 17. do 19. ure na sedežu (jutri tudi od 11. do 12. ure).

DRUŠTVO UPOKOJENCEV sporoča, da bosta avtobusa za silvestrovanje, 27. t.m., odpeljala ob 15.30, prvi s Travnika, mimo gostilne Primožic, v Pevmo, Podgora in Standrez, drugi iz Sovodenj v Standrez.

KINO

GORICA VITTORIA Ni predstave.

CORSO 17.30 - 22.00 »Pomodori verdi e fritti alla fermata del treno«.

VERDI Ni predstave.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
AL GIARDINO - Verdijev Korzo 57 - tel. 531879.

POGREBI

Danes ob 8. uri Federico Silvestri iz splosne bolnišnice na glavno pokopališče, ob 9.30 Nicola Brancasi iz splosne bolnišnice v Podturn in na glavno pokopališče, ob 11. uri Marino Saina na glavnem pokopališču, ob 12.30 Marcella Bombi iz bolnišnice sv. Justa na glavno pokopališče in ob 13.15 Elvira Visintin vd. Iacuz iz splosne bolnišnice v Krmini.

(0 zvestobi)

Pred vašim pragom, navsezgodaj zjutraj, v dežju ali snegu, najdete lahko le najzvestejše prijatelje. Primorski dnevnik je prav gotovo eden od teh. Če se naročite, bo brez vsakega dodatnega stroška, skozi vse leto prihajal k vam domov, vsak dan v tednu. Še naprej bo zvesto beležil življenje naše zamejske stvarnosti, s sodobnim, kvalitetnim in popolnim informativnim pristopom.

Cena celoletne naročnine za 360 števk je 300.000 lir.

Še naprej vam bomo brezplačno nudili male oglase in čestitke. Naročnino lahko poravnate do 31. januarja 1993 na upravi Primorskega dnevnika v Trstu in Gorici, pri raznašalcih časopisa, pri vseh slovenskih denarnih zavodih. Poravnate jo lahko tudi v treh stirimesečnih obrokih po 105.000 lir.

Primorski
D N E V N I K

Naš veliki dnevnik.

SLOVENIJA / DENARNI TRG

Banke bi rade znižale stroške svojega poslovanja

JANEZ SAJE

Obrestne mere za medbančne likvidnostne kredite so se v preteklem tednu postopno zviševale in se z začetnih R+ 15, 9 odstotka dvignile na R+ 16, 6 odstotka letno. Zanimivo je, da so bile obrestne mere na večernem trgu skoraj ves teden višje od obrestnih mer za kredite, ki so bili odobreni med delovnim dnem. Tako podatki nekoliko presenečajo, saj je bila cena za likvidnostne kredite na večernem trgu do sedaj vendarle nekoliko nižja.

Ce se ne zadovoljimo z odgovorom, da gre za naključje, bi delno pojasnilo za tako stanje verjetno lahko našli v poskusih bank, da zmanjšajo svoje stroške poslovanja. Banke imajo v trenutnih pogojih (nacionalna) možnost, da odobranje likvidnostnih kreditov (preko SDK) prenesejo na večerni trg in se tako izognijo plačilu provizije. SDK je ob pritiskih z vseh strani unikatno zaračunavanje provizij na večernem trgu, ni pa znižal svojih provizij za »ostalo« medbančno poslo-

vanje. Provizije, ki so deloma določene z odstotki denarnega prometa na zbirateljskih bank, ostajajo se naprej pretirano visoke. Glede na obseg medbančnega poslovanja pa seveda predstavljajo lep vir zaslužka za SDK in precejšnje obremenitev za banke.

Na področju deviznih tečajev bank za odkup in prodajo deviz podjetij je, kot smo predvidevali že prejšnji teden, prišlo do sprememb, saj so se tečaji zvisali. Tako imenovani »minimalni« tečaj Banke Slovenije, ki ga centralna banka določi pri vsakokratni ponudbi bankam za odkup deviz, se je s 60.71 SIT/DEM v preteklem tednu povzpela na 61.26 SIT/DEM, temu primerne pa so bile tudi spremembe bančnih tečajev.

Banka Slovenije pa je spremenila tudi »zahtevani« tečaj za odkup deviznih prilivov od podjetij, ki ga morajo vzdrževati banke, ki želijo črpati lombardni kredit. Zahtevani tečaj od 15. 12. 92 dalje znaša 61.15 SIT/DEM.

ODBOR ZA EOT

Vlada - gluhi sogovornik

Za promocijo Slovenije v tujini premalo storjenega

ALENKA L. JAKOMIN

LJUBLJANA - Slovensko izvozno gospodarstvo je v letosnjem letu kljub novim trgov in več naročilom v tujini precej nazadovalo zaradi nerealnega tečaja in naraščajočih stroškov. To so bile na včerajšnji seji glavne pripombe članov Odbora za gospodarske odnose s tujino pri GZS.

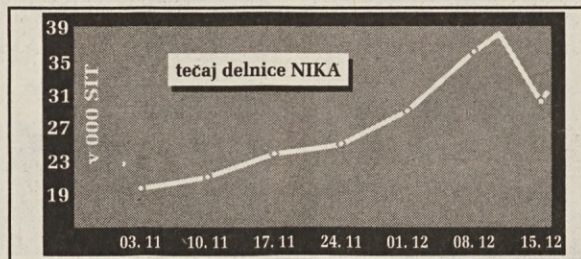
Mitja Otorepec, ki je predstavil dejavnost službe v letu 1992, je povedal, da so realni podatki o izvoznih rezultatih zaradi nerealnega tečaja veliko slabši, kot jih prikazuje uradna statistika. V primerjavi z lanskim letom je bil izvoz večji za nekaj manj kot 1 odstotek, uvoz pa večji za 11 odstotkov. Služba za gospodarske odnose s tujino je bila po besedah Mitje Otorepca precej uspešna, vendar je zaznavanje Slovenije kot gospodarskega partnerja v tujini se vedno skromno, saj so po njegovem mnenju ta prizadevanja premalo usklajena z delom ministrstev. V prihodnjem letu nactujejo celostni program za predstavitev Slovenije v tujini, ki temelji na dosedanjih zbornicah zmogljivosti. Zbornica namerava v letu 1993 izdelati seznam podjetij, ki v skladu z zakonom o lastniškem preoblikovanju podjetij tujim partnerjem ponujajo celotni ali delni

odkup.

V razpravi so se člani odbora čudili, zakaj je bilo za gospodarsko promocijo storjenega tako malo. Izjema je le publikacija Slovenija, vaš partner. Denar, ki je namenjen za promocijo znaša po zadnji reanimaciji 370 milijonov tolarjev, se vedno leži na računu. Zato so člani menili, da je GZS na tem področju premalo naredila in da bo morala v pogovorih z vlado nastopiti bolj agresivno. Pri tem so zbornici očitali nesmiselnost vzpostavljanja samostojne mreže gospodarskih predstavnikov v tujini brez sodelovanja ministrstva za zunanje zadeve. Podpredsednik zbornice Josip Skoberne je kritike sicer sprejel, vendar pa hkrati pripomnil, da je vlada v pogovorih s predstavniki GZS gluhi partner. Vodja službe za konjunkturo in ekonomsko politiko Nina Praseren je našla šest ukrepov, ki bi jih morala vlada upoštevati pri sprejemanju politike za leto 1993: zmanjšati bi morali javno porabo in razbremeniti podjetja nekaterih dajatev (predvsem stroškov dela), place se ne bi smele več povečevati, prilagoditi bi morali tečaj, znižati realne obresti, uvesti odločnejšo politiko novega zaposlovanja in spodbujati domače naložbe.

Preden si ogledamo nadvse pestro dogajanje z delnicami na Ljubljanski borzi v zadnjem času, je prav, da na kratko opozorimo na nekatere značilnosti delnic, in sicer predvsem na tiste, zaradi katerih se te razlikujejo od dolgoročnih dolžniških vrednostnih papirjev, kot so na primer obveznice.

Začnimo pri najbolj pomembni razliki, pri tem, da so delnice v nasprotju z obveznicami, ki so, kot že rečeno, dolžniški vrednostni papirji, lastniški vrednostni papir. Drugače povedano: Lastnik delnice je lastnik sorazmernega (pac odvisno od tega, koliko delnic ima) dela podjetja, imetnik obveznice pa zgolj njegov upnik oziroma kreditor. Zato imajo obveznice tudi določen datum zapadlosti in jih torej takrat pri izdajatelju lahko vnovčimo, medtem ko delnice ne zapadejo in jih pri izdajatelju lahko vnovčimo le, če ta preneha obstajati (če

gre npr. v stečaj). Ob tem povejmo se to, da so, če pride do stečaja lastniški obveznik izplačan pred lastniki rednih in tudi prednostnih delnic. Lastniki

SLOVENIJA / TRGOVANJE Z DELNICAMI

Rasti tečajev lahko vedno sledi padec

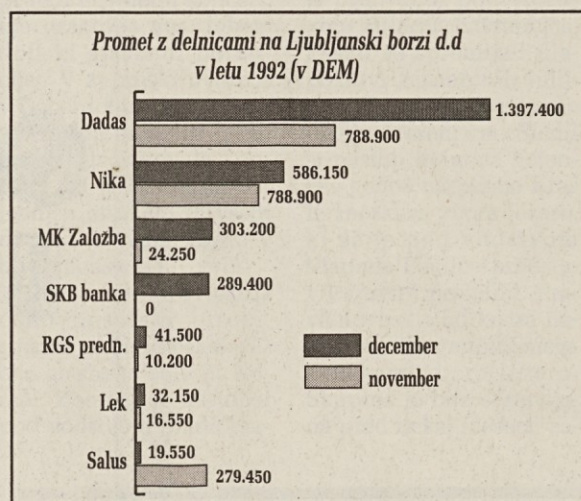
Na ljubljanski borzi bikovsko obdobje za delnice

TOMAZ ROTAR

delnic imajo zato tudi drugačne pravice (na primer pravico do upravljanja podjetja, do deleža pri dobičku ...) kot lastniki obveznic. S tem kratkim uvodom smo hoteli manjše individualne investitorje, ki se sele seznanjajo z borznim trgovanjem in trgovanjem z delnicami ni enako. Gre namreč za to, da so tečaj obveznic po svetu (v zadnjem času pa tudi pri nas) precej bolj stabilni kot tečaj delnic. To seveda ni nič napačnega, je pa prav, da vsakdo, ki investira, ve, da je pri delnicah več možnosti, da tečaj hitro naraste, mi pa zaslužimo, zato pa so po drugi strani večje tudi možnosti za hiter padec tečaja in s tem za našo izgubo. Odvisno od tega, kdaj določeno delnico kupimo.

nja in velike rasti tečajev delnic. Ozivel je namreč trgovanje s skoraj vsemi

V zvezi s tako velikimi skoki tečajev delnic je treba omeniti tudi tako imenovano 10-odstotno klavzulo o rasti oziroma padanju tečajev vrednostnih

delnicami, ki kotirajo na Ljubljanski borzi (trenutno jih je osem), vendar je bilo dolgo časa povsem v senci trgovanja z obveznicami. Tak razvoj dogodkov je bilo pravzaprav moč pričakovati, saj so se tečaj večine obveznic umirili precej visoko, zaradi tega pa se je zmanjšal tudi njihov donos. Trgovanje z delnicami je ozivilo postopno, v mesecu decembru pa je ob povečanem prometu prišlo do prave eksplozije nekaterih tečajev, kar se vidi tudi iz grafa tečaja delnic Nika d.d. (podobni bi bili tudi grafi večine ostalih delnic). Rast tečajev, graf Nika d.d., deleži posameznih delnic

papirjev, ki kotirajo na Ljubljanski borzi. Mimogrede povejmo, da imajo takšne klavzule skoraj vse svetovne borze, razlikujejo se le po tem, kolikšno spremembo cene se dopušča (na Dunaju npr. 10 odstotkov). Glede na to, da se je ta klavzula na Ljubljanski borzi v zadnjem času spremenila kar nekajkrat, si oglejmo le zadnjo različico, ki je začela veljati 22. decembra 1992. Ta določa, da se posli z vrednostnimi papirji, ki kotirajo na Ljubljanski borzi, lahko sklepajo le po tečajih, ki ne smejo biti za več kot 10 odstotkov višji ali nižji od zadnjega na borzi določenega enotnega tečaja.

NOVICE

Sodelovanje med avstrijskim in slovenskim elektroindustrijskim

LJUBLJANA - Ob zaključku graditve slovensko-avstrijskega 400-kilovoltnega daljnovega Maribor - Kainachtal sta direktorja avstrijskega elektroindustrijskega podjetja in Elektra Slovenije v bližini avstrijskega Kainachtala podpisala štiri pogodbe, ki urejajo sodelovanje na področju elektroindustrije. Gre za pogodbe o medpodjetniškem sodelovanju, o zagotavljanju elektroenergetske rezerve, o prenosu električne energije iz HE Golica do avstrijsko-slovenske meje ter obratovanju daljnovega Maribor - Kainachtal.

Slovenija doslej se ni sklenila nobene pogodbe s sosednjimi državami o sodelovanju na elektroenergetskem področju, tako da je pogodba z Avstrijo prva te vrste. Pomembna je predvsem pogodba o rezervah, po kateri bodo Avstrijci zagotovili 80 MW elektroenergetskih rezerv v svojih hidroelektrarnah, s katerimi bodo pomagali Sloveniji ob okvarah in morebitnih redukcijah. (STA).

Minister Tancig odpotoval v Bruselj

LJUBLJANA - Delegacija ministrstva za znanost in tehnologijo, ki jo vodi minister Peter Tancig, je včeraj odpotovala v Bruselj. Slovenska delegacija se bo v Bruslju pogovarjala z novim podpredsednikom Komisije Evropske skupnosti Filipomom Mario Pandolfijem. Pogovarjali se bodo o nadaljnjem uresničevanju že dogovorjenih stališč o sodelovanju na področju tehnološkega razvoja med Slovenijo in Evropsko skupnostjo. (MOREL)

Feri Horvat podeljuje priznanje Hansu Jorgu Pawliku (Foto: Aleš Pavlič/TRIO)

LJUBLJANA

Priznanje GZS Hansu J. Pawliku

Gospodarska zbornica Slovenije je dr. Hansu Jorgu Pawliku, direktorju Celovskega sejma, podelila priznanje za več kot dvajsetletno uspešno sodelovanje s slovenskim gospodarstvom. Upravni odbor GZS je pri tem upošteval predvsem zavzemanje dr. Pawlika za uveljavljanje slovenskega gospodarstva na Avstrijskem Koroskem, predvsem pri raznih oblikah promocije. Ob tej priložnosti, ki se je udeležila tudi avstrijska ambasadorica Jutta Stefan - Bastel, je dr. Pawlik povedal, da bo v Sloveniji organiziral razstavo avstrijskih izvoznikov, Zvezna gospodarska zbornica v Avstriji pa je posameznim slovenskim razstavljalcem že odobrila možnost za podoben nastop v Celovcu.

ARGENTINA / KAJ PONUJAJO ZAHODNI EKONOMISTI

Nerazvite države imajo rade nasvete iz tujine

Strokovnjaki radi svetujejo, vendar ne zastoj

ARMANDO GRIS

iscemo, kam se bomo naslonili, ne samo gospodarsko, ampak tudi politično. Pri gospodarski naslonitvi pa ni toliko pomembno, kam bomo izvažali, ampak ureditev gospodarstva v obdobju po privatizaciji.

Strokovnjaki ne nastopajo zastoj. Vsak ima svojo ceno in celo svojega predstavnika, ki se ukvarja z nadrobno in njegovega nastopa, podobno kot jih imajo filmske zvezde ali nogometni idoli. Ti nastopi morajo biti tudi skrajno ekonomični. Ce je prišel v Buenos Aires, je moral biti prej že v Sao Paulu, temu pa naj sledijo se Santiago, Lima in druga mesta.

Industrijska zveza je v Argentini hotela obiti posrednike in Lesterju Thurowu ponudila 5.000 dolarjev in plačane stroške. Na koncu so mu plačali stroške in se 25.000 dolarjev. Cena vstopnice je bila 200 dolarjev, kljub temu pa je bila dvorana polna, saj je marsikoga zanimalo, kaj bo povedal strokovnjak za nove oblike konkurence. Njegova knjiga Sootcenja (Head to Head) je prava uspešnica.

V hotelu Plaza je letos predaval Michel Porter. Podjetje, ki ga je povabilo, ga je nagradilo s 40.000 dolarji, kljub temu pa je bil Porter razočaran. Ponudil je namreč projekt za dva milijona dolarjev o Argentini in njenih prednostih, vendar organizacijsko podjetje IDEA, ki združuje največja argentinska podjetja, ponudbe ni sprejel.

Cilsko podjetje Seminarium je priredilo nastop Henryja Kissingerja v Teatru Colon in mu zanj plačalo 50.000 dolarjev. Vstopnina je bila 400 dolarjev, v Colegio Nacional de Buenos Aires pa je bil vstop brezplačen.

Honorar za specialista v trzni umetnosti Williama Uryja je bil 35.000 dolarjev, prav tako tudi za Johna Naisbit-

Američan Jeffrey Sachs in Španec Domingo Cavallo

soja Richarda Stanbergerja, prvega strokovnjaka za celostno kvaliteto. Honorarji za Rudigerja Dornbuscha, jelinovega gospodarskega svetovalca, so znašali 40.000 dolarjev.

Forova zvezda je tudi Slovecem znani Jeffrey Sachs, ki je zel slavo s »kirurškimi posegi« v Boliviji in na Pojskem. Njegova cena je 25.000 dolarjev. Podjetje Foro ima v nactih tudi nobelovca Paula Samuelsona, enega redkih, ki se v svetu se-

minarjev in predavanj giblje sam, brez predstavnikov.

Fondacija Colloquium je povabila Alvina Tofflerja, mu plačala 75.000 dolarjev, potne stroške in bivanje zanj in za soprogo Heidi. Vstopnina je bila 400 dolarjev, v Colegio Nacional de Buenos Aires pa je bil vstop brezplačen.

Honorar za specialista v trzni umetnosti Williama Uryja je bil 35.000 dolarjev, prav tako tudi za Johna Naisbit-

Američan Jeffrey Sachs in Španec Domingo Cavallo

ta. Vstopnina za celodnevno srečanje z Uryjem pa je znašala 560 dolarjev.

Lani so argentinski vojski na celu stiriindvajsettisociglave vojske iz sedemnajstih držav korakali po newyorškem Broadwayu kot zmagovalci vojne v Perzijskem zalivu. Izvajanje vojakov in strokovnih predavateljev pa ne more prinesiti blagostanja in se manj resiti gospodarstva, v katerem bolj kot strokovnjakov primanjkuje postenih politikov.

EGS

Nov režim plačila davka

V Evropski gospodarski skupnosti bo s 1. januarjem začel veljati nov režim plačevanja davka na dodano vrednost. To pomeni, da znotraj območja dvanajstestice ne bo več govora o uvozu ali izvozu, ker bo blago svobodno potovalo čez mejo držav članic. Skupnost bo vzpostavila informacijski sistem menjave podatkov med davčno administracijo dvanajstestice, tako imenovani SITE. Ta sistem bo podjetjem omogočal, da bodo nemudoma prek telefona, telesa ali minitela preverila stevilno takse na dodano vrednost njihovih klientov. Zaradi novega režima taks na dodano vrednost bodo formalnosti zelo poenostavljene, kar pomeni, da bo med 50 in 60 milijoni administrativnih dokumentov odveč. Velja poudariti, da bo vrsta carinskih služb izgubila svoj pomen, precej jih bodo preusmerili k trgovinskemu prometu, ki bo potekal med članicami in ne članicami EGS. Kljub temu carinarice predvidevajo, da bodo morale ukiniti 63.100 delovnih mest. Evropska komisija je obljubila pomoč in si v ta namen znotraj enotnega trga zagotovila 450 milijonov evrov (558 milijonov ameriških dolarjev). Nekateri cariniki naj bi se tudi poklicno preusmerili na druga področja. (M.C.)

SLOVENIJA / ZADRUŽNA ZVEZA

Napovedan protestni shod

Predstavniki kmetov zahtevajo zaščito domačih pridelovalcev

IRENA PIRMAN

Po mnenju Zadružne zveze Slovenije se bolj kot v nekaterih drugih vejah gospodarstva zastruje položaj v kmetijstvu. Vlada razvojne strategije se ni sprejela, sprejela je le ukrepe v zvezi z zaščito domačega kupca in liberalizacijo trga z živilami (sprostitev uvoza mesa ob zmanjšanju izvoznih stimulacij za vse kmetijske pridelke in živila), nič pa ni naredila za zaščito domače kmetijske proizvodnje in vztrajno zavrača predloge o prelevmanih za uvoz kmetijskih pridelkov in mesa. Neurejen je tudi režim na področju uvoza vina, sadja in vrtnin.

Trgovina in klavno-predelovalna industrija sta se usmerili na uvoz cenenege avstrijskega in drugega (močno subvencioniranega) mesa, domača živila pa ostaja neprevzeta. Če tako neekonomsko ceno domače živine mesarji se znižujejo. »Na pogajanjih s tremi resornimi ministri Kracunom, Valentincem in Protnerjem smo ugotovili le to, da se njihovi predlogi med seboj ne skladajo, vendar so vsi trije ministri pripravljeni reševati probleme. Dogovorili

so se, da za današnjo vladno sejo pripravijo usklajen predlog.

Ce ministri svojih predlogov ne bodo uskladili, bomo v sredo, 23. decembra, pripravili protestni shod kmetov in kmetov zadružnikov za obrambo naših zahtev,« je dejal Leo Frelih, predsednik Zadružne zveze Slovenije, in izrecno poudaril apolitičnost shoda. Tiskovne konference so se namreč udeležili tudi predstavniki Slovenske kmetijske zveze pri SLS in Slovenskega kmetijskega gibanja pri Slovenskih kršcanskih demokratih, ki so dejali, da so se odločili za skupen nastop zgolj zaradi obrambe slovenskega kmeta in samega potrošnika.

Sicer pa so zahteve Zadružne zveze Slovenije med drugim: protidumpingni prelevmani pri uvozu vina, pri uvozu mesa in živine mora vlada RS takoj uvesti posebne takse na uvoz v višini razlike do zaščitne cene, v programu za leto 1993 je treba zagotoviti izvozne stimulacije za vse kmetijske pridelke, ki jih Slovenija izvažata, in sicer tako, da se določijo domilcilne in eksterne cene.

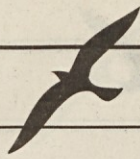

upimo
menjalnice

Ljubljana, Subiceva 1, Tel. 061 212 073.

od 8.30 do 18. ure

Sezana, Euroservis, tel. 067 31230

MENJALNIŠKI TEČAJI

21. decembra 1992

	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
menjalnica						
A Banka	61,53	62,09	8,67	8,77	6,68	6,89
Avtohisa Ljubljana*	61,50	62,00	8,67	8,80	6,72	7,00
Banka Vipra, Nova Gorica	61,72	62,07	8,71	8,80	6,68	6,85
Bobr Fužine	61,40	61,95	8,70	8,85	6,70	7,00
Bobr Trzin	61,40	61,95	8,70	8,85	6,70	7,00
Brdar d.o.o. Koper	61,30	62,20	8,45	9,75	6,45	6,86
BTC terminal Sezana*	61,25	62,00	8,65	8,78	6,68	6,88
BTC d.d. Ljubljana	61,30	62,40	8,55	8,85	6,70	7,20
Burin Moste*	61,55	62,10	8,55	8,85	6,75	6,98
Burin Center*	61,50	61,98	8,60	8,80	6,75	6,95
Come 2 Us*	61,40	62,10	8,60	8,80	6,70	7,00
Creditanstalt - Nova banka	61,30	61,90	8,65	8,80	6,80	7,10
Dom na trgu	61,70	61,99	8,70	8,77	6,75	6,90
Dom - Kaffe*	61,60	61,90	8,73	8,83	6,70	7,00
Emona Globtour*	61,50	62,20	8,65	8,84	6,70	6,90
Euroturs International*	61,50	62,35	8,45	8,78	6,50	7,00
Euroservis Sezana	61,63	61,95	8,65	8,78	6,70	6,88
Feniks d.o.o.	61,20	62,12	8,54	8,76	6,63	6,86
Fiba d.o.o. Koper	61,36	62,18	8,48	8,69	6,60	6,89
Fima d.o.o. Ljubljana	61,60	61,95	8,70	8,80	6,70	6,90
Firadas d.o.o. Idrija	61,55	62,50	8,60	8,80	6,65	6,95
Hida*	61,70	61,95	8,70	8,78	6,65	6,90
Hipotekarna banka Koper*	61,35	62,20	8,55	8,80	6,60	7,05
Hram Rožice Mengeš	61,60	61,90	8,70	8,90	6,60	7,10
Hranilno kreditna služba	61,50	62,15	8,66	8,81	6,60	7,00
Ilirika Ilirska Bistrica	61,15	62,25	8,51	8,70	6,65	6,84
Ilirika Slovenj Gradec	61,55	62,07	8,68	8,75	6,71	7,00
Ilirika Postojna	61,31	62,00	8,67	8,75	6,67	6,87
Ilirika Sezana	61,64	61,94	8,68	8,77	6,71	6,85
Italdesign Nova Gorica*	61,40	62,40	8,62	8,75	6,73	6,85
Klub Slovenijales	61,60	62,00	8,65	8,80	6,70	7,00
Komercialna banka Triglav d.d.	61,40	62,28	8,60	8,81	6,68	7,00
Kompas Hertz Celje*	61,60	62,00	8,70	8,80	6,70	7,00
Kompas Hertz Velenje*	61,60	62,00	8,70	8,80	6,70	7,00
Kompas Hertz Idrija*	61,60	62,50	8,70	8,80	6,70	7,00
Kompas Hertz Tolmin*	61,60	62,50	8,70	8,80	6,70	7,00
Kompas Hertz Novo Mesto*	61,60	62,20	8,70	8,80	6,70	7,00
Kompas Hertz Krško*	61,60	62,20	8,70	8,80	6,70	7,00
Kompas Hertz Bled*	61,60	62,00	8,70	8,80	6,70	7,00
Kompas Fintrade	61,20	62,29	8,65	8,85	6,60	6,99
Kompas Holidays*	61,60	62,10	8,65	8,75	6,75	7,00
Libertas*	61,50	62,00	8,60	8,76	6,68	6,85
Ljubljanska banka d.d.	61,00	62,30	8,62	8,85	6,67	6,91
LB Banka Zasavje Trbovlje	60,95	61,65	8,66	8,81	6,70	7,00
LB Dolenjska banka Novo Mesto	61,00	62,10	8,65	8,80	6,75	7,00
LB Komercialna banka N.G. d.d.*	61,06	62,55	8,55	8,93	6,55	6,86
LB Kreditna banka Maribor d.d.*	61,10	62,16	8,68	8,80	6,60	7,10
LB Splošna banka Celje	61,30	61,90	8,68	8,75	6,77	6,87
LB Splošna banka Koper*	61,14	62,36	8,51	8,71	6,62	6,85
MA - VIR	61,50	62,00	8,55	8,85	6,70	7,00
Mercator Turist	61,40	62,10	8,62	8,80	6,66	7,03
O.M.D.B.*	61,50	62,00	8,65	8,85	6,70	7,10
Petrol*	61,60	61,95	8,65	8,80	6,60	7,05
Pionir Avtohisa Novo Mesto	61,30	62,00	8,40	8,74	6,35	6,82
Postna banka Slovenije*	61,05	62,10	8,40	8,74	6,35	6,82
Probanka Maribor	61,00	62,05	8,65	8,80	6,60	7,10
Publikum Ljubljana	61,50	61,89	8,65	8,78	6,68	6,90
Publikum Celje	61,45	61,94	8,65	8,79	6,70	6,95
Publikum Dobova	61,25	62,20	8,52	8,90	6,80	7,05
Publikum Kranj	61,53	62,04	8,65	8,79	6,70	6,95
Publikum Krško	61,25	62,20	8,52	8,90	6,80	7,05
Publikum Maribor	61,52	61,99	8,64	8,78	6,60	7,09
Publikum Metlika	61,50	62,20	8,60	8,80	6,75	7,00
Publikum Mozirje	61,00	61,99	8,60	8,80	6,90	7,20
Publikum Novo Mesto	61,50	62,10	8,55	8,80	6,80	7,10
Publikum Piran	61,30	62,05	8,52	8,67	6,70	6,85
Publikum Sentilj	61,52	61,99	8,64	8,78	6,60	6,95
Publikum Šentjur pri Celju	61,50	61,95	8,65	8,80	6,75	7,19
Publikum Trebnje	61,30	62,05	8,55	8,85	6,85	7,10
Publikum Zalec	61,55	62,09	8,64	8,79	6,75	6,95
Publikum Sevnica	61,50	62,50	8,55	8,85	6,85	7,19
Roja	61,70	62,10	8,70	8,80	6,80	7,00
Shalaby d.o.o. Koper	61,30	62,10	8,50	8,80	6,65	6,85
Simotisk*	61,50	62,00	8,65	8,80	6,75	7,00
SKB banka d.d. Ljubljana**	61,70	61,88	8,76	8,79	6,79	6,93
Sonce	61,40	62,00	8,60	8,75	6,70	6,90
Slovenijaturist Ljubljana	61,60	61,88	8,71	8,78	6,70	6,89
Slovenska investicijska banka*	61,50	62,00	8,60	8,78	6,60	7,00
SZKB d.d. Ljubljana	61,60	62,15	8,67	8,79	6,60	7,00
Štajerska banka obrti in podj.	61,40	62,00	8,60	8,75	6,80	7,10
Tartarus Postojna	61,13	62,18	8,59	8,72	6,64	6,86
Tentours Domžale	61,60	62,00	8,65	8,85	6,65	7,00
Tori*	61,60	62,00	8,60	8,85	6,60	7,20
Tourist service Portorož	61,30	62,10	8,53	8,75	6,65	6,95
Trias*	61,70	61,99	8,60	8,80	6,70	7,10
Upimo	61,70	61,90	8,71	8,77	6,75	6,90
Valuta	61,50	62,00	8,60	8,80	6,70	6,98

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA

Pokrita trznica ljubljana

MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKKE, KRUNE, FUNTE, IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVASKI DINARJI

Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 248 z dne 21. decembra 1992 — Tečaji veljajo od 22.12.1992 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	65,9183	66,1167	66,3151
Avstrija	040	šiling	100	865,5746	868,1791	870,7836
Belgija	056	frank	100	296,1577	297,0488	297,9399
Kanada	124	dolar	1	74,8646	75,0899	75,3152
Danska	208	krona	100	1577,6198	1582,3669	1587,1140
Finska	246	marka	100	1862,9373	1868,5429	1874,1485
Francija	250	frank	100	1782,8534	1788,2181	1793,5828
Nemčija	280	marka	100	6090,0205	6108,3455	6126,6705
Grčija	300	drahma	100	—	45,9225	46,0603
Irsko	372	funt	1	—	161,7490	162,2342
Italija	380	lira	100	6,7751	6,7955	6,8159
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	13,0000	—
Japonska	392	jen	100	77,4955	77,7287	77,9619
Nizozemska	528	gulden	100	5415,5507	5431,8462	5448,1417
Norveška	578	krona	100	1413,4938	1417,7470	1422,0002
Portugalska	620	escudo	100	67,6601	67,8637	68,0673
Švedska	752	krona	100	1372,3862	1376,5157	1380,6452
Švica	756	frank	100	6752,0057	6772,3227	6792,6397
Velika Britanija	826	funt sterling	1	149,3273	149,7766	150,2259
ZDA	840	dolar	1	95,4611	95,7483	96,0355
Evropska Skupnost	955	ECU	1	118,8894	119,2471	119,6048
Španija	995	peseta	100	85,6866	85,9444	86,2022

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 22.DECEMBRA 1992

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15.MARCA. 1993:					1,000,000	579,317	602,666	1,179,583
83	61,0835	115,8634%	120,0532%	117,9583%	100,000	57,932	60,027	117,958

Blagajniške zapise izplačujejo banke. Znesek izplačila dvodelnih blagajniških zapisov 22. 12.1992: apoen 100.000: tolarski del 59,1495 SIT, devizni del 1.000 DEM; apoen 1.000.000: tolarski del 591,488 SIT, devizni del 10.000 DEM

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

21. DECEMBRA 1992	v SLT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
A banka	10,00	14,00
Banka Zasavje	12,00	18,00
Hida*	10,00	14,00
Hipotekarna banka Koper	11,00	15,00
Ilirika Postojna	11,00	15,00
Ilirika Sezana	11,00	15,00
Kompas Holidays*	11,00	18,00
Kompas Fintrade	11,00	14,90
Sonce	12,00	15,00
Tentours Domžale	10,00	19,00
Upimo	13,50	15,00

Tečaj velja danes:*

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

21. DECEMBRA 1992	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1380,00	1425,00
nemška marka	890,00	908,00
francoski frank	258,00	266,50
holandski gulden	785,00	808,00
belgijski frank	43,00	44,25
funt sterling	2165,00	2228,00
irski sterling	2335,00	2405,00
danska krona	228,00	235,50
grška dramma	6,00	6,90
kanadski dolar	1082,00	1115,00
japonski jen	11,20	11,50
švicarski frank	983,00	1003,00
avstrijski šiling	126,00	129,50
norveška krona	205,00	211,50
funt sterling	199,00	205,50
portugalski escudo	9,00	10,25
španska peseta	12,00	12,80
avstralski dolar	950,00	985,00
madžarski florint	11,00	15,50
slovenski tolar	14,25	14,75
hrvaški dinar	1,20	2,00

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

21. DECEMBRA 1992		
država	banka	nakupni prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	10,00 11,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	10,70 11,70
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,50 11,50
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	10,70 11,70
Avstrija	Posojilnica Ločilo	11,00 11,80
Italija	Kmečka banka Gorica	14,50 14,90
Italija	Tržaška kreditna banka	14,25 14,75
Hrvaška	Zagrebska banka	6,90 7,70

DEVIZNI TRG BEOGRAD

21. DECEMBRA 1992	ZA DEVIZE				
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	6791,5378	6811,9737	6832,4096
Francija	frank	100	13983,1380	14025,2130	14067,2890
Nemčija	marka	100	47840,5830	47984,5360	48128,4900
Italija	lira	100	53,1070	53,2668	53,4266
Švica	frank	100	53239,4670	53399,6660	53559,8650
ZDA	dolar	1	747,7500	750,0000	752,2500
V.Britanija	funt	1	1176,5819	1180,1223	1183,6627

MEDPODJETNIŠKI TRG

Tečajna lista Ljubljanske banke d.d. za obračun
deviznih prilivov in odливov podjetij
Tečaji veljajo od 22. decembra 1992 od 00.00 ure dalje

država

NOVICE

V Somalijo še nemški vojaki

BONN - 29. decembra bo v Somalijo prispelo 60 višjih častnikov nemške vojske kot predhodnica 1.500 nemških vojakov, ki naj bi kot humanitar-na misija prispeli v to državo. Vojaske predstavniki v Bonnu so zatrdili, da gre za 60 častnikov, ki pa ne bodo oboroženi. Odlocitev o pošiljanju nemških vojakov v Somalijo je nemška opozicija ostro kritizirala in napovedala, da bo o tem moralo govoriti tudi ustavno sodišče. Nemška zakonodaja namrec prepoveduje pošiljanje nemške vojske na območja zunaj držav Severnoatlantske zveze. (ANSA)

O novih članicah ES 1. in 2. januarja

BRUSELJ - Zunanji ministri držav Evropske skupnosti so se v ponedeljek dogovorili, da bodo pogajanja z Avstrijo, Finsko in Svico o njihovi vključitvi v Evropsko skupnost potekala 1. in 2. januarja. Pogajali naj bi se še z Norveško in Malto. Ministri so v ponedeljek Evropski komisiji naložili, naj pripravi osnutek izhodišč za pogajanja z državam članicami Efte, potem ko se se je Svica odločila, da ne vstopi v evropski gospodarski prostor. (ANSA)

Množične demonstracije proti nacizmu

BONN - V nedeljo zvečer je po številnih nemških krajih na jugu in severu države več kot 300.000 ljudi demonstriralo proti rasizmu in nacizmu. V rokah so nosili sveče, svetilke, bakle ali zepne baterije, je sporočila nemška policija. Po stuttgartskih ulicah je hodilo na sto tisoce mladih in družin, ki so oblikovali verigo, dolgo več kot 10 kilometrov. V Karlsruheju se je protirasističnih demonstracij udeležilo okoli 120.000 ljudi, v Tübingenu je nekaj tisoč ljudi zahtevalo harmonično sožitje vseh narodov, v Hannovru in Bremnu pa je demonstriralo skoraj 100.000 ljudi. V Magdenburgu v nekdanji Vzhodni Nemčiji so pripravili celo koncert proti rasizmu in nasilju.

Po podatkih urada za varstvo ustavnih pravic so desničarski skrajneži letos zagrešili 2.184 nasilnih dejanj, od teh 1.953 proti tujcem. (STA, AFP)

Med begunci 9 milijonov otrok

NÜRNBERG - Po podatkih Visokega komisariata Združenih narodov za begunce je na svetu kar 9 milijonov otrok, ki so zbežali pred lakoto, nasiljem, vojno in naravnimi katastrofami, veliko od njih pa je sirot. Več tisoč takšnih otrok si skuša vsako leto najti zatočišče v Nemčiji. Mladolletne begunce brez spremstva, kot jih imenujejo v Nemčiji, skušajo stari iz Srilanke, Kitajske, Romunije in Somalije poslati na Zahod in jim tako omogočiti lepšo prihodnost. Ker pa je za prihod v Nemčijo tudi zanje nujen vizum, se številni od njih v to državo pretihotapijo po nezakonitih poteh prek Poljske in Češke. Največkrat zanje skrbijo domovi za mladoletne in socialne službe za mladoletnike. (STA, DPA)

Najmanj 34 mrtvih v spopadih na Šrilanki

KOLOMBO - V spopadu med vojsko in pripadniki tamilskih Tigrov je v nedeljo zvečer padlo najmanj 34 ljudi, so sporočili vojaški viri. Na severovzhodu Srilanke je padlo 10 vojakov in 18 pripadnikov tamilskih Tigrov, na vzhodu države pa so vojaki iz zasede ubili 6 pripadnikov Tigrov in zasegli njihovo orožje in strelivo. (STA, AFP)

ZN o nadzoru kamboških upornikov

PHNOM PENH - Sile OZN bodo tudi v prihodnje nadzorovale območja, ki jih imajo v rokah Rdeči Kmeri, je sporočil tiskovni predstavnik OZN v Phnom Penhu. Po starih incidentih, ko so uporniki ugrabili pripadnike modrih celad, so Rdeči Kmeri opozorili, da bodo sile OZN, ki bodo prodrle na njihovo ozemlje, to počele na lastno odgovornost in z vsemi morebitnimi posledicami. Iz vojskega vira, ki je blizu Rdečim Kmerom, se je izvedelo, da je poveljstvo marksistične frakcije svojim pripadnikom ukazalo, naj ugrabijo vse predstavnike modrih celad, ki bi se brez dovoljenja gibali na njihovem ozemlju. Če vojaki OZN ne bodo spoštovali tega strogega ukaza, tvegajo, da bodo ustreljeni. (STA)

IZRAEL / NOVA OSAMITEV

Palestinski izgnanci brez azila na nikogaršnji zemlji

Palestinci že grozijo, da bo na zasedenih ozemljih prišlo do novih spopadov - Izrael se je ponovno znašel v osami

MOSHE HERETH

»Učinki so manj ugodni, kot smo upali,« je na nedeljski seji vlade priznal izraelski premier Jitzhak Rabin. V resnici gre za blago rusko oceno, saj se je ob izgonu 415 Palestincev in njihovi odisejdi na nikogaršnji zemlji med Izraelom in Libanonom Izrael na svetovnem prizorišču spet znašel globoko v osami, čeprav je že kazalo, da se je z začetkom mirovnega procesa in se posebej z novo vlado, ki je obljubljala precej več posluha za svetovno javno mnenje, dokončno izvil iz nje.

Jitzhak Rabin je izraelski laburistični stranki na parlamentarnih volitvah pred petimi meseci izboril večino predvsem zato, ker je dovolj Izraelcev prepričal, da bo znal dati pravo spodbudo mirovnemu procesu in da bo hkrati njim in državi zagotovil varnost. Zdaj se je očitno znašel v precepu. Izgon v imenu varnosti, potem ko so pripadniki palestinskega islamskega odpornekega gibanja Hamas samo decembra v več oboroženih napadih ubili pet izraelskih vojakov, je nevarno ogrozil se tisto, kar je bilo doseženega v dosedanjih 14 mesecih mirovnega procesa.

V VS OZN je bila obsodba soglasna, češ da je izgon, povrh celo najbolj množičen po izraelsko-arabski vojni leta 1967, v nasprotju z mednarodnimi

zakoni, posebej s četrto zenevsko konvencijo, ki štiti pravice ljudstev pod tujo zasedbo. Izrael bi izgnane Palestince moral zato nemudoma sprejeti nazaj, libanonska vlada pa jim skuša z odrekanjem gostoljubja še dodatno zagotoviti, da se bo to res zgodilo.

Premrazeni Palestinci, ki se na nikogaršnji zemlji v dežju stiskajo pod sotori, s katerimi jih je za silo oskrbel mednarodni Rdeči križ, namrec iz dneva v dan se povečujejo pritisk na Izrael in njegovo odgovornost za njihovo usodo. Če se bo njihovo cakanje razpletlo tragično, se bo mirovnim prizadevanjem postavila na pot nepremostljiva ovira.

»Ne bi bilo kaj dosti drugače, če bi jih preprosto zmetali v morje,« dogajanje ježno komentira izraelski odvetnik Avigdor Feldman, ugledni zagovornik človekovih pravic, ki se mu je posrečilo s pritožbo na izraelsko vrhovno sodišče vladni nacrto o izgonu še pravčasno spraviti v javnost, ni pa ga mogel preprečiti. Rzsodbo sodišča, ki je izgon odobrilo, je označil za nadvse črn dan vseh zagovornikov pravne države. Očitno je tako presodil tudi izraelski pravosodni minister, ki je v vladi glasoval proti izgonu, in državni tožilec, ki njenega

sklepa ni hotel zagovarjati pred sodiščem. Podprlo ga je kar 90 odstotkov Izraelcev. Zanj so glasovali tudi ministri levicarskega Meretza, druge najmočnejše stranke v koalicijski vladi, ki so dolga leta iz opozicijskih klopi desničarskim vladam očitali prav selektivno spoštovanje človekovih pravic.

Premier Rabin vztraja, da je kljub trenutno neugodnim posledicam dolgoročno se vedno na pravi poti. Sklep o izgonu naj bi bil tako predvsem udarec, naperjen proti islamskim fundamentalistom, ki skušajo s terorizmom spodkopati mirovni proces. Se več. Zmernim Palestincem naj bi pomagal prevzeti nadzor na zasedenih ozemljih, jih osvoboditi strahu pred skrajneži in jih spodbuditi, da se dokončno opredelijo za pot miru.

Toda že v Meretzovih vrstah v vse hujši zadregi opozarjajo, da bo takšen razplet mogoč le, če bo ostre ukrepe proti islamskim fundamentalistom pospremila tudi precej večja vladna dojemljivost za zahteve zmernih Palestincev in za začetek, vsaj po mnenju nekaterih, pristanek na neposredna pogajanja s PLO, z Jaserjem Arafatom na čelu. Rabin o takšnih zahtevah za zdaj seveda še noče nič slišati.

Palestinci pa ob vsem tem razmišljajo se sprejme nazaj. Hamas res nasprotuje mirovnemu procesu, toda tudi njegovi privrženci so Palestinci. Palestinci pa imajo enako kot Izraelci pravico do opozicije v lastnih vrstah. Povrh je Izrael z množičnim izgonom iz njih naredil heroje in poteptal verodostojnost palestinskih pogajalcev, ki ne mislijo sesti za pogajalsko mizo, dokler jih ne sprejme nazaj.

Na zasedenih ozemljih se je konec tedna že pojavil letak, ki napoveduje novo zaostrovanje intifade - palestinskega odpora na zasedenih ozemljih, ki sta ga prvič skupaj podpisali Palestinska osvobodilna organizacija in Hamas. Vodstvo Hamasa pa je tudi že napovedalo, da se prvič namerava udeležiti zasedanja CK PLO, ki v teh dneh v Tunisu razpravlja o svoji nadaljnji strategiji. V obeh primerih gre nesporno za najzgovornejši dokaz, da ima množični izgon vsaj trenutno nasprotni učinek od tistega, ki so ga domnevno zeleli Izraelci, saj obe organizaciji zbližuje, namesto da bi se ob njem dokončno razšli. Se vedno negotova usoda izgnancev pa samo še povečuje nevarnost, da se bo hudo tvegana in zapletena računica izraelskega premiera Rabina tudi dolgoročno izkazala za hudo, če že ne kar za usodno napako.

V begunskem taborišču na meji med Izraelom in Libanonom. (Telefoto: AP)

PISMO IZ LONDONA

Rudarji stavkajo, politiki pa se prepirajo, kdo je kriv za vojno v BiH

ALJA KOSAK

LONDON - Na Skotskem je zapadlo že obilo snega, v Angliji pa zaman čakajo, da bi se dez spremenil v snežinke in pokrajini in mestom vdihnil tradicionalni božični car.

Toda niti sneg niti dez nista zavrnila osmih rudarjev, ki so iz Skotske do Londona prehodili 918 kilometrov, da so v soboto na Dawning Streetu predali protestno pismo. Rudarji protestirajo proti vladnemu nacrto, po katerem naj bi zaprli 31 rudnikov, s čimer bi izgubilo delo pol britanskih rudarjev. Zaradi pritiska javnosti dokončna odlocitev se ni padla in rudarji so s pohodom čez Britanijo spet dokazali, da imajo javno mnenje na svoji strani. Podprla jih je tudi anglikanska cerkev. V znamenje podpore so v soboto ob 20. uri za pet minut pogasili božične luči v westminstrski opatiji in v številnih krajih in mestih po Britaniji.

Neopazni pa so bili protesti, ko je Peter Brooke, minister za nacionalno dediščino, svecano napovedal, da bo leta 1994 tudi Britanija dobila nacionalno loterijo. V Londonu trdijo, da v Evropi zaenkrat le Britanija in Albanija ne omogočata svojim državljanom te igre na srečo.

Minister Brooke računa, da bo loterija prinesla 1,5 milijarde funtov prometa na leto, kar naj bi zagotovilo za 14 milijonov funtov nagrad na teden, za glavno tedensko nagrado v znesku nad milijon funtov, in to za srečko, ki naj bi stala 1 funt.

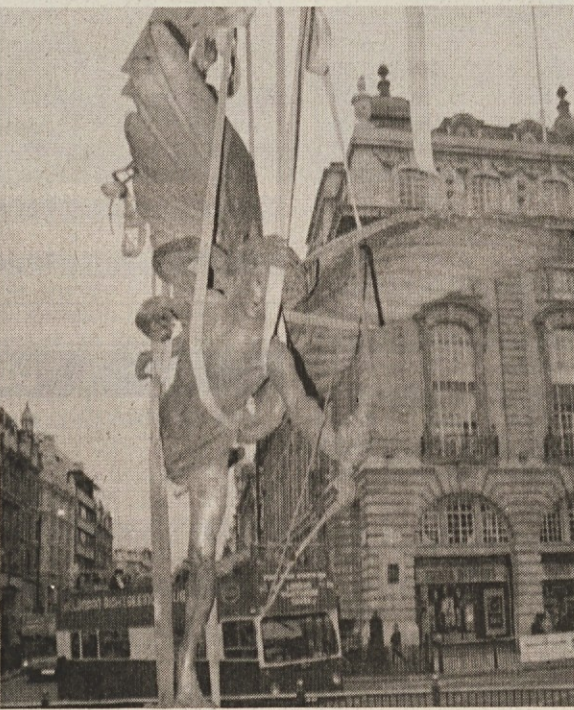
Glavni namen loterije je, pravi minister Brooke, zbrati denar za »dobrodelne namene«. Obljubil je, da ga bodo pravico razdeljevali dobrodelnim or-

ganizacijam za umetnost, sport, vzdrževanje nacionalne zapuščine in za poseben sklad, iz katerega bodo financirali projekte za proslavo začetka tretjega tisočletja.

Sporočilo o nacionalni loteriji je bila majhna, a dobrodošla odvrnitev od vsakdanjih težav. Predvsem gre za terorizem Severne Irske. Prejšnjo sredo, malo pred tem, ko sta v Londonu eksplodirali dve bombi, ki so ju podtaknili teroristi IRE, je minister za

Severno Irsko sir Patrick Mayhew sporočil, da je britanska vlada pripravljena zmanjšati vojske enote v provinci, če se bodo teroristi »odkriti in dokazano odrekli nasilju«.

Ponovil pa je, da bo Severna Irska ostala del združenega kraljestva, dokler bo večina njenega prebivalstva to želela. Ulsterški unionisti so na to ogorčeno odgovorili in Peter Robinson, namestnik voditelja stranke demokratičnih unionistov, je dejal, da gre za predajo.

Noben unionist ne bo več sodeloval z ministrom, dokler se bo zavzemal za takšne »nacionalistične metode«. Toda ulsterški unionist, poslanec John Taylor je že podprl ministrov sporni predlog, teroristična organizacija IRA pa za zdaj še ni odgovorila.

Sir Patrick Mayhew je v svojem govoru nakazal, da bo problem 20-letnega terorizma v Severni Irski mogoče rešiti le s pogajanjem med političnimi strankami. Pri tem je opozoril, da so dogodki v Bosni za Severno Irsko opomin. Pri tem se zdaj zavedajo, da vzklik »Britanci, ven« dejansko pomeni etnično čiščenje milijona ljudi.

To, kar se dogaja v Bosni, je za Britance že velika moralna dilema. Iz številnih razprav prejšnjega tedna pa predvsem izstopa občutek nemoci in krivde, da vlada ni odločnejša in ni več naredila za preprečevanje grozot in trpljenja v BiH. Glavni namen, poudarjajo Britanci, je »ustaviti in kaznovati Srbe«, kako to storiti, pa je zaenkrat še odprto vprašanje.

Večina tiska zahteva odločen poseg, ki pa naj bi imel, kot piše tudi tednik The Sunday Times, za cilj le ustaviti klanje in zagotoviti vama zatočišča bosanskim Muslimanom. Ne

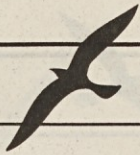
bomo pa pošiljali nasih vojakov v Bosno, da bi se borili za Izetbegovića ali katerega drugega poglavarja v tej krvavi klanski vojni, komentira casnik.

Na drugi strani pa je nekdanja premierka lady Thatcherjeva v tedniku The European z značilno odločnostjo obtožila Zahod, da je sokriv za bosansko agonijo. Thatcherjeva zahteva takojšen poseg za ustavitve nasilja in svari: »Bosna je morda za nas res daljna dežela, ki je ne poznamo. Kar se dogaja tam, pa ima lahko tudi za nas najbolj pogubne posledice.«

Njene ideje zaenkrat niso padle na plodna tla; ovirajo jih prevladujoči britanski pomisleki, da bi vojaški poseg ogrozil konvencije s človekoljubno pomočjo in vojske, ki jih strazi (med katerimi je največ Britancev), brez te pomoči pa so tisoči nedolžnih civilistov izpostavljeni smrti.

Javna podpora za vojaški poseg bi hitro izpuhtela, če bi v bojih v Bosni padli britanski vojaki, hitre zmage pa ne bi bilo, svarijo komentatorji.

Zato dnevnik The Independent že sporoča, da se britanska vlada nagiba k staliscu, da BiH kot države ni več mogoče obnoviti. Sprijazniti se bo treba z večino ozemlja, ki so si ga priborili Srbi. Zato bi moral Zahod posvetiti svoja prizadevanja bolj omejeni nalogi - ustanovitvi varnega območja za bosanske Muslimane. Iz tega območja naj bi nastala islamska republika pod mednarodno zaščito, preostalo ozemlje BiH pa bi si med seboj razdelili Srbi in Hrvati.

SRBIJA/NOČ PO VOLITVAH JE BILA ŽIVAHNA V OBEH TABORIH

Socialisti in opozicija so se že veselili volilne zmage

Avstrijska opazovalca bi srbske volitve najraje kar razveljavila

DRAGAN PERKOVIĆ, DRASKO DRASKOVIĆ, IVAN LUKAN

tati naslednji: tako Milosević kot Panić imata enake možnosti oziroma 47 odstotkov glasov, vsi drugi kandidati pa po odstotek glasov, razen Milana Paroskega, ki naj bi zbral cele tri odstotke. Depos naj bi po njihovem mnenju dobil 36 odstotkov, socialisti 31, radikalci 17, demokraci 12, vsi drugi pa 4 odstotke glasov.

tke glasov.

Tako smo se odpravili na nočno povolilno srečanje Demokratske stranke Dragoljuba Micunovića. Po prvih podatkih, ki so jih dobivali od svojih članov volilnih komisij po Srbiji, so bili malce razočarani, saj jim kljub Cosićeve podpiri ni kazalo najbolje.

Nekaj po eni uri zjutraj je v prepolnem Deposovem stabu prevladovala optimistična zadržanost. Medtem ko smo na Deposovi televiziji gledali oddajo neodvisne televizije Studio B, v kateri je Milan Panić rezal torto in očitno proslavljal zmago, smo poklicali sedež Socijalistične partije Srbije. In glej, tudi tam je bila veselica. »Nas clovek« nam razigrano poroča: »Zmagali smo kot stranka, povsem jasno pa je, da ne bo drugega kroga, saj je že v prvem zmagal Slobodan Milosević! Vodi celo v Beogradu!«

Po vsej zmed, v kateri so samo ponavljali predvolilna gesla socialistov: »To je Srbija« in »Tako treba«, nas je zjutraj zbudilo poročilo beograjske televizije, ki je po prvih podatkih že poročala o prepriljivi zmagi Slobodana Milosevića, socialistov in skoraj dvajsetih odstotkih glasov, oddanih za Vojislava Sesljo. Če je to res Srbija, potem ji gre slabše, kot si misli!

Ker občinske volilne komisije v Crni gori ne delajo z računalniki, se niso objavili niti približnih rezultatov predsedniških in parlamentarnih volitev. Se več, dan po volitvah ni bilo znano niti to, koliko volilcev je

prislo na volišca, novinarji pa so se morali zadovoljiti s približnimi podatki, da je v Crni gori na predsedniških in parlamentarnih volitvah volilno približno 70 odstotkov volilcev.

Zaradi pomanjkanja informacij so stranke zasule medije z lastnimi ocenami. Neodvisne ocen zagotavljajo, da na predsedniških volitvah vodi sedanji predsednik Momir Bulatović. Zelo veliko glasov pa je dobil član nekdanjega predsedstva Jugoslavije dr. Branko Kostić, takoj za njim pa predsednik Liberalne zveze Slavko Perović. Vse dosedanje napovedi so enotne v oceni, da se bo Bulatović v drugem krogu pomeril z dr. Kostićem.

Oba avstrijska opazovalca nedeljskih volitev v Srbiji Andreas Khol in Marijana Granditsch sta soglasala, da so bile volitve nedemokratske. Khol, poslanec Ljudske stranke v avstrijskem parlamentu, je dejal, da bi predsedniške volitve, če bi zmagal Milan Panić, priznal za veljavne. Samo v tem primeru bi bil tudi za to, da tako ZDA kot ZN podpreta Panicevo politiko. Poslanka Zele-nih Granditscheva pa je menila, da je treba volitve ne glede na rezultat razveljaviti, Panića pa označila za prisilno.

KNIN / OBLETNICA

Strah pred novo vojno

Leto dni po »osamosvojitvi« - Negotova usoda Krajine

NIKOLA DAMJANIĆ

KNIN - Ko so neznanci pred dnevi sredi Benkovca nekemu voditelju Babičeve Srbske demokratske stranke razstrelili avtomobil, je bilo slišati različne komentarje: »Cimprej je treba nadaljevati vojno proti Hrvatim, sicer se bomo Srbi pobili sami med sabo«. Hrvaška je presekana na dva dela, Krajina pa je z ozkim koridorjem povezana s Srbijo.

Orožja in oboroženih ljudi je vsaj za javnost bistveno manj kot pred meseci; »mejna območja« na obeh straneh nadzorujejo le pripadniki policije in Unproforja. »Dobro obveščeni viri« v Kninu trdijo, da je »na meji s Hrvaško vkopanih 150 tankov, ki čakajo na priložnost za napad. Različne razlage Vanceovega mirovnega nacrta so pripeljale do odkritih obtožb na račun

srbske strani. Pripadniki Unproforja so najbolj razočarani nad pomanjkljivo razorožitvijo in nasprotovanjem srbske strani umiku iz tako imenovanih rožnatih območij. Predsednik krajinske vlade Zdravko Zečević zatrjuje, da si srbska stran zeli čim dlje zadržati Unprofor na tem območju, »ki nikoli več ne bo hrvaško«. Enako misli tudi velika večina prebivalstva, ki sicer ni posebej navdušeno nad novo vojno s Hrvaško, vendar se ji ob morebitnem odhodu Unproforja ne bi bilo moč izogniti. Večina krajinikov je z negotovostjo spremljala dogajanje v Srbiji: izid volitev, pravijo, bo odločil o nadaljnji usodi Krajine. Če bo Milosević izgubil, bo treba izpeljati plebiscit za združitev z Republiko srbsko (BiH).

Obletnica krajinske oblasti (Foto: D.A. Gomez)

NOVICE

Zunanji ministri ES o krizi v nekdanji Jugoslaviji

BRUSELJ - V Bruslju so se v ponedeljek sestali zunanji ministri Evropske skupnosti, kjer so obravnavali politiko te skupnosti do reševanja jugoslovanskega vprašanja. Pred srečanjem so dejali, da bi Milosevićeva zmaga na predsedniških volitvah pomenila poostreitev ukrepov proti tako imenovani Zvezni republiki Jugoslaviji. Britanski minister Douglas Hurd je izjavil, da mora v Srbiji kmalu priti do korenitih sprememb, sicer bodo sprejeli se ostrejšje ukrepe proti Srbiji in Crni gori.

Nemški balkanolog Jens Reuter z Instituta za jugovzhodno Evropo v Münchnu je dejal, da bi zmaga srbskega predsednika Milosevića na volitvah lahko pomenila ponovno razplamtevanje bojev na Hrvaškem. »Milosević se nikakor ne bo odrekel geslu: Vsi Srbi v eni državi!« je poudaril Reuter. (STA, DPA)

Avstrijska ministrica o trpljenju žensk v BiH

DUNAJ - Ministrica za družinska vprašanja Avstrije Maria Rauch-Kallat je na ponedeljkovi tiskovni konferenci povedala, da se trpljenje žensk v Bosni in Hercegovini stopnjuje. Pogosti so primeri, ko morajo posiljene žene ubijajo ali pa jih prisilijo k samomoru. Zdravniki so povedali, da so številne ženske svoje posiljene hčere pobile.

Ministrica za ženska vprašanja Johanna Dohnal pa je zahtevala, da bi morali spolno zlorabljenim ženskam iz Bosne in Hercegovine na Dunaju nuditi zaščito. Ministrica Kallatova je zahtevala, da bi vse primere posilstev obravnavali na sodnem procesu, podobnem numberskem. (Hina)

Major zagovarja posredovanje, vendar je zadržan

LONDON - Britanski premier John Major se je v ponedeljek vrnil v London le delno pomirjen, saj mu je ameriški predsednik George Bush zagotovil, da britanski vojniki v primeru, če bodo vključeni v enote, ki bodo posredovale v Bosni in Hercegovini, ne bodo izpostavljeni mascevanju. Vendar pa, kot poroča Reuter, Major se vedno ne verjame v uspeh morebitnega posredovanja v BiH. Resolucijo Varnostnega sveta je Major podprl na Bushovo prigovarjanje. Britanski premier je poudaril, da je Velika Britanija glede mednarodnega vojaškega posredovanja zelo previdna. »Vendar pa si ne smemo zatiskati oči pred dogajanjem v Bosni.« je dejal Major. Britanski premier je med pogovori z ameriškim predsednikom večkrat poudaril, da so britanske modre celade in drugi vojniki v sklopu mirovnih sil ZN izpostavljene morebitnemu mascevanju srbske vojske. (Hina)

Poseben načrt oboroževanja jugoslovanske vojske

BEOGRAD - V skladu s programom preoblikovanja jugoslovanske vojske za obdobje od leta 1993 do 1995 so v Beogradu izdelali poseben načrt opremljanja vojske z orožjem in vojaško opremo. Skupine strokovnjakov pri vrhovnem poveljstvu so določile natančne količine opreme, ki bi morala nadomestiti zastarelo in poskodovano vojaško tehniko. Skupni stroški, ki bodo nastali z uresničevanjem tega nacrta, bodo leta 1993 znašali 188,1 milijarde dinarjev, 1994. leta 117,3 milijarde, leta 1995 pa 80 milijard dinarjev. (Tiker)

Upokojenci živijo v strahu

REKA - V Kvamerju so ubili že stiri upokojence, ki prejemajo pokojnine v lirah. Ker so te pokojnine vse bolj mamljiva vaba za številne kriminalce, upokojenci iz dneva v dan živijo v strahu. Po večmesečni preiskavi je reska policija odkrila skupino kriminalcev, ki je v bližini Opatije ubila sedemdesetletnega upokojenca Janka Kučela. Preiskava je pokazala, da so ga storilci, ki so vedeli, da prejema pokojnino v lirah, več dni zasledovali in ubili v stanovanju. Resko sodišče pa je že obsodilo Perico Jurica na 20 mesecev zapora. Oropal in ubil je deda 19-letnega prijatelja Roberta Jerčinovića, ki je prav tako sodeloval pri zločinu. Podobni motivi so vodili storilce, ki so na Cresu oropali in umorili zakonski par. (G. M.)

P I S M A I Z P E K L A

Prevara v modrem ali Satiš Nambijar se boji vojaškega posredovanja

KEMAL KURSPAHIĆ

dnarodno predstavo o tem, kaj se v tej državi zares dogaja, z nenehnimi izjavami, da tam »streljajo vsi« in da gre za »stoletno sovratstvo«.

»Ni treba, da bi se svet vmešaval v to etnično, versko in plemensko vojno,« je izjavljal celo takrat, ko so ga zaradi odkrite sovratnosti, ki jo je

izzval v Sarajevu zoper modre celade, predcasno razrešili dolžnosti v Bosni in Hercegovini.

Poleg MacKenziejevih izjav je Sarajevčane razjezila tudi pretirana ustrežljivost do srbskih vodij na Palah. Tako so modre celade odstopile svoj oklopni transporter gospe Biljani Plavšić, da

je lahko iz Sarajeva evakuirala svojo bližnjo družino, čeprav je bila v stabu sovratne vojske. To je povzročilo pravi poulični incident, ko so razbesneli meščani vozilo prepredili pot in skoraj sami sodili privilegiranim potnikom brez zobe resolucije.

Kot je v obkoljenem,

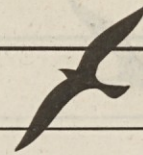

Medtem ko vplivni ljudje po svetu ponovno omenjajo morebitni vojaški poseg, s katerim bi zaustavili prelivanje krvi v BiH, je general Nambiar temu začel nasprotovati. Tako modre celade ponovno postajajo problem namesto rešitve. V dneh, ko obkoljeno Sarajevo vstopa v novi krog pekla, iz sveta prihajajo vztrajni glasovi o morebitnem vojaškem posegu, s katerim bi zaustavili prelivanje krvi v Bosni in Hercegovini, kot majhne božično-novoletne tolažbe, da mogoče vendarle nismo sami na svetu. Posebno obetavna napoved prihaja v obliki izjave generalnega sekretarja Manfreda Wömerja: »Pripravljeni smo storiti vse, kar je potrebno, če bo to zahteval Varnostni svet ZN.« Končno tisto, kar so Bosanci in Hercegovci pričakovali že lani? Ne, zdaj ni čas za veselje, kajti poveljnik modrih celad v nekdanji Jugoslaviji general Satiš Nambiar govori zoper vojaški poseg: »To bi lahko ogrozilo mirovne sile v Bosni in Hercegovini!« Dober argument, ni kaj. Namesto da bi oni poskrbeli za nas in za mir, jih skrbi zase.

Unprofor so v Sarajevu tik pred vojno pričakali z velikimi upi. Kmalu se je pokazalo, da so ta pričakovanja neutemeljena. Namesto da bi s svojo navzdocnostjo spodrezali krila agresorju, kakor hitro so se v Sarajevu oglašili prvi strelji, so njihovi pripadniki s svojo lahko oborožitvijo - zbežali v zaklonišča, Nambiar pa je kmalu premestil svoj

stab na varnejše mesto, v prestolnico agresije - Beograd. Takrat se je v Sarajevu prikazal kanadski general Louis MacKenzie, ki je najprej izzval začudenje, potem razočaranje, na koncu pa se odkrito sovratnost Sarajevčanov do Unproforja. Samoljubni Kanadčan je prevečkrat prebil prosti čas v cetniških starih na Lukavici in na Palah, njegove izjave pa so vse bolj poudarjale cetniško gostoljubnost, o kateri zdaj govorijo, da je vključevala tudi zabavo z nesrečnicami, zaprtimi v srbskih taboriščih zato, da bi jih posiljevali. To je vplivalo tudi na njegov odnos do vojaških dogajanj in njihovih akterjev, čeprav so njegovi delodajalci v Združenih narodih že davno vedeli, kdo je tu napadalec in kdo žrtve. Zato so tudi uvedli gospodarske sankcije zoper Srbijo. MacKenzie je z držo »objektivnosti, nevtralnosti in nepristranskosti«, ki naj bi mu jo nalagala vloga prinasaalca miru, začel izenačevati »strani v spopadu«.

Medtem ko je ves svet vedel, da gre tu za sovratnost zoper mednarodno priznano državo, najmlajšo članico Združenih narodov, ki se je - v imenu zamisljenega Milosevičevega velikosrbskega imperija - zacela v hipu, ko je Evropska skupnost priznala Bosno in Hercegovino, je kanadski general oblast te legitimne države obravnaval na povsem enak način kot samozvani stab napadalca na Palah. Tako je zameglil tudi me-

NOVICE

Ob stoletnici
Počitniške zveze Slovenije

LJUBLJANA - "Namen društva je, v počitnicah gojiti družno življenje in dijaki zivelj med svojimi člani in jim biti duševna in zabavna vez," je bilo eno izmed glavnih pravil ferialnega društva Sava, ustanovljenega pred sto leti v Ljubljani.

Po stotih letih je pravila nasledila strategija razvoja mladinskega turizma v Sloveniji. Počitniška zveza Slovenije (PZS) je prerasla v nacionalno mladinsko organizacijo, so povedali na novinarski konferenci ob stoletnici ustanovitve društva Sava. Predstavniki PZS so poleg kratke zgodovine predstavili tudi poglede na prihodnost Počitniške zveze Slovenije. Ta naj bi bila po njihovem mnenju deležna boljše pozicije v razvoju mladinskega turizma in v turizmu nasploh, članstvo v mednarodni organizaciji IYHF (International Youth Hotels Federation) pa jim bo omogočilo večji dostop do znanja na področju mladinskega turizma ter številne druge ugodnosti kot je finančna podpora za izvajanje programov, gradnjo objektov in izobraževanje kadrov. (N.P.)

Javna dela za resocializacijo

SMARJE PRI JELSAH - Lani in letos je tukajšnja občina, v sodelovanju z zavodom za zaposlovanje in ministrstvom za delo, pripravila več javnih del. Marjan Drogenik, podpredsednik smarske vlade za gospodarstvo, pravi, da so v javna dela vključevali predvsem tiste nezaposlene delavce z borce, ki so že dalj časa brez dela, saj tuje izkušnje kažejo, da pri dalj časa nezaposlenih ljudeh, upade tudi sposobnost vključitve v nova delovna okolja. Z javnimi deli so letos sanirali črna odlagališča odpadkov, urejali brežine potokov in rek, urejali robove cest, sanirali okolico samostana v Olimju, sanirali grad Podsreda in spominski park v Trebcah, vse leto pa z ljudmi, vključenimi v javna dela, nudijo socialno pomoč na domu. Tako so letos zaposlovali do 30 delavcev, ki so z opravljanjem javnih del izboljševali tudi svoje prejemke. (B. P.)

Magajna o prisluškovalni aferi

LJUBLJANA - Kot član komisije za nadzorstvo nad zakonitostjo dela Varnostno informativne službe je Andrej Magajna javnost seznanil s svojim ločenim mnenjem o prisluškovalni aferi. Magajna je zatrdil, da posebna delovna komisija ni ugotovila kršitve uporabe metod in sredstev, ki jih je uporabljala Varnostno informativna služba. Ob tem je Magajna opozoril, da je bila celotna afeta očitno izrabljena v predvolilni kampanji z namenom obračunati s posameznimi ministri, ki so istocasno tudi vodje političnih strank. (STA)

DRŽAVNI ZBOR / POSLOVNIK

»V prejšnjem mandatu
sva bila enakopravna«

Zmago Jelinčič je tudi včeraj nasprotoval, da bi poslanca narodnosti imela lastno poslansko skupino

IVANKA MIHELČIČ

Ceprav so se predstavniki parlamentarnih strank včeraj ponovno sestali na delovnem in za javnost zaprtem sestanku z namenom, da bi potrdili čistopis začasnega poslovnika državnega zbora, pa se je vsa stvar ponovno zapletla glede možnosti, da se poslancema italijanske in madžarske narodnosti omogoči ustanovitve lastne poslanske skupine, ki bo enakopravno sodelovala v organizaciji in koordinaciji skupščinskega dela.

S privolitvijo predsednika skupščine Franceta Bučarja sta se včerajšnje seje udeležila tudi oba predstavnika narodnosti Marija Poszonec in Roberto Batteli, najbolj »vroc« dialog pa sta imela s predsednikom SNS Zmagom Jelinčičem. Vecurno sejo so končali s kompromisno rešitvijo, po kateri Poszoncevi in Batteliju sicer niso omogočili ustanovitve poslanske skupine, zagotovili pa so jim neki minimum pravic; vključevanje obeh poslancev narodnosti v delo komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve ter v poslovniško komisijo, sodelovala pa bosta tudi pri delu vodij poslanskih skupin, ko bo slo za dogovore o dnevnih redih sej državnega zbora ter glede organizacije dela parlamenta nasploh.

Po končani seji nam je Roberto Batteli dejal, da sta se s predstavnikoma Madžarov uspela z zamudo vključiti v razpravo in zagotoviti svojo navzočnost tudi v prihodnje, problem

Roberto Batteli (Foto:S.Živilović/TRIO)

njunega statusa pa bosta poskušala dokončno urediti se pri oblikovanju besedila stalnega poslovnika državnega zbora. Marija Poszonec je dodala, da sta bila doslej z Battelijem dejansko enakopravna člana parlamenta. »V prejšnjem sklicu niti eno samo minuto nisem imela občutka, da nisem enakopravna z drugimi, že danes pa to krepko cutim,« je pojasnila Poszonceva in dodala, da je to v nasprotju z vsem, s čimer je Slovenija zaslovela po svetu.

Zmago Jelinčič je vso zadevo komentiral z besedami, da manjšina nihče ne krati pravic, ki jim gre do po ustavi, zdi pa se mu »nepravilno in neposredno do slovenskega naroda, da imata poslanca narodnosti več pravic od drugih po-

slancev«. To je pojasnil z argumentom, da so imeli pripadniki narodnosti možnost voliti svoje predstavnike prek strankarskih list, volili pa so tudi svoja zastopnika v parlament, ki skrbita za specifične interese narodnosti.

Drugih sprememb zasnove poslovnika državnega zbora včeraj ni doživel, predstavniki parlamentarnih strank pa so uskladili predloge glede sestave nekaterih parlamentarnih komisij. Dorečena je zlasti mandatno-imunitetna komisija (za predsednika so predlagali Miroslava Mozetiča (SKD), za podpredsednika pa Andreja Lenarčiča (SNS), KVIAZ (za predsednika so predlagali Toneta Anderliča, LDS), poslovniška komisija in volilna komisija.

»danes pojavila zamisel o desnosredinski vladi z Drnovskom kot mandatarjem«. Skorajda vidno razočarani kršćanski demokrati so ponovili, da je nesmiselna konkurenca starih strank z zelo podobnim programom in povedali, da se vedno upajo v združitve desne sredine. »To bi nam dalo moč,« je dejal Lojze Peterle, »kajti nismo se borili za to, da bi bili v opoziciji.« Kršćanski demokrati tudi menijo, da sinocnja odločitev starih strank ne bo vplivala na pogajanja o vladni koaliciji.

Kar pa je seveda malo verjetno - že danes bo namreč LDS odločala o tem, s katerimi strankami bo sestavljala vlado. Tako je - če se Drnovšek in Peterle zaradi »spremenjenih okoliščin« zadnji hip ne bosta dogovorila drugače - se vedno najbolj verjetna levosredinska koalicija.

Desnosredinska vlada skupaj z liberalnimi demokrati, o kateri je sinocni govoril Podobnik, namreč skoraj ni mogoca. Prvic zato, ker se liberalni demokrati zagotovo ne bodo povezovali z Jelinčičevo nacionalno stranko in drugic zato, ker bi se s koalicijo s SNS tudi kršćanski demokrati težko strinjali. Po naših informacijah je

ljudska stranka sicer precej navdušena nad sodelovanjem z nacionalno stranko in je tudi na pogajanja o združitvi omenjala Jelinčičevo stranko kot eno od možnih »partneric«. To najbrz pomeni, da bosta ljudska stranka in nacionalna stranka v parlamentu, čeprav v opoziciji, dobro sodelovali.

Pet strank, ki so se privolile v sodelovanje v novi vladi, pa je včeraj nadaljevalo pogajanja. Janez Drnovšek se je ločeno pogovarjal z Jožetom Pučnikom, Igorjem Bavčarjem, Dušanom Plutom in Cirilom Ribičicem. Ti pogovori so bili, kot smo izvedeli, zelo konkretni. Stranke so povedale, »kako si predstavljajo svoje sodelovanje v vladi«, torej, katera ministrstva jih zanimajo. Nasi viri sporočajo, da je vlada tako rekoč »ze sestavljena« in da so ministrstva razdeljena. Spet drugi pa trdijo, da bodo pogajanja tudi tokrat, tako kot spomladi, silno težavna in verjetno tudi dolgotrajna, saj so vsi postavili najvišje možne zahteve. Združena lista se sklicuje na dober volilni rezultat, drugim trem strankam pa daje veliko pogajal-

STRANKE / KOALICIJE

Danes znana vlada?

Pogajanja o takojšnji združitvi štirih strank desnega centra (SKD, SLS, NDS, GS) za zdaj niso uspela - Drnovšek nadaljeval pogajanja, Svet LDS pa bo danes odločal o koaliciji

TANJA STARIC

sko moč razporeditev poslanskih sedežev. Levosredinsko koalicijo je namreč mogoče sestaviti samo z vsemi petimi strankami; ce bi samo

ena od njih »odpovedala sodelovanje«, vlada ne bi imela večinske podpore v parlamentu. Zato je seveda razumljivo, da bi vključitev

kršćanskih demokratov omogočila mandatarju neprimerno večji manevrski prostor. Janez Drnovšek in Lojze Peterle sta se, po naših informacijah, včeraj srečala trikrat. Zadnjič naj bi se slišala pozno zvečer, po

sestanku četverice desnih strank. Natančna vsebina pogovorov ni znana, vendar bo vse jasno danes, potem ko bo svet liberalnih demokratov odločil, s katerimi strankami se bo LDS povežala v koalicijo.

Ljudske kršćansko demokratske stranke še ne bo (FOTO:Aleš Pavletič/TRIO)

PRESEDSTVO / SEJA

Zadnje odločitve
predsedstva

Predsedstvo RS se je včeraj sestalo na predvidoma zadnji seji pred iztekom mandata. Marka Kosina so imenovali za izrednega in pooblaščen-

ga veleposlanika RS v Republiki Grčiji s sedežem v Rimu. Predsedstvo je izdalo tudi agraman za akreditacijo veleposlanika Tajske v Avstriji Som-

boona Sangiambuta tudi za RS. Obravnavali so še delovno besedilo predloga za izdajo zakona o odlikovanjih RS s tezami za osnutek zakona.

Se zadnjič skupaj (Foto:Jože Suhadolnik/TRIO)

DELOVNO PRAVO / SINDIKATI

Zakonodaja omogoča kršitve
pravic zaposlenih

Polozaj zaposlenih je vse slabši, postopki na sodiščih združenega dela pa vse daljši. Na sodno odločbo mora posameznik, ki se je pritožil zaradi kršitve pravic iz delovnega razmerja, čakati tudi do stiri leta. Zaposleni, ki so ostali v podjetjih po odpustitvi visoka delavcev, pa morajo opravljati isti obseg dela v enakem času. Postalno je pravilo, da upokojeni vodstveni delavci delajo po pogodbi, na Zavodih za zaposlovanje pa je vedno več visoko izobraženih iskalec prve zaposlitve. Za-

konodaja dopusca, da delodajalci zaposlujejo pogodbeno ali pa za določen čas, država pa iz tako pridobljenega dohodka ne pobira davkov.

»To je neznosna lahkost kršenja pravic«, je dejal član vodstva Zveze svobodnih sindikatov in poslanec v državnem svetu Gregor Miklič. Zato bo ZSS v parlamentu skušala oblikovati lobi, ki bi vplival na spremembo zakonodaje o delovnih sodiščih, o soupravljanju, stečaju in o kolektivnih pogodbah. (B.M.)

NOVINARSKA KONFERENCA / SLS

Ali v Sloveniji ni več
Slovencev?

Nedopustno je, da za pridobitev slovenskega državljanstva ni potrebno navesti dosedanjega

MAJDA VUKELIČ

Slovenska ljudska stranka je dobila podatke, da je bila prejšnji teden iz registra državljanov crtana doloba o narodnosti, kar naj bi pomenilo, da v Sloveniji ni več Slovencev. Informacijo so preverili in ugotovili, da je to res, čeprav niso imeli vplogleda v osebne podatke.

Za zdaj v Ljudski stranki se ne vedo, po čigavem navodilu so to storili. Menijo, da bodo to v kratkem zvedeli, da na včerajšnji novinarski konferenci, ki je bila namenjena tudi stališčem slovenske administracije ob zadnji resoluciji Organizacije

združenih narodov o vojni v Bosni in Hercegovini dejal predsednik Ljudske stranke Marjan Podobnik. Povedal je, naj bi bilo po novem odloku dopustno, da novim proslcem za slovensko državljanstvo ni treba navajati dosedanjega državljanstva, v nobenem primeru pa to ne more veljati za nazaj.

Slovenska ljudska stranka si bo prizadevala, da to vprašanje obravnava tudi državni zbor.

Kar zadeva stališča slovenske diplomacije do vojne v Bosni in Hercegovini, je Marjan Podobnik poudaril, da bi morala Slovenija ak-

tivno sodelovati pri razreševanju tamkajšnjih konfliktov. Zato ni sprejemljivo, da nasa diplomacija ob sprejemu zadnje resolucije v Organizaciji združenih narodov ni bila ena od njenih predlagateljic, čeprav so se članice Evropske skupnosti vzdržale glasovanja.

Nasa država ima namreč tudi moralno dolžnost, da vpliva na razreševanje krize v Bosni in Hercegovini. Tudi o slovenski politiki do tamkajšnje vojne naj bi - tako bo predlagala Ljudska stranka - razpravljajal parlament, je se povedal Marjan Podobnik.

VOLITVE / EKOLOŠKO GIBANJE

Kljub majhni podpori so zadovoljni z volilnim izidom

Slovensko ekološko gibanje je na volitvah dobilo 0,70 odstotka glasov, kar je glede na kratek čas delovanja in ob skromnih finančnih sredstvih, namenjenih za volilno kampanjo, dober rezultat, je na današnji tiskovni konferenci ocenil tajnik SEG Karel Lipič.

Gibanje, ki je bilo ustanovljeno septembra letos, se je javnosti predstavilo s svojim ekološko-naravovarstvenim programom, v katerem je na vlado, ministrstvo in sredstva javnega obveščanja naslovilo več kot 30 pobud, protestov in zahtev. Med drugim so se člani SEG udeležili razgo-

vora s krajani Kungote zaradi ekološko sporne sirtve gramoznice, pripravili shod krajanov Radec zaradi predčasnega odprtja HE Vrholovo...

SEG v letu 1993 načrtuje, da bi po občinah in območjih organiziralo svoje odbore, načrtuje sodelovanje z Zvezo potrošnikov in z ZVOS, na srednjih solah mislijo pripravljati ekološke kvize, v dogovoru s proračunom RS bi lahko organizirali pogozdovne akcije, ustanavljajo pa tudi projektne skupine za sanacijo Blejskega jezera, zivinskih farm, za odprtje HE Vrholovo. (M. J.)

(Foto:Aleš Pavletič/TRIO)

DUNAJ / VRANITZKY IN KLESTIL OB KONCU LETA

V Evropsko skupnost samo s konsenzom

1. in 2. februarja pogajanja za vstop Avstrije v ES

KOROŠKA / SPÖ - VOLITVE

IVAN LUKAN

Samo 13. mesto za Blatnikovo

CELOVEC - Ana Blatnik, slovenska kandidatka za deželni zbor, na predvolitvah socialdemokratske stranke v okraju Celovec - dezela ni dosegla zazeljenega rezultata. 35-letna učiteljica iz Bilcovsa je po včeraj objavljenih rezultatih med 16 kandidatkami in kandidati zasedla 13. mesto, tako da uvrstitev na izglednem mestu na deželni kandidatni listi SPÖ preko okraja ni več možna. Odločitev sedaj pripada vodstvu oziroma predsedniku stranke, ki ima na izbiri štiri mesta, na katera lahko imenuje osebe, ki so za stranko nujno potrebne. Ta odločitev pa bo padla sele v januarju prihodnjega leta.

DUNAJ - Avstrijski zvezni predsednik Thomas Klestil je v nedeljo zavzel stališče do najkualnejših vprašanj, hkrati je potegnil neko prvo bilanco svojega predsedništva. Glavna notranje-politična izpoved avstrijskega predsednika je zadevala vprašanje odnosov med Avstrijo in Evropsko skupnostjo: glede vstopa Avstrije v Evropsko skupnost si Klestil zeli "nacionalni konsenz". Temu je se dodal, da je vstop "edina pravilna linija za uspešno bodočnost Avstrije, tudi glede vprašanja njene varnosti". Sicer pa so prav včeraj v Bruslju sporočili, da se bodo pogajanja za vstop Avstrije v ES začela 1. in 2. februarja, po koncu sestanka zunanjih ministrov dvanajsterice.

Avstrijski predsednik je govoril tudi o vojni na ozemlju bivše Jugoslavije. Poudaril je, da je Evropa bila prepozno pripravljena spoznavati razsežnost tragedije.

V zvezi s Haiderjevim referendumom o tujcih v Avstriji pa je avstrijski zvezni predsednik menil, da taka politična poteza nikakor ne pomeni rešitev problema. Klestil je s tem v zvezi tudi odkril, da je želel "za kulisa-

mi" prepreciti izvedbo takega referenduma, da pa mu to ni uspelo. Zato je tudi izjavil, da se strinja z vsebinskimi cilji akcije "SOS-soclovek", ki je bila ustanovljena kot protitež k Haiderjevemu referendumu. Zvezni kancler Franz Vranitzky pa je v razgovoru z največjim avstrijskim dnevnikom "Neue Kronenzeitung" predstavil nekaj najpomembnejših točk vladnega programa na področju gospodarstva za leto 1993. Dejal je, da kljub mracnim napovedim raziskovalcev "ni vzroka, da bi vlada obupala". Obratno, šef avstrijske koalicijske vlade je prepričan, da bo boj proti konjunkturni krizi uspešen, če bodo izpeljani ukrepi, ki jih vlada načrtuje.

Kot najnujnejše ukrepe, ki jih bo treba sprejeti, je Vranitzky imenoval pospeševanje podpravljenosti industrije ("Motor avstrijskega izvoza"), pomoč za majhna in srednja podjetja ter za turizem, javne investicije za gradnjo cest, železniskih povezav, itd. Načrtovanje konjunkturalne naj bi zavrl tudi poseben sklad za pospeševanje gospodarske izmenjave med zahodom in vzhodom.

DUNAJ / VSTOP V ES

Sodniki zreli za Evropo

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Avstrijsko pravosodje je zrelo za Evropo. To je bila ena izmed osrednjih izpovedi na tiskovni konferenci Združenja avstrijskih sodnikov. Javnosti so se predstavili novi predsednik združenja dr. Josef Klingler ter podpredsednik dr. Barbara Heligo in dr. Wolfgang Jedlicka.

Okoli 1600 zakonov mora Avstrija prilagoditi evropskim smernicam v zvezi s pristopom k Evropskemu gospodarskemu prostoru (EGP) v naslednjem letu. Sprememba avstrijske zakonodaje zadeva določena področja - predvsem agrarno gospodarstvo, trgovino in promet robe, sprememb na področju sodstva pa bo le malo, saj se avstrijsko sodstvo po Klinglerjevih besedah že dolgo orientira po evropskih standardih. Večji problem vidijo predstavniki avstrijskih sodnikov v dejstvu, da bo Avstrija z vstopom v EGP avtomatično prevzela tudi okoli 1300 že obstoječih pravnih norm EGP, s katerimi avstrijska sodišča se nimajo izkušeni. Dober primer so na primer norme za jamstvo pri proizvodih - sodniki kritizirajo, da njihov delodajalec - republika - tozadevno ne

ukrepa ter sodnike glede solanja in priprav na te spremembe prepušča lastni iniciativnosti.

Predstavniki sodnikov so na tiskovni konferenci tudi zavrnil napade strani Zastopstva avstrijskih odvetnikov. Le-to je začetek tedna očitavalo sodnikom, da se pristransko vmesavajo v potek sodnih obravnav, in da Avstriji spet vračajo čas inkvizicijskih procesov z uzaljenimi sodniki, ce morajo nekoga oprostiti obtožbe. Takšni očitki da niso na mestu, pravijo Klingler in njegovi namestniki. Delo sodnikov je dejansko čedalje težje, saj narasajočemu številu obravnav, administrativnih in svetovalnih dejavnosti sodnikov ne sledijo ze prepotrebni koraki v smer infrastrukturne in personalne izgradnje avstrijskega sodstva. Predsednik združenja sodnikov je zahteval tudi institucionalizirano upoštevanje sodnikov pri izdelavi novih zakonov - "iz vsakodnevnih praks in rutine", tako Klingler, "dobro poznamo pomanjkljivosti, zakonske vrzeli in nejasna določila v zakonodaji". Združenje bo tozadevno sprožilo pogo-vore z vodstvi parlamentarnih klubov.

NOVICE

Desničarji podtaknili požar v hiši zelenega poslanca Voggenhuberja?

SALZBURG - V noci na soboto so doslej neznani storilci podtaknili požar v hiši poslanca Zeleno alternative Johannesa Voggenhuberja. To je sporočila državna policija. Voggenhuber, eden najvidnejših zastopnikov zelenega gibanja v Avstriji, je bil ob času požara na sejanju avstrijskega parlamenta na Dunaju, v hiši pa so bili njegova žena in oba sinova, katerim se pa ni kaj zgodilo. Tudi materialna škoda ni velika. Državna policija je ze začela z raziskavo, nadaljnjih informacij pa je preprečila. Voggenhuber je v zadnjem času dobil več anonimnih groženj, v katerih je bilo napovedano, »da se bo kaj zgodilo«. Voggenhuber sam domneva, da je storilce treba iskati »na desnem področju«.

Vložena obtožba proti skrajnemu desničarju Küsslu

DUNAJ - Državno tožilstvo na Dunaju je vložilo obtožbo proti skrajnemu desničarju Küsslu (33). Küssla so januarja letos zaprli zaradi izjav, ki jih je dal televizijskim postajam »Tele 5« in »ABC-Nightline« in v katerih je propagiral neonacistično miselnost. Kazenski okvir za širjenje neonacistične miselnosti sega v Avstriji do dosmrtnega zapora.

Poročilo o reviziji konjunkturalne napovedi

DUNAJ - Vodja Avstrijskega inštituta za gospodarske raziskave (WIFO) Helmut Kramer je podal ze nekaj dni z napetostjo pričakovano poročilo o reviziji dosedanje konjunkturalne prognoze. 1993 bo gospodarska rast v Avstriji dosegla najnižjo točko, 1994 pa naj bi si gospodarstvo spet nekoliko opomoglo od krize. Namesto najprej domnevanih dveh odstotkov bo gospodarska rast znašala v naslednjem letu samo četrt odstotka. Eden izmed poglavitnih razlogov: upadanje nemške konjunkturalne in produkcije. Kramer zvezni vladi svetuje, naj zaenkrat opusti linijo konsolidacije bidžeta - prizadebo gospodarstvo zdaj potrebuje finančne podpore. Revizija konjunkturalne prognoze bo imela posledice tudi za načrtovani budoči deficit v državnem bidžetu - ta bo po pričakovanju strokovnjakov realno višji od predvidenih 61 milijard šilingov. (IS)

Občni zbor MePZ Jakob Petelin Gallus

CELOVEC - V Slomskovem domu Mohorjeve je Mešani pevski zbor Jakob Petelin Gallus priredil svoj redni občni zbor. Za predsednico je bila ponovno izvoljena Milena Kupper, podpredsednica je Pepca Uznik, tajnik pa Miha Vrbinč. Največji uspehi zbora v pretekli dobi so bili organizacija in izvedba Gallusovega leta. Letošnja turneja k Slovincem v Argentino, ter številni nastopi na Koroskem, v Avstriji, v Sloveniji in v drugih sosednjih državah. Glavno nalogo za leto 1993, katero si je dal zbor pod vodstvom profesorja Jozeta Rupitza, so Slomskove večernice, ki jih pevci želijo predstaviti v okviru tradicionalnega koncerta KKZ "Koroška poje".

Zveza slovenskih žena za begunce

CELOVEC - Po zelo uspehi akciji zbiranja toplih oblatic in obutve za otroke v begunskem centru v Mezi in predaji v novembru t.l., je Zveza slovenskih žena na Koroskem prejšnji petek ze drugič obdarovala meziške begunce. Zene so se odločile zbrati igrače in druge otroške potrebščine, same so napekle velike količine peciva, iz zbranega denarja pa so nakupile lepa darila tudi za odrasle begunce.

Ob sodelovanju občinskega odbora Rdečega križa Ravne na Koroskem, socialne službe ter medresorske komisije za begunce, je bila prijetna slovesnost v hotelu Peca v Mezi. Begunce je pozdravila in jim zazelela skorajšno vrnitev domov in več sreče v prihodnjem letu predsednica zveze slovenskih žena Milena Gröblacher. V priložnostnem kulturnem programu je iz avstrijske Koroške nastopil otroški tercet iz Galicije ter zborček begunskih otrok. Znam sta se za izkazano solidarnost zahvalila predsednik medresorske komisije Alojz Gorse in begunec Safet Ljubović iz Sarajeva. Doslednji akciji, ki ju je vodila prizadevna tajnica Zveze slovenskih žena Milka Kokot, sta v obojestransko zadovoljstvo povsem uspeli. (H.V.)

Bosanec umoril rojaka?

CELOVEC - Sredi mesta je v nedeljo popoldne prišlo do umora 30-letnega Bosanca. Umoril naj bi ga rojak in sodelavec, s katerim je skupaj stanoval. Osumljenega so aretirali in pripeljali v zapor deželnega sodišča. Potek zločina kriminalna policija se raziskuje, po vsej verjetnosti pa je umora osumljeni Bosanec najprej ubil in ga potem vrgel iz okna v prvem nadstropju na pločnik. Motiv za zločin se ni znan.

Smrtna nesreča smučarja

SALZBURG - 24-letni smučar Peter Wirmsberger se je včeraj smrtno povesretil. Potem ko je zmagal na tekmi za salzbursko deželno prvenstvo v Altenmarktu se je Wirmsberger med prostim smučanjem zaletel v neko ograjo in pri prici izgubil življenje.

CERKEV / PARLAMENT SLOVENCEV

Z okroglo mizo uvod v razpravo

IVAN LUKAN

CELOVEC - Janko Merkac, tajnik Katoliške akcije, se je v razpravi o parlamentu koroskih Slovinccev zavzel za ustanovitev okrogle mize, na katero bi povabili vse slovenske interesne skupine, ki so nadregionalno organizirane. V razgovoru z verskim listom "Nedelja" Merkac meni, da je "razveseljivo, da skušamo organizacijski model, ki je temeljil na ideoloških pozicijah, spremeniti v nevtralnejšo obliko, nikakor pa te nove oblike ne smemo spet ideologizirati". Vprašanje je, kako omogočiti ljudem, ki se združujejo na podlagi

vrednot, političnih in moralnih ciljev, da od vsega začetka enakopravno sodelujejo pri oblikovanju parlamenta koroskih Slovinccev, je poudaril tajnik (slovenske) Katoliške mladine.

Iskanje po novih oblikah zastopstva koroskih Slovinccev je pozitivno ocenil tudi ravnatelj Slovenskega dušnopastirskega urada Joze Marketz. Dejal je, da pozdravlja razvoj, da bi na političnem področju prišlo do "demokracije izvoljenega zastopstva koroskih Slovinccev, ki bi delovalo za utrditev identitete koroskih Slovinccev in jih zastopalo na avstrijski, kakor tudi

na koroski ravni, pa tudi v odnosih s Slovenijo". Dodal je, da temu, da tako kakor je sedaj storjeni korak pozitiven, tako je odprtih še mnogo vprašanj, saj imajo slovenski interesi siršo osnovo in obsegajo tudi vse tiste, ki se ne priznavajo k organizacijskim strukturam koroskih Slovinccev.

Kot znano je predlog za parlament koroskih Slovinccev sprejel Narodni svet koroskih Slovinccev na obnem zboru 13. decembra v Celovcu, znotraj manjšine pa so o predlogu mnenja se deljena: nekateri ga podpirajo, drugi pa imajo o njem pomisleke.

KOROŠKA / SMUČARSKA SEZONA SE JE ZAČELA

Sneg vabi

Zimska sezona se je komaj dobro začela, na zasneženih koroskih smučiščih pa je že zelo živahno.

GRADEC / KLUB SLOVENSKEH ŠTUDENTOV

Razočaranje nad narodnostno politiko Slovinccev na Koroskem

IGOR SCHELLANDER

GRADEC - Na obnem zboru Kluba slovenskih študentk in študentov v Gradcu je bil za predsednika ponovno izvoljen Peter Wuzella. Odbor steje po novem skoraj 20 ljudi, kar je v primerjavi z zadnjim odborom več kot podvojitve. Na novo so ustanovili referate za sport, arhiv, javno obveščanje za ženske zadeve.

Iz poročila predsednika za preteklo mandatno dobo je bilo raz-

vidno, da je klubsko življenje, kljub personalno sibi zasledbi, bilo zelo razgibano. To pestrost klubskega delovanja sta pohvalila tudi gosta iz Celovca, tajnik NSKS Franc Wendenig, in zastopnik celovskih študentov, Adrian Kert. Sodelovanje s celovskimi klubom je bilo zadovoljivo, manj razviti pa so bili stiki z dunajskimi kolegi. Na obnem zboru je bilo tudi poudarjeno, da je med graskimi stu-

denti zanimanje za politično diskusijo in aktivno vključevanje v politične procese slovenske narodnostne skupnosti na Koroskem, znatno upadlo. Vzrokov da je več, glavni pa je, da pogovori o spremembah notranjih političnih struktur koroskih Slovinccev potekajo "enostransko in elitarno, kjer ni širšega konsenza in kjer polarizacija preprečuje vsakršno demokratično obnašanje".

PRIREDITVE

Danes, 22. decembra
CELOVEC
Mohorjeva ljudska sola: ob 17. uri predstavitev prve kasete »Ta sopek nikar ne ovene« solskega zbora Mohorjeve ljudske sole in božičnega koledarja.

Sobota, 26. decembra
ZELEZNA KAPLA
Farna dvorana: ob 14.30 Božični koncert z ljubljanskim oktetom.

STEVEN
Pred famo cerkvi: ob 11. uri blagoslovitev konj.
LOČE OB BASKEM JEZERU
Gostilna Prusnik: ob 19.30 predvajanje diaprojektivov Janeza Bizjaka: Slovenske gore, Aljaska - Mount Mc Kinley. Sledilo bo družabno srečanje SPD Jopa Basko jezera.

SELE
Farni dom: ob 14.30 slavnostna prireditve ob 90-letnici kulturnega delovanja v Selah. Nastopajo MePZ Sele, ansambel glasbene sole, mladinska skupina SPD Herman Velik, folklorna skupina Planina. Na ogled bo tudi razstava slik iz 90-letnega delovanja kulturnih društev.
Gostilna Malle: ob 19. uri sportni ples - igra ansambel Obzorje iz Slovenije.

BILČOVŠ / TRADICIONALNI KOLEDAR

SPZ predstavila knjižni dar 1993

Predstavitve so se udeležili tunc nekateri avtorji knjig knjižne zbirke

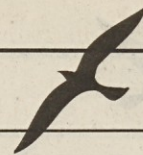
IVAN LUKAN

sednik SPZ Gustav Brumnik, ter člani domačega kulturnega društva "Bilka".

Knjižni dar SPZ vsebuje poleg tradicionalnega koledarja (letos s prispevki na aktualno temo interkulturalnost in nacionalizem ter z obsežnim servisnim delom) se knjigo "Posvet, ki jo piše življenje" domačega (bistrskega) avtorja Cirila Rudolfa, ki bo letos praznoval svojo 90-letnico, zbirko koroskih ljudskih pesmi, pravljic in pripo-

vedk Vinka Möderndorferja, dva zvezka po štiri zgodbe za otroke z naslovom "Lev in Mis" avtorja Jurija Opetnika (ilustracije Stanko Sadjak), didaktična učila (karte) kotmirske učiteljice Reziške Iskre, ter glasbeno kaseto MoPZ "Valentin Polansek" z Obirskega s koroskimi slovenskimi pesmi. Knjigi "Pol stoletja kasneje" avtorja Lada Ambrozica-Novljana ter avtobiografska knjiga "Zapiski iz življenja Josipa Rusa" Veljka Rusa dopolnjujeta obsežen knjižni dar, ki stane 480 šilingov.

BILČOVŠ - Slovenska prosvetna zveza je pretekli petek pri Miklavžu predstavila svoj knjižni dar za leto 1993, ki je izšel pri založbi "Drava". Dar je predstavil tajnik Janko Malle, predstaviti pa so prisostvovali tudi nekateri avtorji knjig knjižnega dara, med njimi Lado Ambrozic-Novljan, avtor knjige "Pol stoletja kasneje", koroski avtorji, podpredsednik društva koroskih Slovinccev v Ljubljani, Ursic, predsednik Stokovnega združenja dvojezičnih učiteljev Franc Kukovica, pred-

NOVICE

V Evropo Danska sploh ne bi smela

KØBENHAVN - Danski državni primanjkljaj je višji od tistega, ki ga je navajala sredinsko-desničarska vlada. Po pisanju konservativnega Berlingske Tidende je 31. decembra 1991 znesel državni primanjkljaj kar 571 milijard danskih kron (131 tisoč milijard lir), kar je 68% bruto narodnega dohodka. Po normah Evropske skupnosti Danska sploh ne bi smela vstopiti v politično in denarno unijo, ker njen dolg presega 60% narodnega dohodka. Po pisanju časopisa ni izgledov, da bi Danska zmanjšala svoj primanjkljaj, še več, leta 1993 bo po vsej verjetnosti znesel že 74% bruto narodnega dohodka. Danci so torej na referendumu zavrnili maastrichtski sporazum, ne da bi vedeli, da jim ta sporazum v bistvu preperečuje, da bi se se tesneje pridružili Evropi.

Kaj razmišljajo moški in kaj ženske

SYDNEY - »Kaj misliš dragi?« Ženske rade zastavljajo to vprašanje, ki ga moške nočejo slišati, ker običajno pretrga njihovo spolno fantaziranje. To je ena od ugotovitev studije avstralske psihologinje Amande Gore v knjigi »Stress busters« (Ubijalci stresa), v kateri navaja, kako oba spola različno misli in komunicirata. Ko so moške zamisljeni in odsotni, običajno premišlujejo o svoji karieri, o sportu in o spolnosti, v manjši meri o staranju in plesi. Ženske dober del svojih razmišljanj posvečajo brezosebni stvarim, ostalo delijo s spolnimi fantazijami in mislim o staranju. To pa se ne pomeni, da so moške nergaci in egoisti, da so obsedeni s spolnostjo, navaja Gorejeva. Moške so le negotovi in občutljivi, rabijo spodbudo in obcudovanje. Ženske bi se morale navaditi, da si vsak moški želi predvsem, da mu ženska reče: »Nisi ti kriv.«

Lovec ubil lovca ki je posnemal purana

OSTEEN (FLORIDA) - Tako dobro je posnemal puranji ljubezenski klic, da ga je neki lovec zamenjal za purana in ga ubil. Tragična usoda se je zgodila 31-letnemu Michaelu Kellyju, ki se je z bratom in nečakom podal na lov. Da bi priklical purane, je Kelly sorodnikoma pokazal svojo večnino, a njegov klic je onemel v grlu, saj ga je v glavo zadel strel nekega lovca.

Norveška predlaga skupno evropsko pobudo proti rasizmu in ksenofobiji

OSLO - Predsednica norveške vlade Gro Harlem Brundtland bo na februarskem zasedanju Evropskega sveta predlagala, naj Evropa sprejme skupno pobudo v boju proti rasizmu in ksenofobiji.

ITALIJA / NOVA STRATEGIJA

Proti kriminalcem z zaplembami

Sodstvo odvzema »nezakonito pridobljeno premoženje« kamoristom in mafijcem

CASERTA - Agenti kvesture iz Caserte so po nalogu sodstva iz kraja Santa Maria Capua Vetere zaplenili 43-letnemu kamorističnemu kolovalcu klana Lubrano-Nuvoleta Giuseppeu Papi za 20 milijard lir »neopravičeno pridobljeno premoženje«. Preiskava je namreč ugotovila, da je zaplenjeno premoženje rezultat nezakonitih poslov Papija in njegovih. Papijevo premoženje je namreč raslo z njegovim napredovanjem v klanu Lubrano-Nuvoleta, tako da si je v nekaj letih »zaslužil« stiri vile, precej zemljišč, ukvarjal pa se je tudi s konjerejo.

Včerajšnja zaplemba nedvomno priča, da je italijansko sodstvo od-

ločneje stopilo v boj proti organiziranemu kriminalu, in to ne samo proti voditeljem kamorističnih in mafijskih klanov temveč tudi proti vmesnim členom v hierarhiji organiziranega kriminala. Pred desetimi dnevi so prav tako agenti iz Caserte zaplenili kar za 100 milijard lir premoženja raznim pripadnikom kamorističnih klanov Zagarria in Schiavone. Tudi v tem primeru je slo za »neopravičeno pridobljeno premoženje«, ki so si ga zagotovili posamezniki s prepuščanjem z mamili, z ropi, z izsiljevanjem trgovcev in podjetnikov. Strategija sodstva postaja sedaj bolj jasna. Ko ne morejo posameznim kriminalcem dokazati krivde, ker

njihove žrtve iz bojazni pred mascevanjem nočejo pričati, se sodniki vedno bolj odločajo za zaplembe premoženja. Do sedaj so to metodo najuspešneje preizkusili v boju proti kamoristi in kalabrijski'ndrangheti, težje gre z zaplembami siciljskega mafijskega premoženja, a tudi tu beležijo prve uspehe. Sodniki se zavedajo, da s tem ne bodo premagali organiziranega kriminala, nedvomno pa mu do skrajnosti zagrenijo življenje. Kolovodje, ki se preko noči ponovno znajdejo brez zločinsko pridobljenega premoženja, naj bi izgubili na ugledu, ljudje se jih več ne bojijo, tako da bi se lahko uprli njihove- mu nasilju.

RIM / TEKMOVANJA ZA KRATEK ČAS

Miss z najlepšimi prsi

V italijanskem kraju Cairo Montenotte so izbirali dekle z najlepšimi prsi. Kdo je zmagal naj ugamejo bralci (AP)

Višek mafijske ofenzive v letu 1992

PALERMO - Niti v najhujših osemdesetih letih ni mafija tako drzno napadla državo kot v letu 1992. Mafijski klani so podpisali kar stiri umore uglednih osebnosti, pri dveh pa je slo za prave pokole, ko so zločinci uporabili tehniko bliznjevzhodnega terorizma. Do kvalitnega skoka pri pokolih Falcone in Borsellino, naj bi prišlo, ko je vodstvo zločinske strategije sicilske »cosa nostra« prevzelo skrajno krilo Corleonecane Totò Reine.

Kot je navedel skesanec Leonardo Messina so novo mafijsko ofenzivo sklenili na seji »medpokrajinskega odbora«, ki je bila februarja v sicilski Enni. Niti mesec dni kasneje je načrt postal operativen, saj je 12. marca pod strel mafijskih morilcev umrl evropski poslanec KD Salvo Lima, voditelj Andreottijeve struje na Siciliji. Umor so po mnenju skesan-

cev Messine in Mutola sklenili, ko so se spremenila pravila igre v odnosih med mafijo in politiko. Lima naj ne bi uspel več jamčiti pri Andreottiju mafijskih interesov, predvsem glede »maksiprocasa« proti mafiji. Ker se je izneveril mafiji, a je bil seznanjen z marsikatero njeno tajnostjo, so ga likvidirali, isto usodo je doživel davčni izterjevalec Ignazio Salvo 17. septembra.

Tudi pokol sodnika Falconeja, njegove zene in treh agentov spremstva je tesno povezan z »maksiprocenom« proti mafiji. Falcone je bil za mafijsko kupolo prenevarjen, ker je bil nepodkupljiv, odločen in so mu skesanci zaupali. Ko so ga 23. maja ubili s strahovito eksplozijo, ki je raznesla del avtoceste pri palermškem Capaciju, je Falcone bil izredno blizu pri odkrivanju povezav med mafijo in politiko. Se

blize je bil njegov kolega in prijatelj Borsellino, ki so ga 19. julija skupaj z agenti njegovega spremstva z avtobombo ubili v palermški ulici D'Amelio. Mafija pa je ob tem primeru storila nepopravljivo napako, da je krajo avtomobila, v katerega so namestili peklenski stroj, poverila nezanesljivemu mafijcu, ki si je avtomobil priskrbel od treh taticev.

Pokola Falcone in Borsellino predstavljata višek mafijske ofenzive, obenem pa tudi začetek njenega padca. To vsaj meni pravosodbi minister Martelli, ki navaja, da se je po umoru obeh uglednih sodnikov marsikaj spremenilo predvsem v zavesti ljudi, v njihovem odnosu do sodstva in varnostnih sil, politična oblast pa je sprejela konkretne ukrepe v boju proti organiziranemu kriminalu in zabela dosledneje izvajati zaplembe mafijskih premoženj.

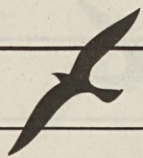
PREDPRAZNIČNI ČAS / FOTOKRONIKA PRIPRAV NA BOŽIČ

Božič v podobah

Božič bi moral biti čas miru in veselja in tak je v nasi neposredni bližini tudi bil, vsaj do pred kratkim. Nekje je na srečo se tako: serija slik, ki jo objavljamo, lahko zgovorno prikazuje predbožični čas v starih različnih okoljih. Od desne proti levi in v smeri urinih kazalcev vidimo srečanje med dekletom in Božičkom na sončni avstralski plaži, gnečo v največji trgovini z igračami na svetu, v londonški veleblagovnici Hamleys, posnetek nakupovalne mrzlice v središčni in ekskluzivni Ul. Condotti v Rimu in, levo, predbožični posnetek iz Sarajeva, kjer zamisljeni Sarajevčan opažuje borno ponudbo okrasov za božično jelko.

RAČUNALNIKI / KAJ JE DOBRO VEDETI, ČE KUPUJETE TISKALNIK?

Zadostna informiranost je pogoj za odločitve o naložbah v opremo

Za bralce smo prelistali revijo PC Magazin - testi različnih tiskalnikov

DUSAN MERNIK

Ni treba posebej poudarjati, da je zadostna informiranost temeljni pogoj za vsako odločitev, posebej pa za tako, ki je povezana z vlaganjem denarja. To se zlasti velja za področje računalništva, saj se je zaradi velikega števila možnosti in izjemno hitrega razvoja toliko teže in pomembneje odločiti pravilno. Prav zato ne preseneca, da na področju osebnih računalnikov kroži prava poplava informacij v obliki zelo številnih revij, knjig in čedalje bolj tudi optičnih medijev (CD-ROM). Povprečni uporabnik računalnika ima že resne težave z njihovo selekcijo, saj si težko vzame toliko časa za izbiro.

Kaj je koristno vedeti?

Pri nas so razmere še precej drugačne tako v pogledu informacij kot v pristopu k nakupu strojne in programske opreme računalnika, ki pogosto poteka kar po bliznjici. Pa vendar se tudi tukaj premika in vedno bolj postaja pomembno, kako za svoj denar dobiti kar največ. Seveda bo to resneje obveljalo selektirati, ko bo denar v podjetjih, namenjen za nakup računalniške opreme, imel lastnika.

V tem smislu začnemo z novo rubriko Za vas smo prelistali, v kateri bomo občasno v zelo skrajšani obliki objavili novosti, rezultate testov, napotke in drugo iz največjih računalniških revij, ki bodo koristni za vedno širši krog sedanjih in prihodnjih uporabnikov PC.

Danes - velikokrat pa bo tako tudi v prihodnje - smo prelistali revijo PC MAGAZINE (zv. 11, st. 20). Za tiste, ki se niso o

njej nič slisali: to je največja in verjetno najbolj kakovostna revija te vrste na svetu, ki izhaja v več kot 750.000 izvodih dvakrat mesečno in na skoraj 600 straneh! Zajema celotno področje osebnih računalnikov: trenutne novosti, razvojne trende, komentarje, praktične nasvete in podobno. Posebno znani in upoštevani vredni so testi strojne in programske opreme, ki jih opravljajo visoko strokovne ekipe z najsodobnejšo opremo. Njihovi rezultati so zato lahko odlični napotki za kupce - pa tudi za proizvajalce -, ki se lahko za nakup odločajo s pomočjo zanesljivih argumentov, in ne le s podatki, ki jih v reklamah sporočajo proizvajalci sami, ali s sklicevanjem na »kolega mi je povedal«.

Letošnja dvajseta številka, že deveta doslej, je posvečena tiskalnikom. Tokrat je natančno sto novih ali od zadnjega testiranja opazno izboljšanih. Razdeljeni so v pet kategorij: laserski, mrežni laserski, brizgalni, barvni Postscript in iglični matricni tiskalniki.

Kaksne so izboljšave in kateri so vodilni proizvajalci?

V uvodu izvedemo, da je prodaja 24-igličnih matricnih tiskalnikov prvič večja od 9-igličnih tiskalnikov, da bo po napovedih BIS Strategic Decisions prodaja brizgalnih tiskalnikov do leta 1996 presežala tako laserske kot iglične tiskalnice, da je prodaja igličnih padla, vendar s 4, 9 milijona se vedno prednjači pred laserskimi z 2, 6 milijona, brizgalnimi z 1, 5 milijona ter barvnimi Postscript s 100.000 prodanimi kosi.

Navedena je tudi tabela desetih glavnih proizvajalcev tiskalnikov posameznih kategorij, iz katere povzemamo le prve tri.

9-iglični matricni: Epson, Okidata, Panasonic
24-iglični matricni: Panasonic, Epson, Citizen
Brizgalni: Hewlett-Packard, Cannon, Eastman Kodak

Laserski: Hewlett-Packard, IBM, Okidata

Katere lastnosti so testirali in kako so se tokrat odrezali posamezni proizvajalci tiskalnikov?

Pred nastavljanjem znanega je potrebno na kratko omeniti način testiranja tiskalnikov. Testni inženirji so ugotavljali in merili različne lastnosti, kot so: kakovost grafičnega izpisa, kakovost besedilnega izpisa, kakovost sivih odtenkov izroma barve, kakovost linij in hitrost izpisov besedila, grafike, poslovnega dopisa oziroma poročila, narejenega v Word for Windows, ter datoteke v Corel DRAW formatu.

Laserski tiskalniki

Kupci dobijo zdaj kljub 9-odstotnemu padcu cen občutno izboljšane lastnosti: 600 točk na palec, večjo hitrost, kvalitetnejše tiskanje sivin in podobno. Izmed 34 si je naslov Editor Choice prislužilo 6 tiskalnikov. Enega od najboljših, Hewlett-Packard LaserJet 4, smo pobileže ze

predstavili, sicer pa so po abecednem vrstnem redu razvrščeni takole:

LASERSKI
Fujitsu Print Partner 10
HP LaserJet 4
Kyocera Ecosys a SiFS
-1500A
IBM LaserPrint 10P
NEC Silentwriter model 95

Mrežni laserski tiskalniki (16 testiranih)
Za uporabnike, ki tiskajo velike količine izpisov ali jih uporabljajo pri inženirskem delu (format A3) ter si želeli tiskalnik (več kot 12 strani na minuto) delijo v lokalni mreži, bo zanimivo, da je lovorko na tem segmentu letos pobral novinec na tem področju, sicer pa znan kot vrhunski proizvajalec računalnikov: Compaq.

MREŽNI LASERSKI
Compaq PageMark 15
Compaq PageMark 20
Barvni Postscript tiskalniki (8 primerkov)
Barvni tiskalniki te najvišje kategorije delujejo na podlagi treh tehnologij: Thermal wax transfer, Dye sublimation in Solid ink (poblize jih bomo predstavili kasneje). Omogočajo vrhunske izpise, imajo pa zaradi različnih principov delovanja - in razvojne stopnje - tudi različne ciljne skupine uporabnikov oziroma aplikacij. Kljub padcu cen jih zdaj uporablja ožji krog uporabnikov, ki

imajo najvišje zahteve po barvnem izhodu.

Letošnja naslova najboljših je prejele znano podjetje Tektronix, ki je tako se povečalo svojo zbirko odličij.

BARVNI POSTSCRIPT
Tektronix Phaser IIsd
Tektronix Phaser III PXi
Brizgalni tiskalniki

Kot smo že omenili, gre pri tovrstnih tiskalnikih (barvnih in enobarvnih) za zelo obetavno tehnologijo, ki pa je že na tej razvojni stopnji dovolj kvalitetna in ekonomična, tako da nudi uporabnikom ugodno kombinacijo med solidno kakovostjo, barvami in ceno. Slednja tudi tu hitro pada, zaradi opisanih lastnosti pa se ta tehnologija hitro seli tudi na področje prenosnih tiskalnikov.

Lahko zapisemo, da je brez posebnih presenečenj letošnji naslov najboljšega v Ink Jet kategoriji prejel vodilni proizvajalec Hewlett-Packard, in to kar za dva svoja proizvoda.

INK JET
HP DeskJET 550C
HP PaintJET XL 300
Iglični matricni tiskalniki

Nekateri so jim že napovedali hiter zaton, ki naj bi povzročil hiter padec cen laserskih in brizgalnih tiskalnikov. Pa vendar kaže, da bodo se precej časa ropotali po pisarnah in domovih po

vsem svetu, ceravno malo manj glasno.

Manjši hrup je le ena izmed izboljšav boljših tovrstnih tiskalnikov, ki se sicer odlikujejo po nizki nakupni ceni in ceni potrošnega materiala (0,3 do 1,6 centa v primerjavi z brizgalnimi s 6 do 10 centov na stran v načinu tiska visoke resolucije) ter po tem, da edini omogočajo (zaradi udarcev) tiskanje več kopij.

Za tiste, ki se ogledujejo po ceneni »delovnih konjih«, je zanimiva napoved, da bo naslednje leto mogoče (seveda v ZDA) kupiti matricni iglični tiskalnik že za sto dolarjev.

Ne samo za ta primer, temveč tudi za druge kategorije je potrebno opozoriti, da se pri posameznih meritvah oziroma pri določenih aplikacijah velikokrat odlično izkazuje tudi drugi proizvajalci, ki pa jih ni na seznamu najboljših. Ti podatki in lastnosti bi koristili določenim uporabnikom, ki jim je na primer pomembna hitrost tiskanja besedila, ali pa tistim, ki potrebujejo kvaliteto grafič.

Za naslov Editor Choice pa je potrebna zelo ugodna kombinacija vseh pomembnih lastnosti, ki jih imajo (trenutno) naslednji proizvajalci:

IGLIČNI MATRICNI
18 IGLIC Uni300
24 IGLIC C. Itoh
ProWriter C-6151I
Document Printer, Fujitsu DL5800 Power
PrintPartner, Panasonic KX-P2124

Star Micronix NX-2430 Multi-Font

Zadnja kategorija »line printer emulator« je zanimiva za mnogo ožji krog ljudi. Tovrstni tiskalniki dosegajo velike hitrosti izpisa, ki se merijo v vrsticah (in ne v znakih) na minuto, seveda pa je tudi njihova cena ustrezno višja.

LINIJSKI TISKALNIKI

OTC Euroline 600

Taki so torej novi tiskalniki. Kako pa so kupci ocenili starejše izvedbe, ki jih ze uporabljajo?

Takšni in podobni testi imajo seveda svojo težo, vendar pa so mnenja uporabnikov, ki tiskalnike uporabljajo pri konkretnih opravilih, prav tako zelo pomembna. PC Magazine je hotel raziskati takšna mnenja, zato je poslal svojim 15.000 bralcem ustrezna vprašanja in do razpisane roka dobil 7526 odgovorov.

Na podlagi te ankete je razvrstil posamezne proizvajalce glede na to, kaksno stopnjo zadovoljstva so izrazili kupci.

V skupni oceni (bi se enkrat kupili tiskalnik od istega proizvajalca, zadovoljstvo s servisom in tehnično podporo) je na prvem mestu Hewlett-Packard, sledita pa mu Panasonic in Epson America. To zadovoljstvo je ocenjevalo kot izredno. Na mesto nadpovprečnih so se uvrstile znane znamke Canon, IBM/Lexmark, Okidata in druge, sledijo pa se povprečno, podpovprečno in slabo ocenjeni proizvajalci.

Namesto zaključka

Ze v času testiranja so se pojavljale novice, ki v te rezultate zato niso vključene. Prav gotovo je, da se je ze v tem kratkem času razmerje marsikje spremenilo in da nekateri najboljši niso več ali ne bodo več dolgo najboljši.

Prav zato pa se splača biti na tekočem tudi na tem področju, saj je od tiskalnika močno odvisna končna podoba ter »sporočilnost« natisnjenega izdelka ter vtis, ki ga z njim dosežemo pri poslovnih partnerjih. Če k temu dodamo še hitrost, ceno in druge pomembne lastnosti tiskalnika, je na dlani, da je tudi pri nas pred nakupom vredno pregledati bogato ponudbo zastopnikov in prodajalcev teh izhodnih naprav.

How Reliable Is Your Printer? Results of Our Reader Survey

Free Utility: CDPLAYER Makes Your CD-ROM Drive Sing

First Looks: HP's New Laser-Quality Portable Printer

First Looks: Microsoft's Sound System Gives Windows a Voice

PC LABS REVIEWS

100 PRINTERS

34 Mainstream Lasers, 16 Shared Lasers, 8 Color PostScript Models, 7 Ink Jets, 35 Dot Matrix Printers

9TH ANNUAL PRINTER ISSUE

NOVICE

Bliznje srečanje z asteroidom

PASADENA - Mimo našega planeta je na razdalji 22 milijonov kilometrov 8. decembra svignil asteroid (planetoid) Toutatis, ki se vsake štiri leta samo eno stopinjo nad Zemljo orbitalno ravniyo sreča z nami, potem pa se oddalji skoraj do Jupitrove orbite. Toutatis, kot ga je leta 1989 po galskem bozanstvu in zascitniku plemena imenoval njegov odkritelj Francoz Christian Pollas, ima skromen premer 3,5 km. "Skromen" je kajpada relativen pojem, saj bi trčenje takšnega nebesnega telesa z Zemljo povzročilo katastrofo, o kakršnih pričajo mnoge prastare brazgotine na našem planetu. Toutatis nas bo znova obiskal v letih 1996 in 2000, leta 2004 pa se bo Zemlji približal na vsega 1,6 milijona kilometrov, to je pa le stirikrat dlje kot do Lune. V poročilu Centra za Zemlji bliznja telesa pri Laboratoriju za reaktivni pogon v Pasadeni (v okviru NASA) je poudarjeno, da sta letosnje srečanje in ono v letu 2004 najbližji prelet kakega znanega asteroida v naslednjih 30 letih. Smisel pridevka "znan" postane razumljiv, če se spomnimo, da so Toutatis odkrili sele pred tremi leti.

Sprememba lastništva Videotona

BUDIMPESTA - Za znani madžarski koncern Videoton je bilo leto 1992 prelomno. Podjetje so namreč za štiri milijarde forintov (ca. 85 milijonov DEM) prodali finančnemu konzorciju, ki ga sestavljajo madžarska Kreditna banka, Eurovest Plc. in trije zasebniki. Po oceni ekonomskega informacijskega servisa Ecomews je Videoton vreden pet do sedem milijard forintov, njegova pasiva pa znaša približno 30 milijard. Za nakup je kandidiralo kar 59 investitorjev.

Kdaj je telesna rekreacija škodljiva

LOS ALAMOS - Če živite v onesnaženem kraju, dvakrat premislite, preden se odločite za telesno razgibavanje. Nedavne raziskave na živalih so pokazale, da se zaradi urjenja povečajo poškodbe, ki jih na pljučih povzročajo onesnaževalci zraka. Toksikolog Bruce Lenhart iz Nacionalnega laboratorija v Los Alamosu (New Mexico) je v okviru neke raziskave na tekočem traku 15 dni treniral podgane, potem pa jih je izpostavil vplivu ogljikovega dioksida, glavnega onesnaževalca v urbanih okoljih. Nato je živali razdelil v dve skupini: ena se je vrnila na tekoči trak, druga pa je nekaj dni samo počivala. Rezultat: podgane, ki so se urile, so imele stirikrat večje poškodbe pljuč kot one, ki so počivale. Podgane so med temi raziskavami vdihavale 200 delov ogljikovega dioksida na milijon delcev zraka, to pa je precej nad povprečnim onesnaženjem. Zato bodo raziskave nadaljevali z manjšimi koncentracijami. Vendar smemo sklepati, da je telesna aktivnost škodljiva najbrž samo v izrazito onesnaženih okoljih, recimo industrijskih mestih, četrtih nekaterih drugih mest, rudnikih in podobno. Analize za zlasti veljajo za kadilce, saj ti omenjene količine ogljikovega dioksida vsrkajo z vsakim cigaretnim dimom.

Indijska družba v Evropi

NEW DELHI - Največja indijska družba za izdelavo računalnikov HCL (kmalu se bo imenovala HCL India) je v angleškem mestu Harlowu osnovala združeno podjetje HCL Europe. HCL je leta 1977 nastal kot izdelovalec računalnikov in oskrbovalec servisov, danes pa je s 7000 zaposlenimi največja računalniška družba v Indiji in je specializirana za multiprocesorske sisteme UNIX. Za odlične uspehe in ugled se HCL sme zahvaliti predvsem dejstvu, da na hitro rastočem indijem trgu softvera dela veliko nadarjenih inženirjev, ki so diplomirali na domačih univerzah in so strokovnjaki za UNIX. V ZDA ze nekaj let deluje HCL America, ki je v popolni lasti indijske matične hiše.

Z ledom proti zobobolu

MONTREAL - Kitajci zobobol in glavobol ze tisoletja blazijo z zabadanjem akupunkturne igle v ti. točko ho-ku na hrbtni strani roke, približno dva in pol centimetra od roba kože med palcem in kazalcem. Kanadski raziskovalci so na tem temelju odkrili nov način, da ljudem ublažijo bolečine, dokler ne pridejo do zobozdravnika. Dr. Ron Melzack z McGillove univerze in njegova ekipa sporočata, da je med raziskavo 75 odstotkom ljudi, ki jih je bolel zob, močno odleglo oziroma so bolečine povsem prenehale, brz ko so jih s kosčkom ledu podrgnili po točki ho-ku. Dr. Melzack pojasnjuje, da tako akupunktura kot masaža z ledom učinkujeta po načelu "hiperstimulacijske analgezije": močan stimulans okrepi naboj živčnih signalov, ki prihajajo do možganov, zato se poveča izločanje endorfina in encefalina, naravnih analgetikov (sredstev za ublažitev bolečin). "Ti snovi spodbudita možgansko deblo, da pošlje drugim delom živčnega sistema ukaz, naj 'zapahnejo' vrata pred signali bolečine..." A zakaj prav točka ho-ku? "Zato, ker komunicira prav s tistim delom možganov, ki blokira signale bolečin, prihajajoče po obraznem živcu..."

Težave z najvišjo goro

RIM - Ze desetletja smo prepričani, da je Mount Everest najvišji vrh na svetu. Himalajski vrh K2 (javnost ga se najbolj pozna po istoimenskem filmu) je veljal za drugega. Toda od leta 1986 so znanstveniki v dvomih, kajti tedaj je neka ameriška odprava na K2 na temelju signala s satelita ameriške vojne mornarice, ki ga je prestregla z 80 tisoč dolarjev vrednim instrumentom, ugotovila, da je K2 kar 244 m višji, kot se menilo, to pa je 11 cm višje od Mount Everest. Alpinisti so bili zmedeni, saj bi "rosada" teh dveh vršacev pomenila tudi drugačen vrstni red osvajačev "najvišjega vrha na svetu": kar nekaj manj znanih plezalcev bi se čez noc spremenilo v junake, a Italijan Ardito Desio, ki je leta 1954 prvi osvojil K2, bi postal vsaj tako slaven kot sir Edmund Hillary, ki se je leta 1953 prvi povzpnil na Mount Everest. Demanti "rosade" je pred kratkim prišel iz Italije. Neka italijanska odprava je na Himalaji opravila nove meritve s pomočjo satelitskega signala. Rezultata: Mount Everest 8872 m, K2 8622 m - torej 250 metrov prednosti za nekdanjega prvaka. Toda poslednja beseda bo izrečena tedaj, ko bodo višino obeh vrhov izmerili z enakimi instrumenti, v enakih razmerah in po možnosti ob istem času.

Meta Pentek

SPLOŠNA MEDICINA / POMEMBNO JE, DA ZNAMO BOLEČINO DOBRO OPISATI

Bolečina je pogosto prvo znamenje, ki nas opozori, da se v našem telesu dogajajo spremembe

Pojav bolečine je eden najpogostejših vzrokov za obisk pri zdravniku. Pogosto je prav bolečina prvi znak, ki nas opozori, da se v našem telesu dogajajo spremembe. Te spremembe so lahko manj pomembne in hitro razlozljive, na primer bolečina v mišicah nog, ki se pojavi po daljši hoji. Ob takšni bolečini se moramo zamisliti nad svojo telesno vzdržljivostjo in se pogosteje odločati za izlete in sprehode, zdravnika pa ne potrebujemo. Cisto nekaj drugega je huda, močna bolečina pri miokardnem infarktu, ko je zdravniška pomoč nujna. Med obema skrajnostima pa se pojavljajo različne bolečine, ki so moteče in nas napotijo k zdravniku. Pomembno je, da znamo bolečino dobro opisati. Tako se diagnoza hitreje postavi in pravilno zdravljenje prej začne. Mesto bolečine je lažje pokazati kot opisati. Pogosto se v ambulanti dogaja, da kdo trdi, da ga boli ta in ta organ, ko pa boleče mesto pokaže, se izkaze, da gre za nekaj drugega. Seveda pri postavlja-

nju diagnoze zelo pomaga, če bolnik, ki je že imel na primer rano na želodcu, reče, da je zdajšnja bolečina takšna kot prejšnja ali pa da je povsem drugačna.

Pomemben je tudi podatek o širjenju bolečine. Nekateri bolečine trajajo ves čas na enem mestu in se nikamor ne premaknejo. Druge pa sežejo precej daleč, da se skoraj izgubi mesto njihovega nastanka. Zato poskusajmo odgovoriti, kje je najprej bolelo, kam se je bolečina širila.

Casovna dimenzija bolečine je lahko zelo različna. Bolečina se lahko pojavi in ne izgine več. Lahko pa za nekaj časa povsem preneha in se čez čas vrne. Vračajoče bolečine so pogosto povezane z bolnikovo aktivnostjo. Je morda dvignil kaj težkega, pa ga je spet zabolelo v krizu? Se je mogoče prevec naprezal in je hotel prehoditi vse stopnice naenkrat, pa ga je ustavila bolečina v prsnem kosu? Sta ga morda zapeljali praznična potica in sunka, zdaj pa

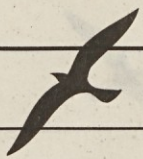
ima krče v desni polovici trebuha? Pomembno se je spomniti, kdaj se je bolečina pojavila, kdaj ponovila in kaj smo takrat počeli. Poznamo tudi bolečine, ki se pojavljajo predvsem ponoči, nekatere pa so pogostejše v določenih letnih časih.

Karakter bolečine je ponavadi težko opisati. Najbolje jo je primerjalno opisati. Bolečina je naprimer zbadajoča, kot bi nas nekdo zbadal z iglo ali nožem. Lahko je topa, lahko tišči, kot bi na boleče mesto položili težak kamen. Je morda oklepajoča, kot bi prsni kos obdali s premajhnim oklepom? Morda kljuva, je krčevita.

O intenzivnosti bolečine se da veliko povedati, vendar je zelo odvisna od subjektivnih lastnosti bolnika. Nekdo bo brez tamenja hodil okoli z zlomljeno roko, drugi bo omedlel ze ob manjšem vrezu. Smo pac različni. Na srečo.

SOVODNJE: Gergeolet, Mauri, Cotic, Figelj, Pavsic, Bagon, S. Tomic, D. Tomic, Todde, Bruni (R. Tomic), Monti (Piras).

Kljub visokemu porazu so Sovodenjci na tem srečanju zadovoljivo igrali, saj so se spoprijeli z dobrim nasprotnikom. Sovodenjci si predvsem zaslužijo pohvalo zaradi poztvovalne in borbenosti. Prvenstvo začetnikom je bilo začasno prekinjeno in se bo nadaljevalo spomladi. (A. Pavsic)

ALPSKO SMUČANJE / SVETOVNI POKAL ZA MOŠKE V BAD KLEINKIRCHEIMU

Girardelli hoče peti naslov Danes superveleslalom

Avstrijski Luksemburčan najbrž letos ne bo imel dosti tekmecev

BAD KLEINKIRCHEIM - Po Kranjski gorji se smučarji selijo v Bad Kleinkirchheim na avstrijskem Koroskem, kjer bo danes na sporedu moški superveleslalom za svetovni pokal. Gre za zadnjo letosno tekmo in po dolgih bozicnih in novoletnih počitnicah bodo smučarji nadaljevali s tekmovanji v Garmischu v Nemčiji, kjer bosta 9. in 10. januarja na sporedu najprej smuk, nato pa se slalom, ki bosta veljala za prvo kombinacijo v letosnji tekmovalni sezoni.

V boju za vrh v skupnem seštevku bosta obe tekmi nova priloznost za Marca Girardellija, da danes najprej prehit, nato pa v Garmischu se utrdi vodstvo v svetovnem pokalu pred Albertom Tombo. Italijanski as, ki letos se ni zmagal, zato pa je z dobrimi uvrstitvami zbral dovolj točk začasno vodstvo v skupnem seštevku, namreč ne bo startal v Bad Kleinkirchheimu, v Garmischu pa bo nastopil le v slalomu.

Marc Girardelli ne skriva ambicij, da bi v letošnji sezoni osvojil še peti skupni kristalni globus in tako prehitel Švicarja Pirmina Zurbrigga in Italijana Gustava Thoenija (Tombinega trenerja), ki sta tako kot Girardelli osvojila po sti-

Marc Girardelli napoveduje osvojitve petega skupnega naslova - Za prevzem vodstva ima priloznost že danes

ri naslove.

Nedvomno ima avstrijski Luksemburčan lepe možnosti za novo slavo, saj letos med konkurenti ni videti smučarja, ki bi se mu ta čas lahko postavil po robu. V ospredju so spe-

cialisti, lanski zmagovalec Accola pa je daleč od lanske forme in je že zdaj precej zaostal za najboljšimi. Morda je lahko za Girardellija še najbolj nevaren Norvežan Aamodt, ki nastopa v vseh starih discipli-

nah, doslej pa je točke osvajal v veleslalomu, slalomu in smuku. Tomba, ki sicer se vodi na začasnih lestvicah, pa v tem boju najbrž nima nobene možnosti. Dosti točk je že zbral na dosedanjih slalomih in ve-

leslalomih, predvsem pa je njegova največja pomanjkljivost v tem, da v hitrih disciplinah ne nastopa, samo točke iz tehničnih disciplin pa so za skupni naslov premalo, kar se je pokazalo tudi v preteklih sezonah.

Sacchi in azzurri na zatožni klopi za izredno slabo igro proti Malti

RIM - Ostre polemike po sobotnem kvalifikacijskem nastopu italijanske reprezentance proti Malti se nadaljujejo. Tarca dobršnega dela napadov vseh privržencev »calcio« je seveda zvezni trener Arrigo Sacchi. Pa ne samo on. Na udaru so tudi igralci sami in njihov odnos do reprezentance.

Najprej o Sacchiju. Vsi italijanski mediji ga predvsem krivijo, da trmasto vztraja pri načinu igranja (conska razporeditev), s katerim je z Milanom dosegel sijajne uspehe. Pri Milanu pa igrajo nekateri tujci, predvsem nizozemska »trojka« Van Basten, Rijkaard in Gullit, ki so skoraj neobhodno potrebni za Milanovo značilno igro. V reprezentanci pa tujcev ni in posnemati Milanov način igranja se večini zdi neumestno.

Tudi odnos do reprezentance ni najboljši in to je bilo spet na dlani na sobotnem srečanju. Maltežani so dali vse od sebe, borili so se kot levi, preplačani azzurri pa so igrali nejevoljno, brezglavo. In da je izkušeni Franco Baresi z roko neumno zaustavil zogo v kazenskem prostoru, jasno kaže, s kakšnim pristopom se je (in ne samo on) lotil tega srečanja.

Italijanski casopisi tudi obtožujejo azzurre, da z reprezentanco ne tvegajo svojih dragocenih nog na takih tekmah, kjer ni mamljivih finančnih spodbud. Verjetno pa je eden od vzrokov slabe igre azzurrov proti Malti tudi ta, da nekdanjih slabih ekip na evropski sceni ni in da tudi italijanski nogometaši niso ravno taki asi, čeprav je italijansko prvenstvo najbolje na svetu (v le-tem pa glavno breme skoraj v vseh ekipah nosijo tujci).

Kaj pa o vsej zadevi meni sam Sacchi?

»Na srečanju z Malto smo vsekakor napravili korak nazaj, vseeno pa menim, da tudi to srečanje ni bilo zaman. Bilo je predvsem dobra sola za naprej. Takih napak absolutno ne smemo več ponoviti in predvsem te ne, da smo stopili na igrisce preveč prepričani o lahki zmagi. Vsako podcenjevanje se v nogometu in sploh v sportu bridko masuje in to se je zgodilo tudi v soboto na Malti. Kako naprej? Moral bom nekaj spremeniti, toda ne pričakujte bistvenih sprememb v igri in v postavi. Skupina igralcev je ta in s tem izborom nogometašev mislim tudi nadaljevati z delom. Le s temeljitim delom bomo namreč dosegli svoj cilj, uvrstitve na SP.«

NOVICE

Presenečenje v Finalu

BELJAK - Na finalnem turnirju četverice Alpske lige 1992 je prislo do velikega presenečenja, saj je ekipa HC Alleghe Tegola Canadese v polfinalnem srečanju premagala HC milano Mediolanum Lions Gladko z 8:3. Končni vrstni red: Alleghe, Bolzano, BIC Beljak, Milano.

Faldo prepričljivo najboljši

MONTEGO BAY - Nick Faldo je z zmago na Mastersu na Jamajki se enkrat dokazal, da je najboljši golfer na svetu. Do sedme turnirske zmage v sezoni 1992 je prisel po zmagi na dodatni luknji, ko je bil boljši od Avstralca Grega Normana. Faldo je na tako na najlepši in najprepričljivejši način koncal najuspešnejše leto v karieri. Lestvica najboljših: 1.Nick Faldo, 2.Fred Couples, 3.Jan Woosnam, 4.Jose Maria Olazabal, 5.Greg Norman, 6.Bernhard Langer, 7.John Cook, 8.Nick Price, 9.Paul Azinger, 10.Davis Love.

Zagrebčani uspešnejši od Triglava in Kopra

ZAGREB - Konec tedna so bile na bazenu Medveščaka v Zagrebu odigrane tri tekme za pokal Alpe Adria. Rezultati: Medveščak - Triglav 12:9, Triglav - Koper 9:3, Medveščak - Koper 21:5.(M.R)

V Nemčiji veliko število »tujih« športnikov

BONN - Tako v sportu kot v drugih aktivnostih imajo tujci v Nemčiji pomembno vlogo. V raznih sportnih disciplinah je kar 426 športnikov, ki nastopajo v nemških društvih, kar je skoraj ena petina vseh »uglednih« tekmovalcev. Najštevilnejši so v hokeju na ledu (kar 37 %) in tudi v nogometu nastopa kar 54 profesionalcev iz 27 držav, kar je 14,3 %. Največ je Dancev (8), sledijo Rusi (5), Čehoslovaki, Hrvatje, Avstrijci in Poljaki (po 3). V nemškem prvenstvu nastopajo celo nogometaši iz Nove Zelandije, Južne Koreje, ZDA in Avstralije.

Uspešen nastop mladega Danijela Uznika

CELOVEC - Mladi Danijel Uznik, član športnega društva Sentjanž v Rožu, je uspešno startal v novo smučarsko sezono na Koroskem. Na tekmovanju najboljših koroskih mladincev in mladink na Emberger Alm na zgornjem Koroskem je v skupini mladincev I slavil prepričljivo zmago. Tekmovanje steje za deželni pokal solarjev, za pokal industrijev in za deželni pokal Fischer. Zelo uspešni so bili tudi mladinski tekmovalci športnega kluba Peca (Pliberk): Kerstin Markitz je zmagala v skupini solarke I, Aleksandra Pernath pa pri mladinkah I.

NOGOMET / PRIJATELJSKA TEKMA

Privlačno srečanje Urugvaja z Nemčijo

Nemci so v Montevideu slavili s 4:1

Andreas Moeller (v beli majici) v boju za žogo na tekmi z Urugvajem

Naslov prvaka proslavili s hudimi incidenti

BUENOS AIRES - Po enajstih letih je nogometna ekipa Boca juniors, ki jo zdaj trenira Urugvajec Oscar Tabarez, osvojila argentinski naslov po prvem delu prvenstva.

Toda osvojitev naslova je istocasno prinesla tudi noč norega veselja in hudih incidentov, ko je na tisoče navijačev Boce poplavilo ulice argentinskega glavnega mesta in do jutra proslavljalo naslov.

Do najhujših incidentov je prislo na stadionu River Plate, kjer je drugi pretendent na naslov igral z Argentinos juniors.

Policija je sporočila, da so zaradi nasilja aretirali 179 oseb, nasteli pa so tudi številne ranjene, med katerimi je tudi približno trideset policistov.

Kako huda je bila napetost, prica podatek, da so morali tekmo med River plate in Juniors prekiniti, radijski reporter argentinskega državnega radia pa je tudi obtožil navijače Riverja, da so ga prisili, da je po radiu objavil vest, po kateri naj bi navijači Boce ubili stiletnega fantka, kar je se dvignilo do tako visoko temperaturo na stadionu.

SUPERVELESALOM ZA ŽENSKE / V LAKE LOUISEU V KANADI

Nemka Seizingerjeva najhitrejša pred presenetljivo Lebedevo

V skupnem seštevku za svetovni pokal vodi Avstrijka Wachterjeva

LAKE LOUISE - Nemka Katja Seizinger je zmagovalka supervelesloma za svetovni pokal v Lake Louiseu v Kanadi. Za zmagovalko sta se uvrstili presenetljiva Rusinja Tatjana Lebedeva in Nemka Regine Haeusl. V skupnem seštevku za svetovni pokal je v vodstvu Avstrijka Anita Wachter, ki je na supergeju zasedla osmo mesto, na skupni lestvici pa je za njo Švedinja Wibergova, ki točke nabira predvsem v tehničnih disciplinah.

VRSTNI RED: 1. Seizinger (Nem) 1.10.93; 2.Lebedeva (Rus) 1.11.01; 3. Heusl (Nem) 1.11.20; 4. Eder (Avs) 1.11.27; 5. Gerty (ZDA) 1.11.29; 6. Lee-Gartner 1.11.38; 7. Gerg-Leitner (Nem) 1.11.49; 8. Wachter (Avs) 1.11.56; 9. Merle (Fr) 1.11.69; 10. Ertl (Nem) 1.11.80; 11. Kronberger (Avs) 1.11.84; 12. Bournissen in Zurbriggen (obe Svica) 1.11.86; 14. Meier (Nem) 1.11.97; 15. Loedemel (Nor) 1.11.99.

SVETOVNI POKAL - SKUPNO: 1. Wachter (Avs) 311; 2. Wiberg (Sve) 279; 3. Seizinger (Nem) 263; 4. Maier 247; 5. Vogt (Nem) 184; 6. Merle (Fr) 173; 7. Eder (Avs) 163; 8. Bournissen 160; 9. Gutensohn 156; 10. Kronberger (Avs) 155; ...20. Bokal (Slo) 97.

SVETOVNI POKAL - SUPERVELESALOM: 1. Seizinger (Nem) 126; 2. Maier (Nem) 111; 3. Eder (Nem) 100; 4. Loedemel (Nor) 96; 5. Wachter (Avs) 92 ... Suhadolc (Slo) 12.

V SAINT MORITZU

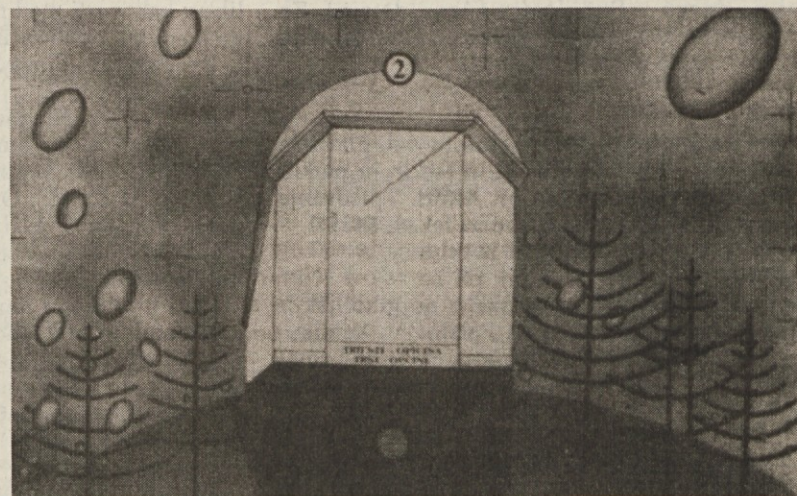
Zaradi težav z gležnjem Marco Van Basten pod nož

SAINT MORITZ - Včeraj je kirurška ekipa profesorja Renèja Martija operirala desni gleženj Milanovega srednjega napadalca Marca Van Bastna. Kot so sporočili, je operacija popolnoma uspela, vendar pa bo moral Van Basten božične praznike preživeti v bolnišnici. Za operacijo so se namreč dogovorili že pred tednom dni, ponovni nastop holandskega šampiona na nogometnih igriščih pa je predviden čez približno tri mesece.

Srednjemu napadalcu Milana in nizozemske reprezentance so očistili sklep v desnem gležnju in odstranili kosce hrustanca. Van Bastnu je Renè Marti operiral isti gleženj že leta 1987, težave, zaradi katerih je bil potreben ponoven kirurški poseg, pa so se pojavile že pred časom.

Kot je znano, je Marco Van Basten predvčerajšnjim že tretjič prejel »zlato žogo« kot najboljši evropski nogometaš v letosnji sezoni. Nagrado podeljuje francoski sportni tednik France Football, po Vab Bastnu pa so največ glasov prejeli še Bolgar Stojckov, Nizozemec Bergkamp in Nemec Haessler.

GOLF in ZLATI žetoni na OPČINAH BOŽIČ 92 od 15. 10. do 31. 12. 1992

min. odd. 457/25

Za vsakih 10.000 lir nakupa dobiš srečko žrebanja Božič '92

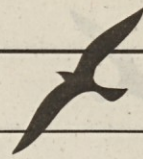
KUPUJ PRI VČLANJENIH TRGOVINAH

1.	nagrada	VW Golf 1800 cc
2.	nagrada	5.000.000.- lir v zlatih žetonih
3.	nagrada	3.000.000.- lir v zlatih žetonih
10	nagrad po	1.000.000.- lir v zlatih žetonih

Žrebanje bo 5. januarja 1993

CASSA RURALE ED ARTIGIANA-OPICINA
HRANILNICA IN POSOJILNICA-OPCINE

odbojka - izidi

MLADINKE

IZIDI 12. KOLA: Cus - Breg 3:1, Sgt - Bor Friulexport 1:3, Prevenire - Altura neodig., Sant'Andrea - Virtus 0:3, Koimpex ni igral.
VRSTNI RED: Bor Friulexport 20, Koimpex 18, Altura Omsa in Sgt 14, Virtus 10, Cus 6, Prevenire, Breg in Sant'Andrea 4.
PRIHODNJE KOLO: Koimpex - Prevenire, Altura - Sgt, Bor Friulexport - Cus, Breg - Sant'Andrea.

MLADINCI

IZIDI 14. KOLA: Volley Club - Sant'Andrea 3:2, Bor Furlani - Prevenire 1:3, Zaule Rabuiese - Nuova Pallavolo 0:3, Sloga - Pallavolo 1:3.
KONCNI VRSTNI RED 1. FAZE: Pallavolo Trieste 28, Sloga 22, Sant'Andrea 20, Volley club in Prevenire 14, Nuova Pallavolo 8, Zaule 6, Bor Furlani 0.
(Prve štiri ekipe sbodo v 2. fazi igrane za uvrstitve od 1. do 4. mesta, zadnje štiri pa za uvrstitve od 5. do 8. mesta)

DEČKI

IZIDI 7. KOLA: Cus Prevenire - Volley Club 1:3, Nuova Pallavolo - Bor Furlani 3:2, Rozzol - Pallavolo Trieste 0:3, Sloga ni igrala.
VRSTNI RED: Sloga in Nuova Pallavolo Trieste 10, Bor Furlani 8, Volley Club 6, Pallavolo Trieste 4, Cus Prevenire 2, Rozzol -2. (Sloga in Volley club imata tekmo manj)
PRIHODNJE KOLO: Rozzol - Bor Furlani, Nuova Pallavolo - Volley club, Sloga - Cus Prevenire.

DEKLICE

IZIDI 6. KOLA: Virtus - Sokol 0:3, Club Altura - Sant'Andrea 0:3, Bor Friulexport - Oma 3:0, Cus Prevenire - Ricreatori 3:0, Koimpex in Sgt nista igrala.
IZIDI 7. KOLA: Oma - Sgt 3:0, Koimpex - Bor Friulexport 0:3, Sokol - Club Altura 3:0, Virtus - Cus Prevenire 3:2., Sant'Andrea in Ricreatori nista igrala.
VRSTNI RED: Bor Friulexport, Oma in Cus 10, Sokol 8, Koimpex in Ricreatori 6, Virtus 4, Sgt in Sant'Andrea 2, Club Altura 0.
PRIHODNJE KOLO: Club Altura - Virtus, Bor Friulexport - Sant'Andrea, Sgt - Koimpex, Ricreatori - Oma, Cus in Sokol sta prosta.

NARAŠČAJNIKI

IZIDI 4. KOLA: Bor Furlani - Sloga 2:1, Nuova Pallavolo - Rozzol 0:3.
VRSTNI RED: Bor Furlani in Sloga 7, Pallavolo Trieste in Rozzol 5, Nuova Pallavolo Trieste 0. (Sloga ima tekmo več)
PRIHODNJE KOLO (6.1): Rozzol - Bor Furlani, Nuova Pallavolo - Pallavolo. Sloga je prosta.

NARAŠČAJNICE

IZIDI 3. KOLA: Sgt - Virtus 0:3, Sokol - Cus 0:3, Altura - Oma 1:2, Pallavolo Trieste - Ricreatori 0:3, Kontovel - Sloga 1:2.
IZIDI 4. KOLA: Ricreatori - Kontovel 3:0, Bor Friulexport - Pallavolo Trieste 3:0, Cus - Altura 2:1, Virtus - Sokol 1:2, Sloga - Sgt 3:0.
VRSTNI RED: Koimpex in Cus 11, Ricreatori 9, Bor Friulexport 6, Oma 5, Kontovel in Virtus 4, Sokol in Altura 2, Sgt 0, Pallavolo -2.
PRIHODNJE KOLO: Sokol - Sgt, Altura - Virtus, Pallavolo - Oma, Kontovel - Bor Friulexport, Ricreatori - Sloga, Cus je prost.

Obvestila

SD BREG

vabi sportnike, starše in simpatizerje na tradicionalno družabno srečanje, ki bo 23. t. m. ob 19. uri v dolinski občinski telovadnici. Vljudno vabljeni!

SK DEVIN

organizira 3., 10., 17. in 24. januarja prevoz in tecaj na snegu v Podklostru (Arnoldstain). Za informacije in vpisovanje lahko telefonirate Škerku - 200236 ali Sosiču 220423.

PK BOR

obvešča, da je prostih se nekaj mest v soli pletanja za neplavalce starejše od 4 let ob torkih in petkih od 16. do 17. ure v bazenu pri Alturi. Vpisovanje ob delavnikih od 17. do 20. ure na tel. št. 51377.

SD POLET

organizira telovadbo za otroke v popoldanskih urah v pokritem prostoru na Poletovem kotkalcu v Repentabrski ulici. Vpisovanje in informacije na tel. 213420 ali pa od 10.00 do 12.30 na tel. 213403.

MLADINCI/MLADINKE / PRI FANTIH KONEC PRVE FAZE

Odslej bodo imele točke večjo težo

Med dekleti brez sprememb (vodi Bor Friulexport)

MLADINCI

Prva faza je mimo, za naslov pa se bodo v drugi fazi pomerile prve štiri ekipe, zadnje štiri (med njimi Bor) pa bodo odigrale tolažilno prvenstvo. Favorit za zmago je Pallavolo Trieste, ki je tudi vdrug premagal Slogo. A v drugi fazi bodo točke veliko bolj pomembne.

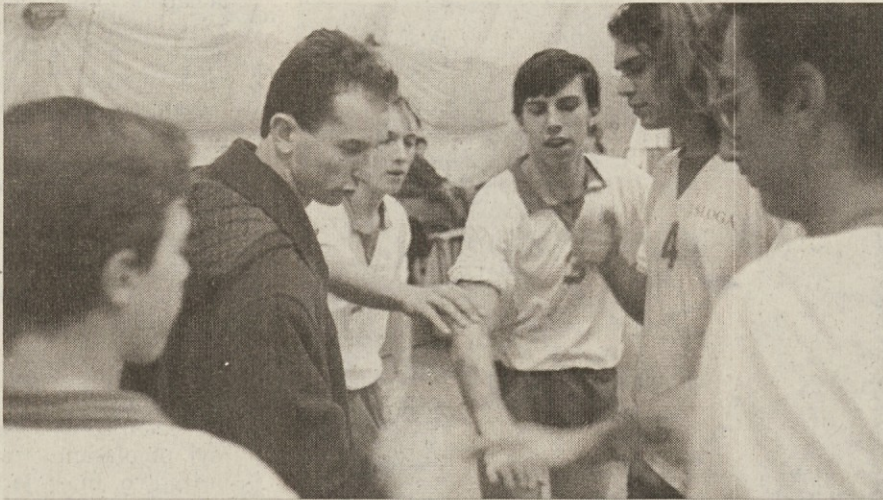
Sloga - Pallavolo Trst 1:3 (15:12, 1:15, 11:15, 8:15)

SLOGA: Germani, Glavina, Kralj, Micalessi, Mijot, Spetic, Stranj, Veljak, Volcic.

Zadnja tekma s kvalifikacijskega dela prvenstva ni odločala več o nicesmer, saj so bili Trzanci že pred njo na prvem, slogaši pa na drugem mestu. Naši fantje tokrat niso zaigrali najbolje, zlasti pa je pešal sprejem. To je prišlo predvsem od izraza v drugem setu, ko so slogaši skoraj pasivno sprejemali pobudo nasprotnikov. V ostalih treh so se sicer borili, prvega tudi osvojili, vendar so gostje neprimerno manj grešili. V delno opravičilo lahko slogašem vstojemo dejstvo, da se je med ogrevanjem poškodoval Samo Mijot, ki tako sploh ni mogel stopiti na igrišče. (Inka)

Bor Furlani - Prevenire 1:3 (15:2, 12:15, 11:15, 13:15)

BOR FURLANI: Furlani, Domio, Sustersic,

Čačevi mladinci so edini resnejši tekmi vodilnega moštva Pallavolo (Foto Ferrari)

Furlani, Pertot, Pieri, Smotlak, Cuk, Talotti.

Mladinci Bora Furlani so sicer izgubili tekmo s Prevenire, vendar pa so prikazali najboljso letošnjo igro. Izkazali so se v obrambi, bili so izredno poztvovalni in so tudi dobro napadali, zal pa so jih pokopale nekatere nepotrebne napake v končnih setih, kar jih je stalo končne zmage.

Povedati je treba, da je bila tekma za goste odločilna za uvrstitve v play-off.

Mladi domaćini so v prvem setu z zelo dobro igro in močnim servisom presenetili goste in gladko zmagali. Tudi v ostalih setih je bil zatek borovcev zelo spodbuden, vendar pa vodstva (10:6 v drugem in

tretjem setu, ter celo 10:5 v četrtm) niso znali obdržati. Vedno se je zapletlo na koncu, ko je prišlo do nekaterih napak (zgrešeni servisi ali lahki napadi), kljub temu pa je treba fante za prikazano igro pohvaliti.

MLADINKE

Zadnje kolo v letu ni prineslo sprememb na vrstnem redu.

Sgt - Bor Friulexport 1:3 (1:15, 15:6, 1:15, 1:15)

BOR FRIULEXPORT: Azman, Vodopivec, Gregori, Flego, A. Faimann, Calligaris, Gustini, Benevol. Rezultat je pravzaprav smešen. Res je, da se je večina borovk sredi noči vrnila s sobotnega tretjeligaskega gostovanja, tekma mladink s SGT pa je bila na sporedu ob 9. uri

zjutraj, vendar pa je poraz v drugem setu kljub temu absurden, posebno, če pogledamo na izide ostalih treh.

CUS Prevenire - Breg 3:1 (15:13, 15:3, 11:15, 15:0)

BREG: Bandi, Kosmač, Laurica, A. in S. Mauri, Metlika, Pettiroso, F.Sancin, M. Sancin.

Mladinske Brega so v tem kolu igrane v gosteh. Tekmo so odigrale zelo nihajoče, kar je razvidno že iz delnih izidov. Skozi vso tekmo so imele težave s sprejemom nasprotnikovega servisa, tako da je bila naloga režiserja zelo otežkočena. Kljub temu so v prvem in tretjem setu odigrale nekaj lepih zog, kar pa je bilo očitno premalo za končni uspeh. (Sain)

DEČKI/DEKLICE / VARLJIVA VRSTNA REDA

Premoč slogašev in borovk očitna

Obe ekipi sta že premagali vse boljše tekmece Sokolovke se bližajo vrhu

DEČKI

Vodilni slogasi so v zadnjem kolu prvega dela 1. faze počivali, zato jih je na lestvici dohitela Nuova Pallavolo, ki je v tekmi za 2. mesto ugnala borovce. Toda slogasi so v resnici trdno v vodstvu, saj je dosednji potek prvenstva pokazal, da jim po igri ni nihče dorasel.

Nuova Pallavolo Trieste - Bor Furlani: 3:2 (13:15, 15:7, 11:15, 15:0, 15:11)

FURLANI BOR: Furlani, Domio, Sustersic, Kufersin, Maruccelli, Novakovic, Tensi.

Prav gotovo je bilo sobotno srečanje doslej najrazburljivejše. Borovci so začeli s polno paro. Udarma sesterka je igrala kot uglašeni orkester.

Vse akcije so bile uspešne, tako da so set prepriljivo dobili s ...16:13, kajti zapisničar ni zapisal točke pri stanju 11:9 za Bor. Popolnoma drugačen je bil drugi set. Pri vodstvu 4:3 je prišlo do preobrata in od tu naprej plavi niso več reagirali in so brez odpora prepustili vso iniciativo nasprotniku. Udarma postava, ki je nastopila v tretjem setu, je ponovno dokazala svojo vrednost. Edini negativni moment je bila nerazumljivi menjava pri stanju 5:3 za borovce. Posebej velja omeniti četrti set, ko so borovci zgrešili vse, kar je mogoče grešiti

in neosvojitev niti ene točke je pravilno placilo za prikazano igro. (M.S.)

DEKLICE

Razmerje moči se je izkristaliziralo. Prvi vrhu so Friulexport, Oma in Cus, a plave so oba ta nasprotnika že gladko premagale.

Koimpex - Bor Friulexport 0:3 (0:15, 6:15, 3:15)

KOIMPEX: Ban, Criti, Grgic, Kalc, Kocjancic, Kufersin, Maruccelli, Novakovic, Tensi.

BOR FRIULEXPORT: Pitacco, Flego, Vidali, Pernarcic, Saccà, Benzenek, Mamolo, Gruden, Faiman, Dolhar, Zadnik.

Derbi deklis so po predvidevanjih osvojile Borove odbojkarice, ki so neprimerno višje od slogašic, pa tudi veliko bolj izkušene, saj jih večina nastopa v D ali celo C-1 ligi. Bile so zato nespornе favoritinje in so to svojo vlogo na igrišču povsem opravičile, saj so svoje nasprotnice dobesedno nadigrale. Po samem srečanju je bil Sloghin trener Mario Cac vidno razočaran. »Da smo slabsi od borovk je bilo jasno že pred tekmo in zmage kajpak nisem pričakoval. Upal pa sem, da bodo moje igralkе zai-grale bolje in bolj borbeno in da bomo lahko gledali vsaj zanimivo srečanje. (Inka)

Virtus - Sokol 3:0 (15:11, 15:11, 15:5)

SOKOL: Svara, Rade-tic, Semec, Visintin, Sosis, Antonic, Kobal, Udovic, Kralj, Peric, Briscek.

Sokolove deklis se vračajo s petkovega gostovanja s prepričljivo zmago. Tekmo so odigrale brez večjih zapletov, saj so zelo dobro servirale in onemogocile nasprotniku, da bi uspešno gradil akcije. Izpeljale so tudi vrsto učinkovitih protinapadov, kar je nasprotnice spravilo na kolena. V 3. setu so zaigrale vse razpoložljive igralkе in tako pripomogle k uspehu svoje ekipe. (Sain)

Sokol - Club Altura 3:0 (15:9, 15:4, 15:10)

SOKOL: Svara, Rade-tic, Semec, Visintin, Sosis, Antonic, Kobal, Udovic, Kralj, Peric, Briscek.

V soboto so sokolove mladinke v Nabrezini gostile povprečno ekipo, ki sameva na dnu lestvice. Kljub temu so se domaćinke podale na igrišče brez podcenjevanja. Zmago so si prigradle predvsem z dobrimi servisi. Omeniti gre, da so se že od prvega seta dalje zvrstile na parketu vse igralkе, ki so izkoristile priloznost, da se izkazejo. Ekipo caka sedaj dolg odmor, saj bo stopila na igrišče sele v polovici januarja. (Sain)

NARAŠČAJNIKI/NARAŠČAJNICE / NA 1. MAJU 2:1 ZA PLAVE

Boru 1. derbi fantov

Slogaši so v 3. setu že vodili s 6:0 - Med dekleti brez poraza še Bor in Sloga, ki ima že 4 zmage - Kontovelke vnovič praznih rok - Sokolu točki

Do konca prvega dela tega prvenstva manjka le eno kolo. Prvo mesto si delita slovenski ekipe, a de facto vodijo borovci, ki so prav v minulem kolu osvojili derbi, imajo pa tudi tekmo manj od slogasev. Vsekakor je to prvenstvo precej zanimivo. Ekip je res malo, razlika v kakovosti med njimi pa ni tako zelo velika.

Bor Furlani - Sloga 2:1 (15:10, 12:15, 15:7)

BOR FURLANI: Mauri, Bosari, Krmec, Jancar, Pussini, Savarin, Seppi.

SLOGA: Drasic, Gregori, Grilanc, Milic, Montello, Pavletic, Peterlin, Rebecchi.

Prvi slovenski derbi naraščajnikov je pripadel borovcem, ki ostajajo tako edina se nepremagana ekipa v skupini. Ce-

trtkovo srečanje je bilo zelo borbeno, obe ekipi pa sta pokazali izredno voljo in željo po zmagi. Borovci, ki so nastopili okrnjeni, so v prvem setu takoj povedli s 5:0 in nato s 13:3, ko so se slogaši prebudili in začeli nizati točko za točko. Rezultat so znižali na 9:14, toda borovci so nato le zaključili set pri 15:10. V drugem setu se je položaj na igrišču spremenil. Obe ekipi sta igrali precej dobro, toda Sloga je visoko povedla in sele pri izidu 12:3 za goste so borovci reagirali, se približali na 12:14, nato pa prepustili set nasprotniku.

Tudi tretji set se je začel v znamenju Sloge, ki je povedla s 6:0, toda z dobrim servisom je Bor

Furlani spreobrn timeri potek tekme in slavil s 15:7. (Adriana Janezic)

NARASČAJNICE

Po starih kolih so nepremagane se ekipe Sloge, Bora, Ricreatorija, Cusa in Oma, ki pa so odigrale različno število tekem in se med sabo, kajpak, se niso pomerila, zato je razmerje moči še nejasno.

Ricreatori - Kontovel 3:0 (15:5, 15:13, 15:12)

KONTOVEL: Starec, Brezovec, Sossa, Ferluga, Kobau, Skrk, Rebula, Krizman, Bogatec, Bezin, Briscak, Kosuta.

kot je že tradicija ima Ricreatori v tej kategoriji zelo dobro ekipo. Kontovelke so v prvem setu igrane res slabo, v ostalih dveh pa so bile stalno v

vodstvu (v drugem celo s 13:9), a jim je v končnici zmanjkalo moči. Tekmo je pogojevalo tudi zelo slabo, predvsem nedosledno sojenje.

Virtus - Sokol 1:2 (10:15, 2:15, 15:11)

SOKOL: Udovic, E. in L. Legisa, Hrovatin, Rebula, Sanna, Svara, Tuta, Kosmina.

Tekma ni bila posebno zanimiva, saj so sokolovke zmagale predvsem zato, ker so pri serviranju naredile manj napak od nasprotnic. Zaradi neizkušnosti in tremе (dekleta letos prvič igrato »zares«) sokolovke se ne pokažejo vsega, kar so se naučile.

Sloga - Sgt 3:0 (15:9, 15:11, 16:14)

SLOGA: D'Agostini, Ferluga, Furlan, Grgic,

Hrovatin, Kete, Milic, Pavatic, Sossi, Stor, Stranj, Zagar.

Najmlajše slogasice so tudi tokrat zmagale in so tako na prvem mestu na lestvici. Vendar smo lahko zadovoljni le z osvojenima točkama, ne pa s prikazano igro tega kola. Nasprotnice so bile absolutno slabše od naših igralk, ki pa so si dovolile preveč nepotrebnih napak. (Inka)

Bor Friulexport - Pallavolo 3:0 brez boja

Ena od sestih nasprotnikovih igralk je bila brez osebne izkaznice, zato je sodnica ekipe Pallavolo preprečila nastop, borovke so tako zmagale brez boja.. Ekipi sta se pomerili prijateljsko in plave so brez te zav zmagale s 3:0.

V derbiju na Opčinah so borovke nadigrale Slogo, na lestvici pa še naprej vodijo brez poraza (Foto Ferrari)

ROLKANJE / ZAKLJUČNI VEČER V KRIŽU

Pri Mladini Resco proslavili zelo uspešno sezono

Od nedeljo do 4. januarja bodo Mladinini rolkarji na pripravah v Cerknem - Zimska vadba v telovadnici

V kriskem domu Albert Sirk so imeli člani rolkarskega odseka Mladine Resco svoj zaključni večer (na sliki), na katerem so obudili spomin na zelo uspešno tekmovalno sezono, ki je družstvu med drugim prineslo ekipno zmago na Pokalu Italiji v mladinskih kategorijah in posamično zmago Mateje Bogatec, ki je bila tudi državna prvakinja v reber med mlajšimi cici-bankami.

Clanom je spregovoril Boris Bogatec, ki je vsem tekmovalcem izročil tudi diplomu, Aleksander Strajn pa je v imenu pokrovitelja Resca nagradil tekmovalce s praktičnim darilom. ZSSDI je zastopal Livio Valencic.

Od nedelje, 27. decembra do 4. januarja bodo člani Mladine Resco na zimovanju v Cerknem, od koder se bodo podajali tudi na Crni vrh, kjer bodo vadili na tekaskih smučeh pod vodstvom Jozka Rupnika.

Ob sredo v kriskem vrtcu ter ob petkih v repenski telovadnici (od 18. do 19. ure za najmlajše, od 19. do 20. ure za mladince) bo medtem tudi po novem letu potekala redna zimska telovadba odseka, na katero so vabljeni tudi novinci.

JAMARSTVO / PREDAVANJE PRI KRAŠKIH KRTIH IZ DOBERDOBA

Skrivnosti vodnih tokov Posočja

Razkril jih je geograf, jamar in inšpektor za varstvo naravne dediščine Danel Rojsek

MARKO JARC

Pred nedavnim so člani jamarskega društva Kraški krti v Dobrodo priredili zanimiv jamarski večer s predavanjem in diapozitivi. Gost večera je bil Danel Rojsek, geograf, jamar, gornik, inšpektor za varstvo naravne dediščine. Rojsek je tudi avtor zanimive knjige - vodnika Naravne znamenitosti Posočja, ki je izšla pri Državni Založbi Slovenije leta 1991. Gre za izredno zanimivo publikacijo. V uvodu d knjigi je Rojsek napisal, da se je uresničil njegov cilj in da je gradivo za knjigo zbiral sedem let

na Zavodu za varstvo narave in kulturne dediščine v Novi Gorici. Petkov večer z Rojskom je uvedel predsednik Kraških krtov Stanko Kosc, ki je na kratko predstavil predavatelja.

Predavatelj je prikazal malo ali sploh neznane geoloske in druge značilnosti v Posočju, posebno pozornost pa je namenil vodnim tokovom in delovanju voda. Med drugim je prikazal v prerezu slap Boka pri Bovcu, prikazal kako se ugreza

in kako priteka iz gore. S tem pojavom se ukvarja specialista veja jamarskega potapljalstva, ki je že prodrla v podzemsko strugo Boke, vendar ima pred seboj tudi precejšnje objektivne težave, predvsem s sifonom, ki izgine v zemljo.

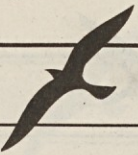
Danel Rojsek je tudi posegel na področje glaciologije in razložil, kako je nekoč ledenik pokrival Sosko dolino in kako jo je v teku časa formal.

Predavanje je zaključil z nekaterimi zanimivimi

diapozitivi o protofavni, ki v nekaterih specifičnih primerih ostaja se velika skrivnost in hkrati velika uganka za paleontologe.

Diapozitivi so bili le skop pripomoček, ker je knjiga mnogo bolj popolna in je polna najrazličnejših uvidevov.

Na koncu je Rojsek izrazil željo, naj bi vodnik služil za spoznavanje novih krajev in kot priročnik za odkrivanje neznane. Večer je bil dobro obiskan, prisotni pa so se tudi strinjali, da je bil izredno zanimiv.

Gledališče

Slovenija

LJUBLJANA

DRAMA SNG LJUBLJANA

DANES: ob 15. uri (zaključena) J. B. P. Molière: Svatba po sili.

Informacije in rezervacije na tel. 061/221-511.

OPERA SNG LJUBLJANA

DANES: ob 19. uri Offenbach: Hoffmanove pripovedke. Blagajna je odprta med 11. in 13. uro in od 16. do 19. ure, rezervacije na tel. 331-950 samo med 9. in 11. uro.

MESTNO GLEDALISCE LJUBLJANSKO

DANES: ob 19.30 uri (za abonma Mladinski 2) E. Flisar: Kaj pa Leonardo? Tel. 061/ 210-852.

MALA SCENA MGL

DANES: ob 18.00 uri (zaključena) Z.Petan: Don Juan in Leporella.

MARIBOR

SNG DRAMA

JUTRI: ob 20. uri (za red Drama in Univerza) G. Buchner: Vojček.

Informacije na tel. 062/211-461.

AJDOVŠČINA

DANES: ob 9. in 11. uri A. Goljevšček: Cu-dezni kamen.

Ob 19. uri gostovanje Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice s predstavo R. Marinkovič: Glorija.

Informacije na tel. 065/25-326.

KRANJ

DANES: ob 9., 10.30 in 12. uri (zaključene predstave) Milan Dekleva: Mi se ne damo.

Informacije na tel. 064/222-681.

POSTOJNA

DANES: ob 20.30 uri gostovanje SNG Maribor, Kabaret XX. stoletja, avtorski projekt Vito Maverič- Ruic: F. Milčinski, Ne smejte se, umrl je klovn.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

KULTURNI DOM

GLEDALISCE ROSSETTI

Stalno gledališče FJK

DANES: ob 16.30 bo na sporedu predstava s Podreccovimi lutkami. Predstava izven abonmaja. Predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti. Ponovitve 23., 24. in 26. t. m., ob 16.30. Brezplačna vstopnina za otroke do 6. leta starosti.

DVORANA TRIPCOVICH

DANES: ob 20.30 (red F) koncert orkestra in zbora gledališča Verdi pod vodstvom Carla Mellea. Solisti Tiziana Sojat, Helga Müller Molinari, Etienne Dupré in Robert Holzer. Ponovitve v sredo, 23. t. m., ob 20.30 (red E).

GLEDALIŠČE CRISTALLO

DANES: ob 16.30 Carpinteri & Faraguna - Due paia di calze di seta di Vienna v izvedbi La Contrada. Režija Francesco Macedonio. Nastopajo Ariella Reggio, Mimmo Lo Vecchio, Orazio Bobbio. Zadnja ponovitve v sredo, 23. t. m., ob 20.30.

GORICA

GLEDALISCE VERDI

Ul. Garibaldi 4
DANES: ob 20.30: B. Slade, Ob letu osorej. Gostovanje Cankarjevega doma iz Ljubljane. Informacije v uradu Kulturnega doma v Gorici (ul. I. Brass 20) tel.: (0481) 33288.

TRZİC

OBCINSKO GLEDALISCE

DANES: ob 20.30 gostovanje gledališča iz Sardinije z delom A. Brofferia »Il Vampiro«. Režija Beppe Navello.

ČEDAD

GLEDALISCE RISTORI

DANES: ob 20.30, Pierre Chesnot - L'inquili-na del piano di sopra. Izvajajo gledališki skupini La Pro.Sa in Teatro. Režija Gianfranco De Bosio. Nastopajo Lia Tanzi in Giuseppe Pam-bieri.

Glasba

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

V PRIHODNIH DNEH: 25. t. m. ob 18. uri (Gallusova dvorana) Božični koncert z orkestrom Slovenske filharmonije. Vstopnina je 400 in 250 SIT.

Informacije na tel. 061/222-815.

KLUB K4

DANES: ob 22. uri XMAS/ Vročica Rock'n'rolla. Tel. 061/113-282.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALISCE ROSSETTI

V PRIHODNIH DNEH: v nedeljo, 27. t. m., ob 21. uri XIV Festival trzaskes pesmi. Festival organizira Fulvio Marion pod pokroviteljstvom trzaskes občine, trzaskes pokrajine, Letovišcarske ustanove, Stalnega gledališča FJK, dnevnika Il Piccolo in Insiel Spa. Izkupicek je namenjen združenju AIRC (Italijanska ustanova za rakasta obolenja). Na festivalu bosta nastopila tudi ansambla Happy Day in Lojze Furlan.

NAPOVEDUJEMO: v ponedeljek, 11. januarja 1993 ob 20.30 koncert Trzaskesga koncertnega društva. Nastopil bo Michele Campanella.

25. januarja 1993 koncert Francesca De Gregorija;

26. in 28. marca musical My fair lady s Sandrom Massiminijem;

29. in 30. aprila koncert Giorgia Gaberja.

ŠTIVAN

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 28. t. m., ob 20.30 bo v štivanski cerkvi koncert francoske pianistke Christelle Holleville. Na programu Beethoven, Liszt, Debussy, Chopin in Albenitz. Koncert organizira Glasbena sola Punto musicale iz Sessljana s podporno Dezele FJK, izkupicek večera pa je namenjen Združenju AGMEN. Vstop prost.

TRZİC

OBCINSKO GLEDALISCE

NAPOVEDUJEMO: v sredo, 13. januarja 1993, ob 20.30 koncert orkestra Radiotelevizije Slovenije pod vodstvom Antona Nanuta, pianist François Joël Thiollier. Na programu Rimskij-Korsakov, Prokofiev, Snitke, Skrjabin.

Razne prireditve

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 20. uri (Linhartova dvorana) Arsen in Rade. Večer s pesnikom in kantavtorjem Arsenom Dedicem in igralcem Radetom Serbedžijem. Sodeluje pianist Jure Ivanušic. Vstopnina je 500 SIT. Informacije na tel. 061/222-815.

FESTIVAL LJUBLJANA

Krizevniška cerkev - do 23. t. m. med 11. in 13. ter med 15. in 18. uro organizirano vodstvo po razstavi jaslic. Vsak dan ob 17. uri nastopajo gojenci glasbene sole Moste - Polje. Vstop prost.

Pred magistratom - do 23. t. m. od 18. do 19. ure Potujoči carodej z bobnarjem. Nastopata Miran Canak in Bostjan Gradišek.

KUD FRANCE PREŠEREN

DANES: ob 20. uri bo otvoritev razstave instalacij Nataše Prosenč z naslovom Prosti pad.

JUTRI: ob 21. uri bo ponovno na ogled historični modni spektakel Diamonds are Girls Best Friends Neve Faninger, Mojce Dreu in Janete Coh. Vstopnina je 400 SIT, za študente 200 SIT. Tel. 061/332-288, 210-491.

FILOZOFSKA FAKULTETA

DANES: ob 19.30 uri (predavalnica 18, pritičije) pričetek cikla predavanja Studentske sekcije Ljubljanskega geografskega društva s potopisnim predavanjem Igorja Fabjana: Indonezijska dežela tisočerih otokov.

Ob 19. uri predavanje zagrebskega profesorja Milorada Pupovaca, v okviru Humanističnega simpozija.

BOVEC

HOTEL ALP

Do 26. t. m. poteka festival Folkest 92 (zimski del novega festivala etno glasbe) s projekcijo video filmov o preteklih festivalih. Informacije in rezervacije: Turistično društvo Bovec, tel. 065/86-332.

Za najmlajše

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

JUTRI: ob 15. uri (Stihova dvorana) Trnjulčica - lutkovni balet Freyer teatra.

Do 30. t. m. bo vsak dan od 9.00 do 13.00 in od 15.00 do 19.00 ure v Valvazorjevem prehodu potekal praznični Ziv-zav z igralnico, kjer bodo otroci pod strokovnim vodstvom sestavljali kocke, z razstavo otroške in mladinske literature Mladinske knjige, s slasticami slasicarne Biskvitek in frizerstvom Frkolin.

Ob 10. uri (dvorana V1-2) risani film Potovanje v Melonijo.

Ob 17. uri (dvorana V1-2) Neca Falk z Macjo godbo.

Od 17. do 19. ure (Valvazorjev prehod) Frizerstvo Frkolin

V PRIHODNIH DNEH: 24. t. m. ob 14. uri in 25. t. m. ob 15. uri (Kosovelova dvorana) J. Haydn: Pogorela hisa, lutkovna opera.

25. t. m. in 26. t. m. ob 11. uri, 27. t. m. ob 16. uri in 28. t. m. ob 14. uri (Stihova dvorana) Trnjulčica - lutkovni balet Freyer teatra. Informacije na Tel.: 061/222-815.

OPERA IN BALET SNG

DANES: ob 10. in 12. uri Cipci: Sneguljčica. Informacije na tel. 061/331-950.

LUTKOVNO GLEDALISCE

V PRIHODNIH DNEH: 25. t. m. ob 19. uri (za izven) Svetlana Makarovic: Gal med lutkami. Vsak dan od 24. do 28. decembra ob 17.30 uri (Krekov trg) Novoletne lutkovne igrarije.

28., 29. in 30. t. m. ob 18.30 uri spreved dedka Mraza - od Lutkovnega gledališča do Prešernovega trga. Dedek Mraz vabi vse otroke, naj se pridružijo njegovemu spremstvu. Napravijo se lahko v karkoli hočejo - živalice, pravičnica bitja; ali pa ostanejo kar takšni kot so.

Informacije na tel. 061/314-789, 314-966.

SENTJAKOBSKO GLEDALISCE

DANES: ob 18.00 uri (zaključeno) Suha-dolcan-Ovsec: Medvedek na obisku. Informacije na tel. 061/312-860.

KOPER

GLEDALISCE

JUTRI: ob 10.00, 11.30 in 17. uri - Andersenova pravljica: Cesarjeva nova oblacila, v izvedbi SSG iz Trsta.

V PRIHODNIH DNEH: 24. t. m. ob 10.00 in 11.30 - ponovitev Andersenove pravljice: Cesarjeva nova oblacila. Informacije na tel. 066/21-287.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

DANES: ob 17.00 uri se bo otrokom predstavili Baletna plesna skupina in akrobatska plesna skupina Flip.

AJDOVŠČINA

KULTURNI DOM

DANES: ob 9. in 11. uri A. Goljevšček: Cu-dezni kamen. Gostovanje Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice.

Napovedujemo

Slovenija

LJUBLJANA

GLEDALISCE

CANKARJEV DOM

28. in 29. decembra romantični balet Adolpha Adama Giselle v izvedbi SNG Opera in balet. Gallusova dvorana. Vstopnice 750 in 550 SIT, študentje 200 SIT.

31. decembra Leticija in Lustrek v Stihovi dvorani. Vstopnice 800 SIT. Prijave na tel. 061/222-815.

DRAMA SNG

31. t. m. ob 19. uri J. B. P. Molière: Svatba po sili (za izven - konto). Nekaj vstopnic je se na voljo. 1. t. m. ob 19. uri (Mala drama) Woody Allen: Zaigraj se enkrat, Sam (za izven - konto). Nekaj vstopnic je se na voljo. Tel. 061/221-511.

OPERA SNG

30. in 31. t. m. ob 19. uri Strauss: Netopir. Tel. 061/331-950.

MARIBOR

SNG OPERA IN BALET

25. t. m. P.Lcajkovski: Hrestac. Neposredni televizijski prenos.

GLASBA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

25. decembra ob 18. uri Božični koncert z orkestrom Slovenske filharmonije v Gallusovi dvorani. Vstopnice 400 in 250 SIT.

31. decembra ob 20. uri Silvestrski koncert: The Classic Buskers (Velika Britanija) in Witz Orchestra (Italija). Gallusova dvorana, vstopnice 1000 in 800 SIT.

1. januarja 1993 ob 18. uri Novoletni koncert Orkestra Slovenske filharmonije (Gallusova dvorana). Dirigent: Tadeusz Wojciechowski; solist: Andrzej Ratusinski, klavir. Program: Enescu, Chopin, Chabrier, de Falla, Loewe, Gershwin, Bernstein.

Vstopnice 800 in 650 SIT. Prijave na tel. 061/222-815.

MARIBOR

KAZINSKA DVORANA

23. in 25. t. m. Najlepše božične pesmi - solisti in zbor mariborske opere bodo predstavili izbor najlepših božičnih pesmi tujih narodov.

Razstave

Slovenija

LJUBLJANA

GALERIJA STOPNISCE

Do 13. 1. je na ogled razstava fotografij Nade Žgank »Katar o Rom«, in večer ciganske glasbe. Galerija je odprta vsak delovnik od 8. do 4. zjutraj. Informacije na tel. 061/313-926.

NARODNA GALERIJA

Do 31. decembra je odprta razstava Metamorfoze. Razstava otroških glinastih kipcev, ki so nastali po vzgledu gotoske plastike iz stalne zbirke Narodne galerije. Galerija je odprta od torka do sobote od 10. do 18., v nedeljo pa od 10. do 13. ure.

Vstopnina je 100 SIT, za študente, dijak in upokojenice 60 SIT, za učence v skupinah pa 30 SIT. Informacije na tel. 061/219-716.

GALERIJA NA MESTNEM TRGU

Na ogled je razstava Podobne ljubljanskih meščanov. Galerija je odprta od 10. do 13. ure in od 16. do 18. ure, ob sobotah in nedeljah od 10. do 13. ure, ob ponedeljkih zaprta.

MEDNARODNI GRAFIČNI LIKOVNI CENTER

Do 17. januarja je na ogled pregledne razstave grafik Andreja Jemca (več kot 100 grafik, ki jih je umetnik ustvaril v letih 1961 - 1992). Tel. 061/319-752.

GALERIJA CD

Na ogled je razstava Carinzia/Venezia, Topografia Superiore, avstrijskega slikarja in grafika Arnulfa Rainerja. Razstava je odprta vsak dan, od 12.00 do 20.00 ure, v nedeljo od 15.00 do 18.00 ure. Vstopnina 100 SIT, za študente 50 SIT. Informacije na tel. 061/222-815.

JELOVSKOV LIKOVNI SALON

Na ogled je prodajna razstava unikatnega nakita (Jure Kodre), starih idrijskih cipk (Barbara Kobal), adventnih vencev cvetličarne ELI in lepih starih kotnih vitrin (Janko Mlakar).

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

Do 6. januarja je na ogled razstava slik Stefana Horvata. Informacije na tel. 061/448-920.

GALERIJA PIC LEK

Do 30. t. m. je na ogled razstava del slikarja Konstantina Kostjke Viranta. Razstavišče je odprto vsak dan, tudi v soboto in nedeljo, od 15.00 do 19.00 ure. Vstopnine ni. Informacije na tel. 061/182-161.

GALERIJA COMMERCE

Do 8. januarja je na ogled razstava slik in risb Mateja Metlikovica. Razstavišče je odprto vsak delovnik od 9.00 do 19.00 ure, ob sobotah do 13.00 ure. Informacije na tel. 061/122-241.

JAKOPICEVA GALERIJA

Do 5. januarja je na ogled razstava Mesto v topografskem kontekstu. Galerija je odprta od 10. do 18. ure, v nedeljo od 10. do 13. ure, v ponedeljkih in praznikih zaprta. Informacije na tel. 061/223-340.

KNJIZNICA SISKI

Do konca decembra bo na ogled razstava 19 slik slikarja Marjana Motoha z naslovom Tretje oko. Vstopnine ni.

GALERIJA INSULA

Na ogled je razstava risb Vladimirja Makuca. Galerija je odprta od 10. do 13. ure in od 16. do 19. ure, v soboto in nedeljo zaprta. Vstopnine ni. Tel. 061/221-794.

GALERIJA KRKA

Do 6. januarja je na ogled razstava slik akademskega slikarja Mireta Cetina. Galerija je odprta vsak dan, razen sobote in nedelje, od 8. do 18. ure. Vstopnine ni. Tel.: 061/114-333.

ARHITEKTURNA GALERIJA DESSA

Do 13. januarja je na ogled razstava Ingrid in Yorga Mayrja (poslovilna dvorana na židovskem pokopališču v Gradcu).

Galerija je odprta med 10. in 15. uro, ob sobotah in nedeljah je zaprta. Tel.: 061/216-010.

GALERIJA ILIRIJA VEDROG

Do 24. t. m. bo na ogled razstava Retrospektiva slikarjev z bivšega jugoslovankega prostora.

GALERIJA KOMPAS

Na ogled je razstava grafik Bojana Klančarja - Podobe Cerkniškega jezera.

KUD FRANCE PREŠEREN

DANES: ob 20.00 uri otvoritev razstave video instalacij Nataše Prosenč z naslovom Prosti pad.

VODNIKOVA DOMACIJA

Do 31. t. m. je na ogled razstava olj Poldeeta Mihelica. Galerija.

lerija je odprta od 10. do 14. ure ter od 16. do 19. ure, v nedeljo med 10. in 13. uro. Ob ponedeljkih in praznikih je zaprta.

MUZEJ NOVEJSE ZGO-DOVINE-CEKINOV GRAD

Do konca decembra je odprta razstava slik iz zgodnjega opusa Doreta Klemencic-Maja. Odprto vse dni, razen ponedeljka, med 10. in 18. uro. Informacije: tel. 061/323-968.

KULTURNO INFORMACIJSKI CENTER KRIZANKE

Odprta je razstava Tam v Ljubljani... pa take, ki imajo rinčke zlate... 6000 let nakita v arheoloških obdobjih Ljubljane. Razstavo je pripravil Mestni muzej Ljubljana.

IDCO

Do 31. decembra bo odprta prodajna razstava iz programa ERGO. Vsi razstavljeni izdelki bodo pri nas prvič naprodaj. Razstava je odprta vsak dan, razen sobote in nedelje, od 10.00 do 18.00 ure.

ARHIV REPUBLIKE SLOVENIJE

Do 31. decembra je na ogled razstava Trajnost papirja. Predstavitve papirja kot nosilca kulturne dediščine. Arhiv je odprt od ponedeljka do petka med 8. in 15. uro. Vstopnine ni. Informacije: tel. 061/151-222.

NARODNI MUZEJ LJUBLJANA

Na ogled je razstava z naslovom »Kelti na Celjskem«. Gostovanje Pokrajinskega muzeja iz Celja.

MARIBOR

RAZSTAVNI SALON ROTOVZ

Na ogled je razstava slik in instalacij Ota Rimela.

MUZEJ NARODNE OSVOBODITVE

V naročju vetra (5)

Ko gre za denar, so Španci neizprosni — Trgovina z belim blagom še cveti

Nadlezni »pobiralci«

Včeraj sem tu srečal kar številno ekipo neke nemske jadrnice. Na vprasanje, ki sem ga pogosto ponavljal, kdaj Španci po radiu napovedujejo vreme, so mi odgovorili:

»Poslušajte Deutsche Welle. 6.075 Mhz od 17.10. do 17.15. « Preketo, saj to sem tudi sam vedel, le spomniti bi se bilo treba. Pred dvema letoma sem namreč na Atlantiku za zabavo poslušal, kakšno vreme je bilo v Istri.

Ko to pišem, se je dvignil dnevni veter. V recepciji so mi rekli, da piha z jugozahoda, z močjo kaksne 3. Ni ravno najugodnejše, zato bom počakal do večera, da se usmeri bolj s kopnega.

»Tok ... tok ... tok ...«, nekdo potrkva po barki.

Prikaže se mornar, ki je ob prihodu pomagal privezovati mojo Neodvisno Slovenijo.

»Ob dvanajstih vam poteče vasa pogodba. Boste odpluli?«

Preketo, v tej marini deluje, kot kaže, prav vse.

»Pocakal bi, da se veter malo poleže, se spsal pa ne bom. Le kakšno uro se potrebujem.«

»Tu ste lahko največ do starih, potem boste

morali placati!« je mazarikar neizprosni.

No ja, bom pa odplul ob neugodnem vetru, vihar to res ni. Prva naslednja marina je že v kraju Calpe, kakih 5 milj daleč. Če bo motorju slučajno vzelo sopo, lahko zavijem tja.

Danes bo naša Slovenija dokončno postala neodvisna. Po tisoč letih. Na zdravje! Sicer pa že kar lep čas plujem na Neodvisni Sloveniji. Potreboval bi le še slovenski potni list s številko. Ta, ki ga imam s seboj, številke nima, pa se, da gre za »specimen«, piše na njem. S policijo imam zato večkrat »vroče« pogovore, za številko potnega lista pa jim prodajam kar osebno številko. Sicer sem v tukajšnjem časopisu El Pais prebral, da je potni list s številko 00001 dobil predsednik Kucan.

Treba bo pluti ponoci

Ob starih potem nisem odplul. Upam pa, da sem »pobiralca« preprical, da mi ne bo treba placati. V takem vremenu bo tako in tako najbolje pluti ponoci, ko bocno piha nočni vetrček s kopnega, ki je zelo ugoden. S svojo »luknjavo« kobilico si nabijanja po valovih v naspro-

tnem vetru nočem privosčiti. Bolje receno, bilo naj bi ga čim manj.

No, potem sem se spravil proslavljal neodvisnost za sank v tamkajšnjem baru. Tam sem srečal simpatično Nemko Brigitte iz Darmstadta. Pogovor se je zavlekel in odplul sem sele ob starih zjutraj. Tudi placati sem potem moral, čeprav sva z Brigitte protestirala. Če te Španec dobi v precep, mu brez placevanja ne uideš.

Iz Morayre sem odplul ob nasprotnem vetru, jadra pa so le vlekle. Ob desetih zjutraj naslednjega dne sem že mimo Villahoyose. Zacelelo se je oblačiti, veter pa mi je potegnil naračnost v nos. Obrnil sem proti luki in se privezal ob bok velike turistične barkace. Na hitro sem pospravil po svoji barki, nekaj pojedel in se zleknil na ležišče.

»Tok...tok...tok...«

Aha, spet pobiralca. Pa ja ne bo zahteval denarja za tak privez v navadni luki, kjer se na breg ne morem. Dobim obrazec, ki ga moram izpolniti, nato pa v pričakovanju »neizbežnega« cakam, za koliko me bo senzor odr. Le vprašal me je, kam grem. Ko povem, da na Kanarske

otoke, se začudi: »To je pa daleč...pa s tako majhno barko.«

Kaj bi mi sele rekel, če bi mu zaupal »končni« cilj? No, s svojim colnaklom se nato odpelje na breg brez »pobiralske bere«. Ura je 17.15. Pocakal bom se na nemske vremenske napoved, nato pa se bom cez ribiske colne poskušal prebiti na breg in potem v mesto.

Trgovina z belim blagom

Tisto »prebijanje« niti ni tako težavno in kmalu sem na trdnih tleh. Mesto je dolgačasno, njegovo središče je kakih 100 metrov visoko na obronku hriba. Poskusim telefonirati v Slovenijo, pa ne gre. Nazaj grede mi pade v oči lep obrazek, ki me gleda s plakata na zidu. Nad njim piše: »Isce se...«

Nuria Arevalo Rodriguez. 14 let, 1,74 m visoka, rjave oči, črni lasje... Izginila v Madridu avgusta letos...

Na morju izginjajo ladje, na kopnem pa dekleta. Prav dobro se se spomnim, ko je pred leti prišel v Ljubljano nek gospod in nabiral deklice za svojo plesno skupino. Pogoji: Da znajo dvigniti nogo pod

Brezvnetje je v Sredozemlju pogost spremljevalec jadrincev

Fotografija: Jure Šterk

določenim kotom, da imajo občutek za ritem in predvsem - prijeten videz. No, gospod je nato s svojimi novimi pridobitvami odletel v Pariz, tam so dekleta vadila ples. Potem se seveda že veliko prej pobrali potne liste, da bi »uredili formalnosti«. Letalo se je dvignilo v Parizu, pristalo pa v Alziru! Punce so nato na hitro prodali v javne hiše, o njih pa ni bilo potem nič več slišati... Pa le ni bilo čisto tako. Ena je imela srečo, tako je tudi vsa zgodba prišla na svetlo.

Pa se ena »ljubljanška« zgodbica. Neka moja znanka je bila s

prijateljico v Parizu. Moda je moda in shopping je shopping. V trgovini je seveda treba oblekico tudi pomeriti. Znanka prijateljica je šla v kabino in ni je bilo ven. Po približno četr uri se je znanka le zazdelo, da pomerjanje traja predolgo. Šla je pred kabino in poklicala, oglasil pa se ni nihče. Odprla je vrata, kabina je bila prazna. V trgovini so trdili, da vanjo ni vstopil nihče! Moja znanka pa je energična ženska. Za vogalom je dobila policaja in naposled so prijateljico »nasli«. Menda ji je v kabini, ki je imela vrata tudi na drugi strani, postalo slabo, bila je popolnoma omamljena. Ko je prišla v sebi, je

povedala, da jih je dobila po nosu s sunjo, namočeno v nekakšno mamillo, in »zmanjkalo« jo je. Ko bi ne bila moja znanka takšna, kot je, bi najbrž tudi njeno prijateljico s palico privajali na delo. Če poznaš take zgodbe, skorajda ne verjameš, da bo lepa Nuria se kdaj prišla domov. Zvečer je bilo vreme se vedno nestanovito in pihal je nasprotni veter. Ostal sem v luki in mirno prespal. Naslednje jutro so vsi ribiči - čudno, da tu sploh se kdo lovi - izpluli. Kmalu za njimi pa tudi Neodvisna Slovenija.

10.10., na morju pred rtom Cabo Palos.

Pihlja rehel vetrice,

cisto od zadaj. Barka se pomika kake tri vozle na uro, motor sem ustavil pred dobro uro ali dvema.

Sedaj res uživam v plovbi. Gre brez ropotanja, morje zubori, na desni opazujem slikovito obalo. Sonce se je dvigalo kar visoko, veter pa presenetljivo ne kaže nobene želje, da bi se spremenil v normalni dnevni jugozahodnik, zame sicer precej neugoden. Naj le piha od tam kot doslej, vsaj dokler ne pridem do marine, ki je takoj za rtom, kakih pet milj daleč. Tam se bom lahko lotil čiščenja svojega Tomosa.

(Nadaljevanje v ponedeljek)

JUTRI

23. decembra

Hieroglifi so v stari grščini »svete rezbarije«, kakor so Grki v svoj jezik prenesli staroegiptovsko poimenovanje za »božjo besedo«.

Ta način zapisovanja se je pojavil okoli leta 3100 pred našim stetjem. Po vsej verjetnosti je bil prenesen iz Mezopotamije, od Sumercev, s katerimi je imel v tistem času Egipt stike. Razvoj pisave pa je bil neodvisen in različen. Uporaba hieroglifov je zadnjič dokumentirana leta 394.

Prvi človek, ki je uspel razbrati iz hieroglifov kaj več kot le posamezna imena in nekatere besede, je bil Francois Champollion, rojen 23. decembra

1790 v Figeacu v Franciji. Ze v zgodnji mladosti se je ukvarjal s staroegiptovsko in koptsko pisavo. Postal je profesor zgodovine v Grenoblu, potem pa direktor Egiptovskega muzeja v Louvru.

Hierogliffe je preučeval najprej v muzejih po Italiji, leta 1828 pa je odpotoval na raziskovalno ekspedicijo v Egipt. Njegovi izsledki sicer niso bili povsem natančni in dokončni, bili pa so dobra osnova za moderno raziskovanje predantčnih pisav. Njegovi briljantni dosežki so mu »prinesli« tudi dosti nasprotnikov, porojenih iz zavisti.

Umrl je 4. marca 1832, ko je pripravljval za tisk rezultate svojih raziskav.

RECEPT

Svinjski biftek

SESTAVINE: svinjska ribica, sol, poper, sok čebule, moka, olje, maslo, juha

ČAS PRIPRAVE: 10 - 15 minut

Ribico narezemo v zrezke, ki jih potolčemo, posolimo, popopravimo in pokapamo s cebulnim sokom.

Tako pripravljene zrezke se pomokamo in v ponvi na hitro opečemo na olju. Nato olje odlijemo in dodamo kosček masla.

Ko se maslo speni, damo zrezke iz ponve na toplo. V ponev vlijemo malo juhe in pokuhamo. S to omako oblijemo zrezke.

Ponudimo s krompirjem in z zeljnato solato. (Slavko Adamlje, prirejeno po Slovenski kuharici I. 1923)

ZELENI RECEPT

Čezana iz suhih sliv

SESTAVINE: 250 g suhih sliv, 6 dl vode, 1/2 dl sladke smetane

Suhe slive brez konzervansov operemo v mladni vodi in jih za nekaj ur namočimo v hladno vodo. Če jih namakamo vsaj 6 ur, jih ni treba kuhati, sicer pa jih v isti vodi kuhamo 10 minut. Kuhane ohladimo, jim odstranimo koščice in jih z vodo vred v mešalniku zmeljemo v gosto kremo, ki je lepe temnorjave barve. Okrasimo jo z nesladkano stepeno smetano.

Slivova čezana je zelo sladka, izredno aromatična, okusna in zdrava sladica, ker vsebuje le naravne sadne sladkorje, saj ji ne dodamo beljenega, industrijsko predelane sladkorja. Slivovo čezano lahko mešamo z jabolčno čezano, z jogurtom ali mlekom.

(Neva Miklavčič Predan, iz knjige Stirje letni casi v kuhinji - jesen)

FILATELIJA

Božične izdaje po svetu

MITJA JANČAR

Cisto nič božičen, pa vendar zelo zanimiv žig bo 28. decembra v uporabi na pošti 66250 v Ilirski Bistrici. Tam bo namreč 2. državno tekmovanje ptic. Spominke ovojnice lahko dobite pri predsedniku Numizmatičnega društva v Ilirski Bistrici, g. Celigoju.

V Kamniku v pritličju franciskanskega samostana razstavlja svojo zbirko božičnih znamk Tone Palčić. Ogledate si jo lahko do 3. januarja. Škoda, da organizatorji niso pripravili priložnostnega žiga.

Posta 61000 Ljubljana letos uporablja nov strojni žig (flam), s katerim nam vošči vse seke prazike in srečno novo leto. Mislim, da bo mnogo filatelista izkoristilo priložnost in na božič odhitelo na to pošto. Posti priporočam, da zamenja položaj ilustracije in žiga, predvsem pa naj uporabi malo več črnila, da bo odčitljivi.

Tudi Novomeščani so pripravili razstavo božičnih znamk, ki bo odprta do 10. januarja v

knjižnici franciskanskega samostana. Svoji zbirki na temo »Božič na znamkah sveta« razstavlja Andrej Znidaršič iz Novega mesta in Janko Stampf iz Ljubljane. Na božič bo na voljo priložnostni žig.

Zadnja novica je iztočnica, da pogledamo nove božične znamke po svetu. Navajam nekatere, ki so predvsem zanimive za tematike zbiralca.

Britanski otok sredi Atlantika, Sv. Helena, je izdal serijo starih znamk z motivi iz solskih predstav, ki jih igrajo za božič. Znamke so izdali 12. oktobra 1992.

Povsem drugačen pristop je imela pošta uprava britanskega ozemlja v Indijskem oceanu. Oblikovalec Derek Miller je uporabil slike Skrivnostna poroka sv. Katarine Antonia Corregia, Jezusovo rojstvo Kasparja Jele in dva motiva Madone z otrokom neznanih avtorjev.

Isti avtor je oblikoval božične znamke Malavija. Na njih so motivi s slike Oznanjenje Filipa de Champaigne ter Device z otrokom avtorjev Luina in Sassoferata. Znamke so izdali 23. novembra.

Tudi božične znamke z otcem Sv. Lucije v Malih Antilih je oblikoval Derek Miller. Uporabil je slike Delarocha, Rubensa, Luina in Sassoferata iz londonske galerije Wallace.

In se nekaj iz nase blizine: v Trbižu (Tar-

visio) bo v dneh od 27. decembra do 3. januarja razstava, na kateri sodelujeta poleg domačih in avstrijskih filatelstov še Borut Razinger z Jesenic z zbirko Mine-rali in Janko Stampf z zbirko Nove slovenske

znamke. Žig, ki bo v uporabi 27. decembra, bomo Slovenci z veseljem uvrstili v naše zbirke. Kamniti angel je nekoč z dvignjeno roko kazal pot na Svete Visarje, najbolj znan cilj slovenskih romarjev.

Motivi s šolskih predstav na znamkah Sv. Helene

Dve iz serije božičnih znamk, izdanih v Malaviju

VINOTEKA

Sauvignon za sladokusce

DUSAN BREIC

Če mi kdo rece, kaj pa sauvignon blanc, takoj pomislim na kaksna dva ali tri vina. Vonji so sidra spomina in samo malo pomislite, kaj vse lahko prepoznate samo z vonjem?

Pri vinih je ponavadi tako, da si zapomnimo najslabša in najboljša vina, vse, kar je vmes, pa so kot mimoidoci na zeleniški postaji - jih sicer gledamo, a jih ne vidimo.

Prvi mi je prišel na misel neki znani francoski sauvignon St. Bris, ki ima morda najizrazitejši vonj po bezgu od vseh, kar jih poznam. Tudi pri nas je lahko ta vonj razpoznavno znamenje za sauvignon tako za laike kot za poznavalce, čeprav je po svetu zelo ocenjen tako imenovani »travnati« tip (po pokoseni travi), kakršni znajo biti nekateri kalifornijski sauvignoni ali pa morda francoski Fumé blanc (kar je sinonim za sauvignon), ki ima nekakšen vonj po dimu (fumé).

Vsi ti vonji imajo tudi svoj vzrok v obremenitvi trte z grozdem med trgatvijo, lahko je odvisen od podnebnih razmer in prav tako od trte same. Verjetno je vzrok se v spletu mnogih okoliščin, ki jih bom omenil ob drugi priložnosti.

In potem pridem do našega posebnega. To je sauvignon letnika 1986, polsladko vino z obronkov Pohorja, iz ekonomije Pohorski dvor, ki ga polni Vinag. V prvi seriji je bilo 30.000 steklenic, in ce imate eno od teh, vam ne bo nikoli zal, kajti to vino caka se obetavna prihodnost. Kljub šestim letom deluje še mlado, kar potrjuje svetlorumena barva vina. Tudi v vonju se ni tiste značilne »teze«, ki jo običajno

opazimo pri poznih trgatvah podobnih letnikov, kar spet prica o velikem potencialu za staranje.

Naj vas ne bo strah oznake polsladko, kajti vino je blizje polsuhemu kot pa sladkemu vinu in poleg tega je uravnoteženo s krepko kislostjo. Posebnost pa so vonj, okus in pookus, ki me se najbolj spominja na ribezove liste. In to je tisto, cesar zlepa ne boste pozabili - vonji so sidra spomina.

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1

09.15	Zlati prah: O sraki, ki je hotela visoko leteti, ponovitev
09.25	Zgodbe iz školjke
10.15	Analitična mehanika, 11/52
10.45	Angleščina - Follow Through, 4. lekcija
11.05	Muzzy, angleščina za najmlajše, 11/20
11.20	Sedma steza, ponovitev
11.50	Zemeljski plin - gorivo sedanosti, ponovitev
12.00	Poročila
14.00	Zgodovina Slovencev v filmskih freskah: Prečuden cvet, 11. oddaja, ponovitev
14.45	Luna v jarku, francoski film, ponovitev, VPS 1445
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Lonček, kuhaj: Palacinke z orehi, skuto in cokolado
17.20	O praznikih: Novo leto, 3. oddaja, ponovitev
17.40	Jakec in carobna lutka, 11. del angl. risane nanizanke
17.50	Denver - poslednji dinosaver, 13/20 del am. nanizanke
18.10	Kdo je napravil Vidku srajcico
18.30	Zlati prah: O kraljici in kralju
18.40	Mostovi
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Zarišče
20.40	Osmi dan, VPS 2035
21.45	Sestre, 3/7 del ameriske nadaljevanke, VPS 2140
22.30	TV dnevnik 3, vreme, sport, VPS 2230
23.00	SOVA:
23.15	Fina gospa, 2/6 del angleške nanizanke, VPS 2315
23.50	Majski cvetovi, 5/7 del angleške nanizanke, VPS 2345

SLOVENIJA 2

14.50	Svet na zaslonu, ponovitev
15.30	Sova, ponovitev: Korak za korakom, 3/13 del ameriske nanizanke
	Majski cvetovi, 4/7 del angleške nanizanke
	Znaki zodiaka: Dvojčka, 3/12 del nemške nanizanke
17.20	Svet poroča
18.00	Slovenska kronika
18.10	Regionalni programi - Koper
19.00	V službi rock'n'rolla
19.30	TV dnevnik ORF
20.00	Stiri v vrsto, tv igrica
20.30	Glasba, show in cirkus: Portret princeze Fergie
21.20	Sasa in Saso predstavljata: Prednovoletna ponudba v Ljubljani
21.30	Omizje: Privatno glasbeno solstvo - cigava skrb?
23.30	Svet poroča, ponovitev
00.10	Video strani

KANAL A

10.25	Astroloska napoved
10.30	RIS, risanke in spoti
11.00	Drugačen svet, ponovitev 56. dela ameriske nadaljevanke
11.50	Teden na borzi
18.45	Napoved sporeda in vreme
19.00	Ninja zelva, 12. del risanke
20.00	Risanka
20.15	Dnevnoinformativni program, vreme
20.32	Dokumentarec tedna: Indija, 3/6 del
23.17	Avtorja: Mojca Cesnik in Vlado Kadunc
21.00	Popolni tujci, ameriški film
22.30	Drugačen svet, 57. del ameriske nadaljevanke
23.17	Dnevnoinformativni program
23.30	Poročila v angleščini: Deutsche Welle
23.50	Astroloska napoved
00.10	MCM
01.00	Video strani

KOPER

18.00	Slovenska kronika
	Studio 2

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik in gospodarstvo
10.05	Film: Le 1001 favole di Bugs Bunny, vmes (11.00) dnevnik 1
11.30	Tiskovna konferenca predsednika vlade G. Amata
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Variete: Prove e provini a Scammettiamo che..?
14.30	Oddaja za avtomobiliste TG Uno Auto
14.45	Otroska oddaja
15.15	Nanizanki
16.10	Mladinski variete: Big V Parlamentu in vesti
17.55	Aktualno: Italija, navodila za uporabo
18.10	Variete: Ci siamo?
18.45	Vreme in dnevnik
19.50	Variete: Partita doppia
20.40	Aktualno: Caffè italiano, vmes dnevnik
22.30	Dnevnik in vreme
24.00	Danes v Parlamentu
0.30	Rubrika opolnoci
0.40	

RAI 2

6.10	Cuore e batticuore
7.00	Otroski variete
9.25	Ristorante Italia
9.40	Film: Forza G (dok.)
11.25	Nan.: Lassie
11.50	Kratke vesti
11.55	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, Gospodarstvo, Diogenes in vreme
13.55	Sto ključev za Evropo
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.40 Santa Barbara
15.25	Film: La duchessa dell'Idaho (glas., '50)
17.15	Vesti in iz Parlamento
17.25	Nan.: Jackie in Mike, nato sport
18.20	Nan.: Hunter, vreme
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.30	Film: Un orso chiamato Arturo (kom., '91)
22.15	Film: Fuga dal Paradiso (fant., 1990), vmes (23.15) dnevnik
0.25	RAI 2 na kvadrat

RAI 3

6.45	Dok: L'altrarete
11.40	Kratke vesti iz Milana
11.50	SP v smucanju
13.00	Dok.: Viaggio sul Po
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popolndanski dnevnik
15.15	Festa di musica
15.45	Samo za sport
17.20	Sportna rubrika Derby
17.30	Black and Blue
18.00	Dok. oddaja: Geo
18.30	D. Raffai odgovarja
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Dezelne vesti
19.45	Risanka: Blobcartoon
20.05	Variete: Blob
20.25	Una cartolina
20.30	Variete: Cirkus
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Film: Nosferatu ('79)
0.30	Dnevnik in vreme

RETE 4

6.30	Aktualno: Telesveglia, vmes od 7.00 dalje vsakih 30 min. vesti
10.00	Nan.: Amore in soffitta, 10.30 Druzina Addams, 11.00 Che guai in casa Lambert
11.25	Variete: A casa nostra
11.40	Kratke vesti
13.00	Nad.: Sentieri
13.30	TG 4vesti
14.00	Variete: Buon pomeriggio
14.05	Nad.: Sentieri
15.00	Film: Non voglio perderti (dram., ZDA 1950, i. B. Stanwyck)
17.30	TG 4vesti
17.40	Aktualno: C'eravamo tanto amati
18.00	Kviz: La cena è servita
19.00	TG 4 vesti
19.30	Nad.: La signora in rosa (i. J. Rodriguez)
20.30	Film: Tale padre tale figlio (kom., ZDA '87)
22.40	Kviz: Io, tu e mamma
23.15	TG 4 nočne vesti

CANALE 5

7.00	Na prvi strani
8.35	Nan.:Druzina Addams
9.00	Film: La piccola ribelle (pust., ZDA '35)
10.30	Nan.: Alla conquista del West
11.30	Variete: ore 12
11.55	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Variete: Non è la RAI
14.45	Dezelni programi
15.15	Agenzia matrimoniale, 15.45 Ti amo parliamone
16.00	Otroski variete
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Film: Fantaghirò (fant., '92, zadnji del)
22.40	Aktualno: Scene da un matrimonio
23.25	Maurizio Costanzo Show, vmes vesti

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.15	Variete in nanizanke
10.45	Film: I due sanculotti
12.45	Odpri studio
13.00	Nan.: Lepotica in zver
13.45	Otroski variete
16.00	Variete: Unomania
16.05	Nan.: Il mio amico Urtaman
16.35	Variete: Twin Clips
17.00	Nan.: Gli acchiappamostri
17.40	Variete: Mitico Natale
17.55	Film: Una pazza vacanza di Natale (kom., ZDA '86), vmes sport
20.00	Variete: Karaoke
20.30	Film: Fuga per la vittoria (dram., '81)
22.50	Sportna oddaja
23.30	Film: Tutto in una notte (kom., 1985)

TMC

8.30	Tecaj angleščine
8.45	Nad.: Doppio imbroglio, 9.30 Potere
11.55	SP v smucanju: moski superveleslalom
13.15	TMC News - Sport
14.00	Film: Il segreto di Montecristo (pust., 1961, r. R.S. Baker-Monty Berman, i. Rory Calhoun, P. Bredin)
15.50	Risanka: Snack
16.15	Variete: Amici mostri
17.15	Rubrika: Zenska TV
19.30	Vesti: TMC News
19.55	Pravljica
20.00	Nan.: Maguy
20.40	Glasbena oddaja: La più bella sei tu - Italia
22.40	Variete: T'amo TV (vodi Fabio Fazio)
23.45	Nočne vesti in vreme
0.05	Sport: Strike, ribolov na ekranu
0.40	Film: Love Streams - Scia d'amore (dram., ZDA '83, r.-i. John Cassavetes, gena Rowlands)
3.10	Aktualno: CNN News

ITALIA 7

7.30	Risanka
11.30	Nad.:Aspettando il domani, Cara a cara
13.45	USA Today News
14.00	Nad.: Aspettando il domani, Il tempo della nostra vita
15.45	Dezelni programi
17.30	7 in allegria
19.15	News Line
19.30	Nan.: Mississippi
20.25	Il sasso nella scarpa
20.30	Film: Ponte di comando (pust., VB 1962, i. Alec Guinness, Dirk Bogarde)
22.30	News Line - Vesti
22.45	Film: I sette ladri (ddram., ZDA 1960, i. Rod Steiger, Joan Collins)
0.45	Kino in News Line

TELEFRIULI

10.30	Telefriuli non stop
16.55	Kratke vesti
17.00	Starlandia
18.00	Nan.: Lewis in Clark
18.30	Nad.: Destinì
19.00	Večerne vesti
19.30	Rubrika: Crno in belo
20.30	Nan.: I giorni di Brian
21.30	Sport in sport
22.00	Rubrika
22.30	Nočne vesti

ELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
14.00 Kronika in komentar
19.30 Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Rayanovi, ameriska nadaljevanke
13.20	Zdravniki s krili, avstralska nadaljevanke
14.10	Ponedeljkov športni pregled, ponovitev
15.10	Vohuna, ameriska nanizanka
16.00	Novice
16.05	Carobna svetilka, otroški program
16.50	Tecaj italijanscine
17.15	Robin Hood iz vesolja, ameriska ris. serija
18.00	Cikase zgodbe, ameriska nanizanka
18.00	Slovenska kronika, Studio 2
19.00	TV dnevnik
19.25	V premislek: Teden boja proti mamilom
19.25	Rayanovi, ameriska nadaljevanke
19.50	Zdravniki s krili
20.40	Morje, ameriški pustolovski film
21.00	TV dnevnik
22.45	Smer Zahod, madžarski dokumentarni film
23.30	Vohuna, ponovitev ameriske nanizanke

ORF Avstrija 1

9.00	Ponovitve oddaj
10.30	Gorile v megli, ponovitev am. filma
13.35	Sinha Moca, 70. del
14.00	Tekme na dirkališču
15.00	Jaz in ti, otroški sport
15.05	Oddaja z mislo
15.50	Kralj iz Narnije
16.15	Detektivki za okolje
17.00	Mini cas v sliki
17.10	Wurlitzer
18.30	Blagoslovljena dvojica
19.22	Znanost
19.30	Cas v sliki
20.00	Sport
20.15	Planet Zemlja
21.00	Naredi si sam
21.20	Pustolovca z Rio Verda, pustolovski film
22.50	Balkon, am. kriminalna komedija
00.30	Cas v sliki
00.35	Mannix: Past za tisoč dolarjev
01.20	Poročila; Tisoč mojstrov

ORF Avstrija 2

10.45	Tisoč mojstrov
11.00	Sportna arena
11.55	SP v alpskem smucanju, SVSL (M), iz Bad Kleinkirchheima
13.25	Od severnega do južnega tečaja, 2. del
14.15	Zgodbe, ki jih piše življenje, Erich Hackl
15.00	Palaca vetrov
16.45	Salzburski božic
17.00	Trenutki iz življenja zivali, 2. del
18.00	Hišni duh, serija
18.30	Gaudimax, igra
19.00	Lokalni spored
21.30	Cas v sliki, vreme
21.07	Reportaže iz tujine
23.10	Beatricino trpljenje, fr./it. film, melodrama

Hrvaška 1

7.00	Dobro jutro, Hrvaška Poročila, TV koledar
	Zgodbe in Monticella, 27. del
10.00	Porocila
10.05	TV sola
11.30	Mali svet
12.00	Porocila
	Svet se vrtil naprej, 27. del ameriske nadaljevanke
13.30	Monofon
14.00	Porocila
14.05	Slika na sliko
14.50	Veliko pričakovanje, ponovitev 5/6 dela
16.00	Porocila
16.05	Ucimo o Hrvaski
16.35	Malavizija
18.00	Porocila
18.05	Po vojni, izobraz. oddaja
18.35	Santa Barbara, 280. del ameriske nadaljevanke
19.18	Risanka
19.30	Dnevnik
20.05	Sartre in njegova doba, 4., zadnji del francoske dokum. oddaje
21.00	V velikem planu
22.35	Dnevnik
23.45	Porocila v nemščini
23.50	Porocila
0.00	Sanje brez meja

Hrvaška 2

17.30	TV koledar
17.40	Osiček: kosarka, prvenstvo Hrvške
19.20	Loto
19.30	Dnevnik
20.05	Dragi John, 9/22 del ameriske hum. nanizanke
21.10	Velika pričakovanja, 6., zadnji del
22.10	Tri ljubezni, 14. del svedske nadaljevanke
23.05	Mittelfest 92
23.35	Horoskop
23.40	Spored za sredo, video strani

MTV Madžarska

5.40	Dobro jutro
8.35	Cez dan
	Dekle iz bodočnosti, avstralska serija
	Viljem Tell, francoska serija
10.00	Friderikuszov show
11.20	Igra
12.00	Porocila
17.00	Pregled dnevnih dogodkov
17.40	Kupil bom to zensko, 120. del
19.00	Cez dan
19.35	Večerna pravljica
20.00	Dnevnik, telesport
20.40	Dinastija Strauss, 10. del avstrijske nad.
21.45	Zgodovina z malo kamero
23.15	Kranj dejanja, nem. kriminalka
00.50	Dnevnik

TV SLOVENIJA 1 / DANES OB 18.30 IN 17.10

Televizijski spored za otroke

Danes popoldne: Zlati prah in Lonček, kuhaj!

Vsi otroci, ki se radi učite umetnosti kuhe, pa boste lahko danes pripravili izvrstne palacinke. Če se, tako kot detel in njegova soseda, ne morete odločiti, ali bi jedli palacinke z orehi ali s skuto ali s cokolado, je najbolje, da združite vse troje.

Potrebovali boste pol litra mleka, dve jajci,

psenicno moko in sol. Za nadev pa se 20 dag orehov, 20 dag skute, 1-2 dcl vročega mleka, sladkor in vanilijin sladkor. Za preliv pa pripravite 10 dag jedilne cokolade in 5 dag masla. Kuhala bosta Janez Vinsek in detel (Peter Dougan in Karol Brisnik), nastopila pa bosta se Zvone Hribar in Roman Koncar.

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz; od 16.00 SV 918 kHz) 4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00 Porocila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus, 8.40 Minute za smeh; 9.05 Klub uspešnih; 11.30 Pregled tisk; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.00 Danes do 13-ih; 13.45 iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Obvestila; 17.00 Studio ob 17.00-ih; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi; 20.35 Minute za...; 21.05 Radljska igra; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Slovenski pevci šansonov; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.00, 16.30, 17.30 Porocila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Strokovnjak svetuje; 8.40 Koledar prireditelj; 9.00 Božiček za otroke; 10.40 Primorski val; 11.00 Novosti za lozbo; 12.00 Točno opoldne; 12.10 Kuharski recept; 12.40 Štajerski val; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Drobčnice; 15.10

Menjalniški tečaj; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.40 Tema popoldneva; Solstvo; 17.50 Sport; 18.00 Fiesta; 19.30 Štos; 21.00 Zgodnja dela; 22.00 Zrcalo dneva; 22.20 Jazz.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz; od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz) 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Porocila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Žive misli; 10.25 Opeme melodije; 11.05 Človek in zdravje; 12.05 Igramo in poje-mo; 13.05 Enajsta sola; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Big Band RTS; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Ljudsko izročilo; 16.40 Nas gost; 17.45 Kulturni globus; 18.05 Koncerti; 19.35 Arje; 20.00 Literarni večer; 22.05 Pretok idej; 22.25 Glasba 20 st..

Radio Koper

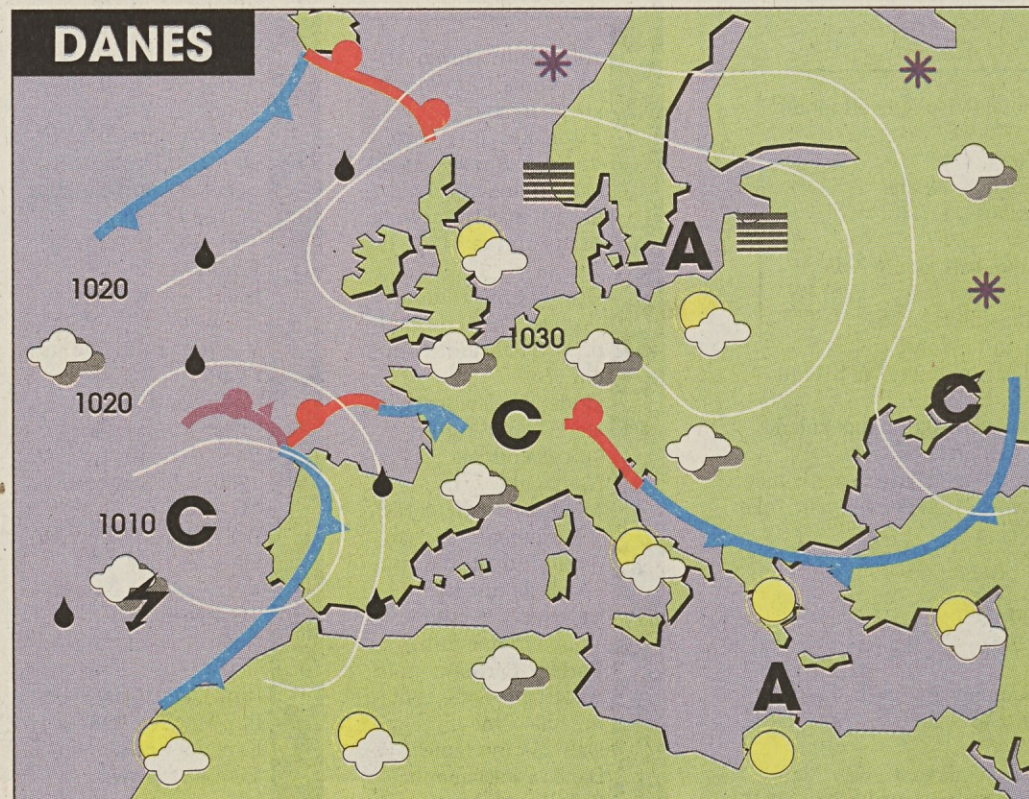
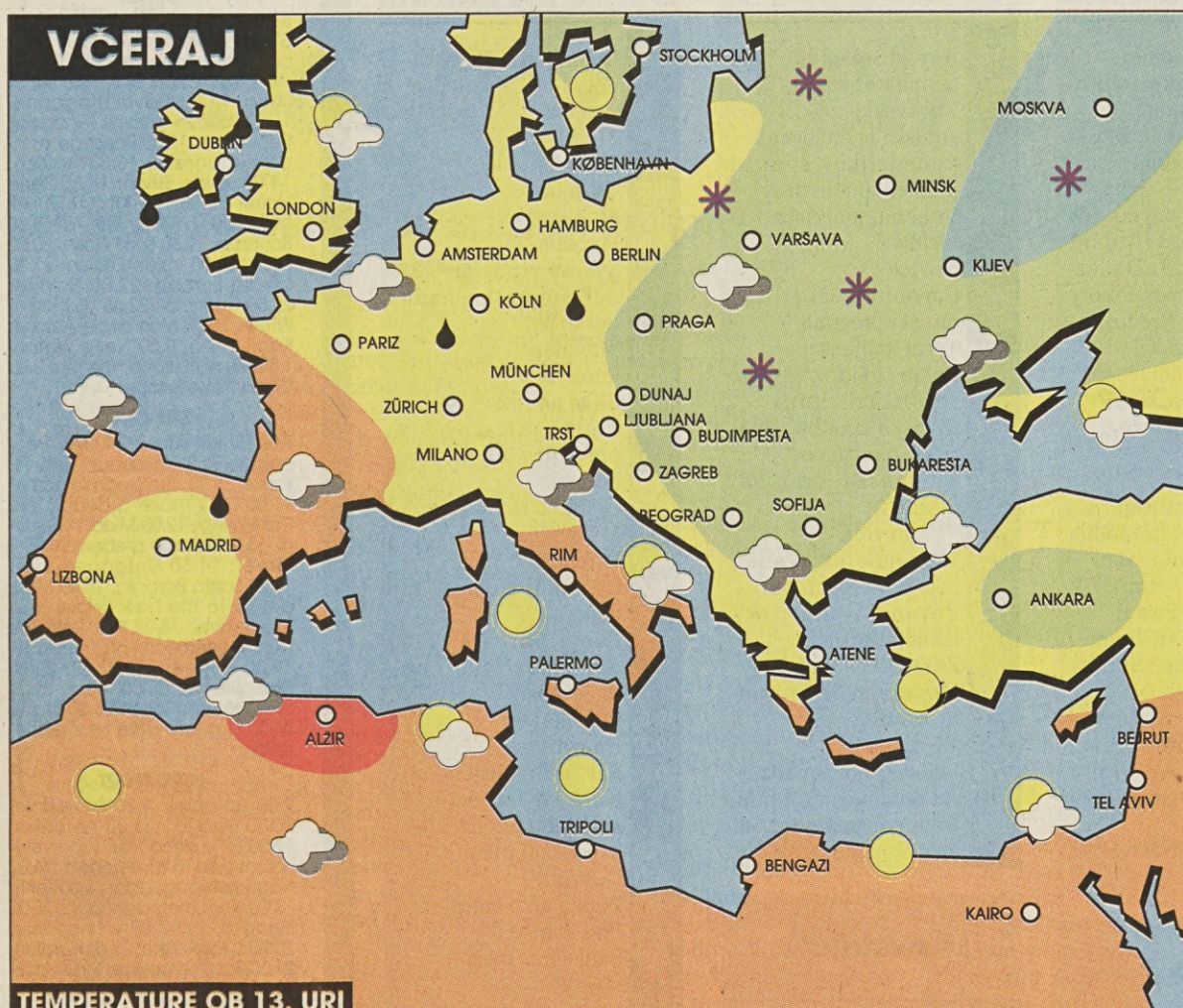
(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz) 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Porocila; 12.30 Dnevnik; 6.00 Glasba in koledar; 6.30 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45

RADIO

Evergreen; 8.15 Na rešet; 8.45 Servisne informacije; 9.00 Pesem tedna; 10.30 Primorski val; 11.00 Hladno...toplo... vroče; 12.30 Opoldnevnik;

EVROPA / PREVLADEVALO BO SUHO VREME

VREMENSKA SliKA
Oslabljena hladna fronta je dosegla Slovenijo. Za njo bo v višjih pritiskih s severovzhoda k nam hladnej-

ši zrak. Nad večjim delom Evrope se bo okrepilo območje visokega zračnega pritiska.

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzšlo ob 07.42 in zašlo ob 16.20. Dan bo dolg 8 ur in 38 minut. Luna bo vzšla ob 06. uri 12 minut in zašla ob 14. uri 59 minut.

PLIMOVANJE
Danes: ob 1.49 najnižje -9 cm, ob 7.40 najvišje 48 cm, ob 14.46 najnižje -63 cm, ob 21.31 najvišje 30 cm. Jutri: ob 2.34 najnižje -9 cm, ob 8.16 najvišje 48 cm, ob 15.19 najnižje -66 cm, ob 22.07 najvišje 33 cm.

TEMPERATURE

PO SVETU

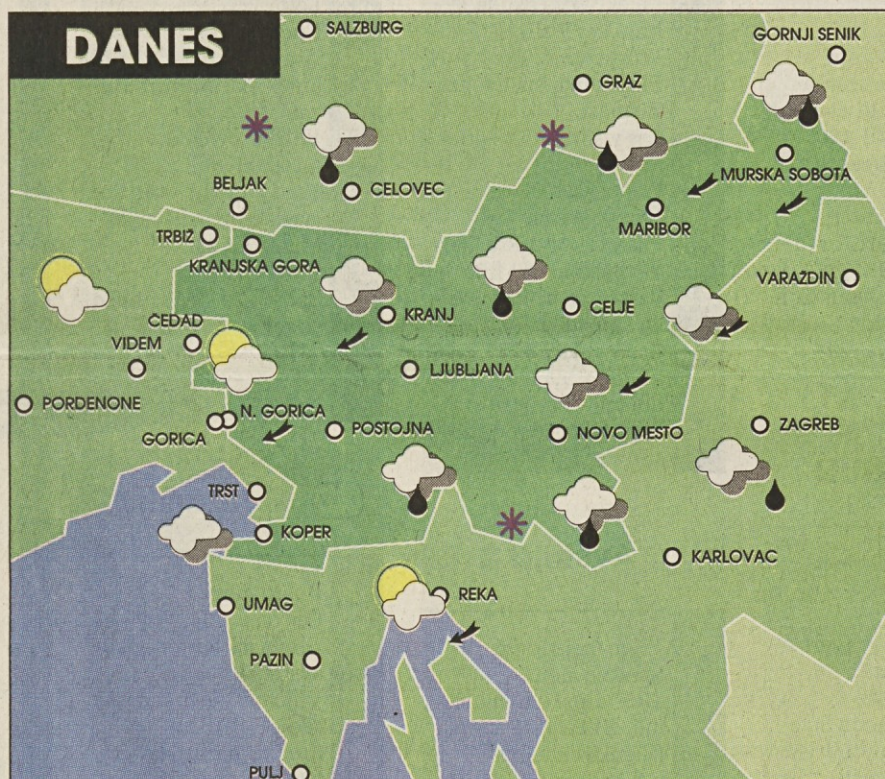
HELSINKI	2/3
OSLO	-4/6
STOCKHOLM	-1/5
KØBENHAVN	0/7
MOSKVA	-7/-2
BERLIN	3/4
VARSAVA	-2/2
LONDON	2/6
AMSTERDAM	3/10
BRUSELJ	5/10
BONN	6/8
FRANKFURT	2/5
PARIZ	8/12
DUNAJ	-1/1
MÜNCHEN	-3/-1
ZÜRICH	-2/0
ZENEVA	1/12
RIM	0/12
MILAN	0/3
BEOGRAD	-1/2
NICA	6/13
BARCELONA	9/15
BUKAREŠTA	-5/-2
CARIGRAD	4/6
MADRID	1/13
LIZBONA	11/15
ATENE	8/11
LARNAKA	6/14
TUNIS	8/18
ALŽIR	13/20
MALTA	10/17
JERUZALEM	4/11
KAIRO	10/17

ALPE-JADRAN / OBLAČNO BO, A V GLAVNEM SUHO

TEMPERATURE

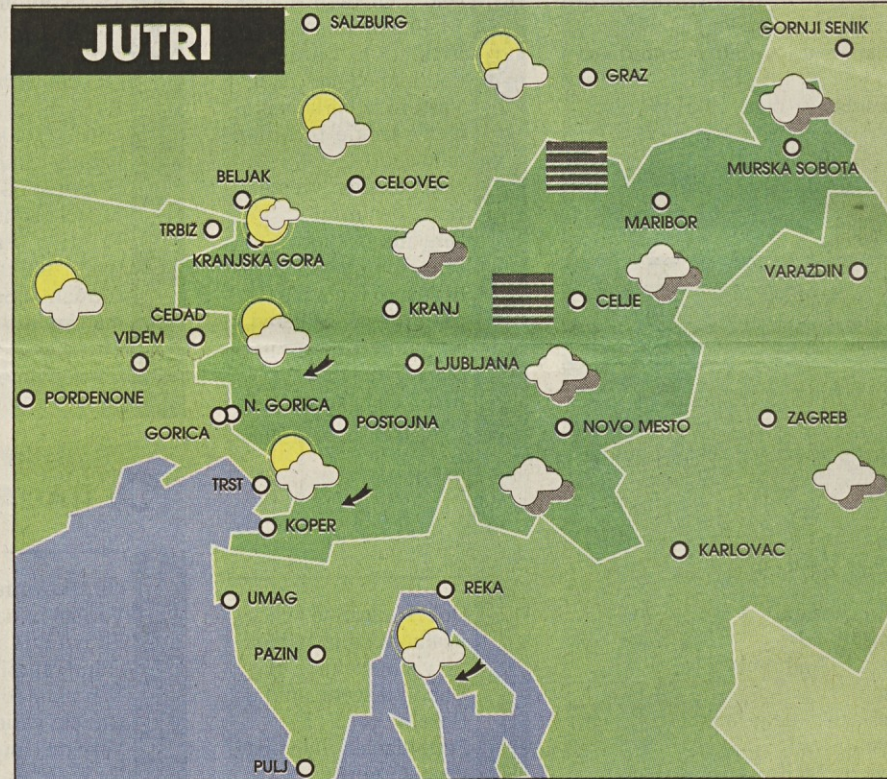
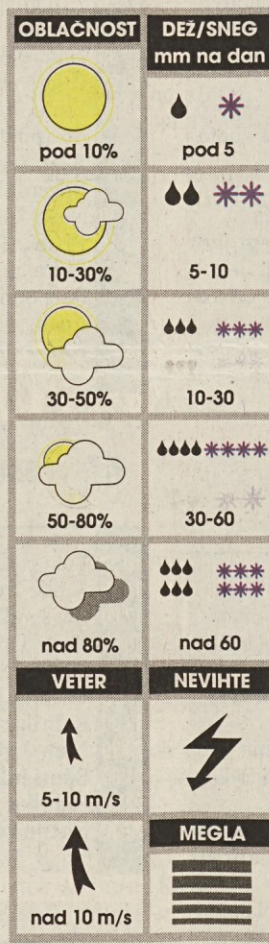
VČERAJ
OB 7. IN OB 13. URI

LJUBLJANA	-3/0
TRST	7/9
CELOVEC	-6/-4
BRNIK	-4/0
MARIBOR	-2/0
CELJE	-1/0
NOVO MESTO	-2/0
NOVA GORICA	3/5
MUR. SOBOTA	-1/0
PORTOROŽ	5/7
POSTOJNA	1/4
IL. BISTRICA	1/5
KOČEVJE	-4/0
ČRNOMELJ	-2/-1
SL. GRADEC	-7/-2
BOVEC	-2/1
RATEČE	-5/0
VOGEL	2/3
KREDARICA	1/1
VIDEM	0/5
GRADEC	-2/2
MONOŠTER	-2/-1
ZAGREB	-1/0
REKA	7/8

V SLOVENIJI: Oblačno bo, predvsem v vzhodni Sloveniji občasno manjše padavine. Ponekod nevarnost poledice. Na Primorskem bo začela pihati zmerna burja.

SOSEDNJE POKRAJINE: Oblačno bo, manjše padavine bodo zajele le Madžarsko in Hrvaško.

V SLOVENIJI: V sredo bo na Primorskem delno jasno, drugod pretežno oblačno. V višjih legah bo hladneje. Burja na Primorskem bo oslabila.

OBTI: V četrtek bo prevladovalo suho vreme. Burja na Primorskem bo ponehala.

ONESNAŽENOST ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	100
Maribor	58
Celje	204
Trbovlje	50
Hrastnik	157
Zagorje	47
Šoštanj	42

Kritična 24 urna koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

Višina vode v cm ob 7. uri:

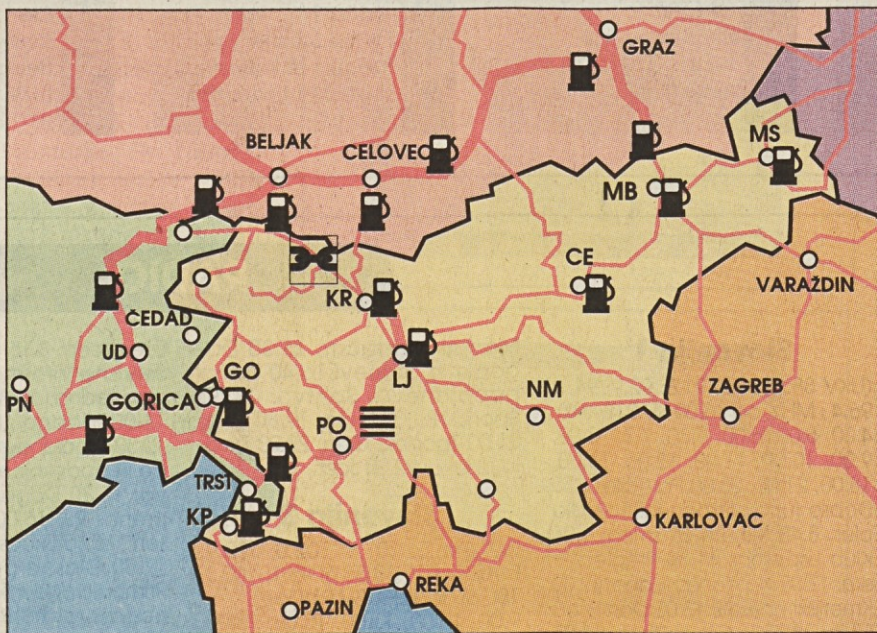
Mura, G. Radgona:	130
Drava HE Dravograd:	—
Sava Radovljica:	58
Sava Šentjakob:	229
Sava Radeče:	164
Sora Suha:	120
Ljubljana Moste:	117
Savinja Laško:	124
Krka Podbočje:	100
Kolpa Radenci:	98
Soča Solkan:	221

HOROSKOP

Pisec:
Aleksandra Zorc Berce

- OVEN 21-3/20-4:** Tako zaljubljeni ste, da nekateri Ovni že slišijo poročne zvonove. Ker gre ljubezen tudi skozi zelodec, bi bilo prav, da se vrnete na zemljo in postorite tisto, kar vas čaka.
- BIK 21-4/20-5:** Vaša finančna slika ostaja še naprej precej obetavna, dan pa je tudi primeren, da poiščete pomoč. Če se boste odločili za naložbo, se vam bo zelo izplacalo.
- DVOJČKA 21-5/21-6:** V tem obdobju živite za službo in kariero. Vaso ustvarjalno moč je opazila pomembna oseba, zato lahko kmalu pričakujete dodatno ponudbo.
- RAK 22-6/22-7:** Poleg vseh sezonskih zabav v službi in višjih stroškov vaša »finančna slika« sedaj ni bistveno slabša. Poskrbite se za sorodnike, ki čakajo na vaš klic.
- LEV 23-7/23-8:** Prijeten in lep dan se vam obeta od začetka do konca. Zadovoljno boste razkazovali nove pridobitve in tudi manjša hudobna opazka vas ne bo spravila v slabo voljo.
- DEVICA 24-8/22-9:** V središču vaše pozornosti sta dom in vse, kar je povezano z njim. Kljub temu bi lahko danes precej dosegli v službi, zvečer pa se vam nasmilja romanca.
- TEHTNICA 23-9/22-10:** Danes lahko recete, da je to dan dobrih novic. Prejeli boste številne voščilnice od vsepovsod in ponovno bo (tako kot lani) prispela tista z ljubezenskim sporočilom.
- ŠKORPIJON 23-10/22-11:** Za odlično opravljeno delo boste najverjetneje dobili bonus, priznanje, finančno nagrado ali kaj podobnega. Naposled boste le zaključili seznam daril.
- STRELEC 23-11/21-12:** Nekateri med vami se bodo že odpravili na praznično potovanje, drugi pa bodo načrtovali, kaj vse si bodo privoščili in koga bodo obiskali.
- KOZOROG 22-12/20-1:** S prijateljem se bosta odpravila po »osovraženih« nakupih, saj je že skrajni čas, da naredite tisto, kar boste prej ali slej morali. Prijatelj bo v veliko pomoč.
- VODNAR 21-1/19-2:** Čeprav včeraj ni tako kazalo, se bodo že navsezgodaj prijatelji izkazali kot pravo bogatstvo. Neka zveza je na poti da preraste platonsko raven.
- RIBI 20-2/20-3:** V službi se vam bo danes odprlo in dolgo zelena priloznost vam bo omogočila, da lahko začnete znova na za vas popolnoma novem področju.

CESTE / ŠE NAPREJ NEVARNOST POLEDICE

Ceste po Sloveniji so večinoma suhe, le nekaj v krajih z meglo mokre in spolzke. Vsi mejni prehodi na Gorenjskem so prevozi brez težav. Promet poteka tekoče tako v notranjosti kot na mejnih prehodih. Le v Dolgi vasi čakajo tovorna vozila za izstop iz države do 5 ur. V jutranjih in večernih urah ponovno pričakujemo meglo, na izpostavljenih legah pa s tem veliko nevarnost poledice. Vsem soferjem svetujemo, da vozijo s prižganimi lučmi.

SNEŽNE RAZMERE (v cm)

SLOVENIJA	FURLANIJA-JK	KOROŠKA
Kope	40/50	35/55
Vihe	50/50	30/100
Lontovž	55/55	30/60
Stari vrh	10/30	30/60
Rogla	35/35	38/38
Kanin	30/150	30/60
Cerkno	30/30	50/120
Soriška planina	30/30	30/40
Vogel	35/35	30/40
Koba	10/30	80/80
Mariborsko Pohorje	40/70	80/100
Kranjska gora	20/20	30/40
Pokljuka	20/20	20/80
Rog - Crmošnjice	40/60	50/60
Prvine	40/40	30/70
Jezerko	20/20	30/70
Ulovka	20/20	35/60
Krvavec	-/-	60/150
Črni vrh	-/-	

- ZASTOJI**
- X ZAPRTA CESTA
 - POPRAVILA NA CESTIŠČU
 - POLEDICA
 - SAMO Z ZIMSKO OPREMO
 - ŠPORTNA PRIREDITEV
 - GOSTA MEGLA
 - BENCINSKE ČRPALKE 24 UR

V VEDNOST

Meritve onesnaženosti zraka

V Sloveniji imamo tri sisteme za merjenje trenutnih oziroma polurnih koncentracij onesnaženosti zraka. Postaje v prejšnjem sestavku opisanega sistema ANAS merijo onesnaženost zraka v Ljubljani za Bežigradom na Hidrometeorološkem zavodu in v središču mesta pri Figovcu, pa tudi v Mariboru, Celju, Trbovljah, Hrastniku in Zagorju. Na vseh merilnih mestih merimo koncentracije SO₂, dušikove okside merimo pri Figovcu, v Mariboru in Celju, ozon v Ljubljani in občasno v Mariboru, samostojen merilnik pa deluje na Kravancu.

Sistem EIS TES (Ekološko-informacijski sistem Termoelektrane Sostanj) je postavila Termoelektrarna Sostanj v Saleski dolini in na pobočjih nad dolino. Sestavljajo ga postaje Kovk, Dobovec, Kum in Ravenska vas. Ta sistem deluje enako kot sistem EIS TES, ima pa še dve merilni mesti na deponiji premoga in pepela.

Podatke iz centralnih enot obeh sistemov beleži računalnik na Hidrometeorološkem zavodu vsake pol ure.

V tednu od 10. do 17. 12. 1992 so koncentracije SO₂ presegle mejne in kritične vrednosti. Najbolj so bili onesnaženi kraji na pobočjih nad Salesko dolino in nad Trbovljami. V krajih v dolinah, razen v Trbovljah in Hrastniku, kritične vrednosti niso bile presežene. Vzrok za takšno situacijo je stabilno vreme nad našimi kraji, ki se kaže kot megla v dolinah in kotlinskih. To pa je tudi znak, da se pojavlja temperaturna inverzija, ki traja že nekaj dni.